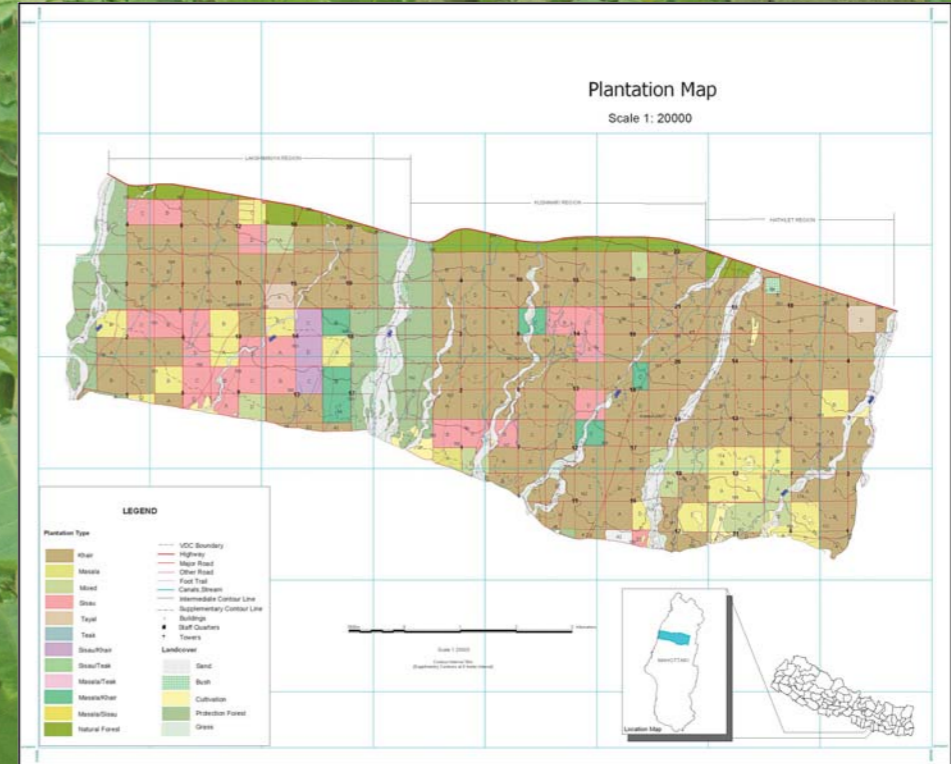
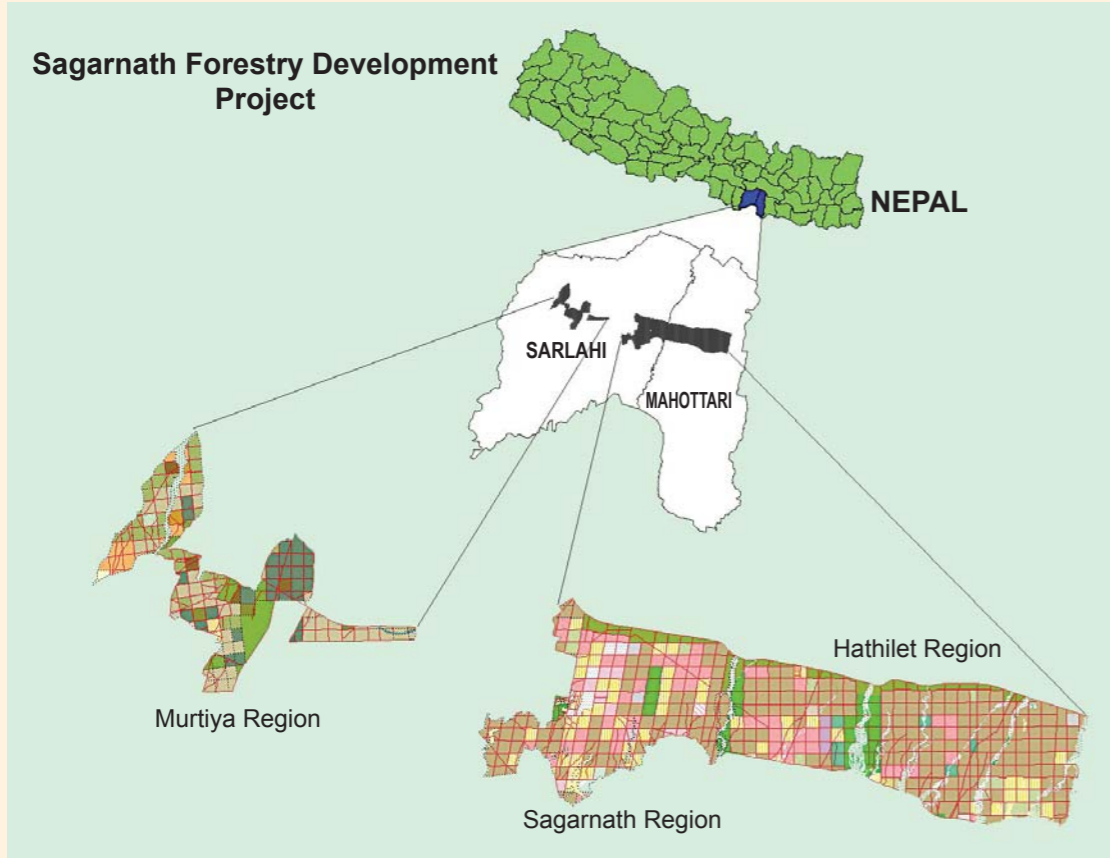

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

आ.व. २०७०/७१

नेपाल सरकार
वन तथा भू संरक्षण मन्त्रालय
वन पैदावार विकास समिति
सागरनाथ वन विकास परियोजना
सर्लाही
२०७१

नेपाल सरकार
वन तथा भू संरक्षण मन्त्रालय
वन पैदावार विकास समिति
सागरनाथ वन विकास परियोजना
सर्लाही
२०७१

टिक जातका गोलिया काठ

वृक्षरोपणको लागि तयार मसला जातका विरुवा

ग्रीन हाउस भित्र जर्मिनेशन ट्रेमा उमारिएका मसला जातका विरुवा

सिसौको वृक्षरोपण प्लटहरू

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

२०७०/०७१

नेपाल सरकार
वन तथा भू संरक्षण मन्त्रालय
वन पैदावार विकास समिति
सागरनाथ वन विकास परियोजना, सर्लाही
सर्लाही
२०७१

नेपालको अन्तरिम संविधान २०६३ को धारा ३५(५)को राज्यका नीतिहरूमा वन तथा वातावरण सम्बन्धी व्यवस्था :

“राज्यले वातावरण स्वच्छ राख्न आवश्यक व्यवस्था गर्नेछ । जनसाधारणमा वातावरणीय स्वच्छताको चेतना बढाई भौतिक विकास सम्बन्धी क्रियाकलापहरूद्वारा वातावरणमा प्रतिकूल असर पर्न नदिन एवं वातावरण तथा दुर्लभ वन्यजन्तुको विशेष संरक्षणमा राज्यले प्राथमिकता दिनेछ । वन र वनस्पति तथा जैविक विविधताको संरक्षण, दीगो उपयोग र त्यसबाट प्राप्त लाभमा समन्यायिक बाँडफाँडको व्यवस्था गर्नेछ” ।

राष्ट्रिय गान

सयौं थुँगा फूलका हामी, एउटै माला नेपाली
सार्वभौम भई फैलिएका, मेची-महाकाली ।
प्रकृतिका कोटी-कोटी सम्पदाको आंचल
वीरहरूका रगतले, स्वतन्त्र र अटल ।
ज्ञानभूमि, शान्तिभूमि तराई, पहाड, हिमाल
अखण्ड यो प्यारो हाम्रो मातृभूमि नेपाल ।
बहुल जाति, भाषा, धर्म, संस्कृति छन् विशाल
अग्रगामी राष्ट्र हाम्रो जय जय नेपाल ।

प्रकाशक:

नेपाल सरकार

वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय

वन पैदावार विकास समिति

सागरनाथ वन विकास परियोजना

सर्वाधिकार : प्रकाशकमा निहित

मुद्रण : सिग्मा जनरल अफसेट प्रेस

साँचल, सानेपा, ललितपुर

फोन: ५५५४०२९

नेपाल सरकार
वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय
वन पैदावार विकास समिति
केन्द्रीय कार्यालय

☎ { ४२२१२३०
४२३१६३४

फ्याक्स: ९७७-१-४२५३३०२
(कृपया पत्रोत्तरमा प्राप्त पत्र
संख्या र मिति उल्लेख गर्नु
होला ।

पत्र संख्या :

चलानी नम्बर :

प्राप्त पत्र संख्या र मिति :

बबरमहल

काठमाडौं, नेपाल ।

मन्तव्य

साढे तीन दशक अगाडि मध्य तराईका तीन जिल्ला सर्लाही, महोत्तरी र रौतहटको करीव साढे तेह्र हजार हेक्टर क्षेत्रफलमा अवस्थित कम हैसियत भएको प्राकृतिक वनलाई यस समिति अन्तर्गत स्थापित सागरनाथ वन विकास परियोजनाद्वारा मसला, सिसौ जस्ता छिटो हुर्कने प्रजातिको विरुवा वृक्षरोपण गरी वनक्षेत्रको उत्पादकत्वमा वृद्धि गर्दै लग्ने यस परियोजनाको मुख्य ध्येय रहेको छ । यो नेपालको एक मात्र वैज्ञानिक वन व्यवस्थापन अनुरूप मानव निर्मित नमूना वनक्षेत्रको रूपमा रहेको छ । यसले वन पैदावारको सहज आपूर्तिमा सघाउ पुऱ्याउनुका साथै वन पैदावारमा आधारित उद्योग संचालन र निजी वन विकासमा टेवा पुऱ्याई समग्र रूपमा वातावरणीय, आर्थिक तथा सामाजिक विकासमा सहयोग प्रदान गर्दै आएको छ । वैज्ञानिक वन व्यवस्थापनका कार्यहरूको माध्यमबाट हजारौं ग्रामीण किसानको घरदैलोमा रोजगारीको अवसर पुऱ्याउन परियोजना सफल हुँदै आएको छ । वनको वैज्ञानिक व्यवस्थापन गरी स्थानिय स्तरमा काठ दाउराको आपूर्ति, औद्योगिक कच्चा पदार्थ उत्पादन र आपूर्ति गरेर राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा यथेष्ट योगदान पुऱ्याउने यो नेपालको एकमात्र आत्मनिर्भर वन परियोजना रहँदै आएको छ ।

विगतको असहज परिस्थिति तथा विभिन्न समूहको पृष्ठपोषणमा व्यापक रूपमा अतिक्रमणको चपेटामा परेको परियोजनाको मूर्तिया क्षेत्रलाई अतिक्रमणबाट मुक्त गरी वन व्यवस्थापन गर्ने कार्य चुनौतीको रूपमा रहेको छ । सागरनाथ वन विकास परियोजनाले स्थानीय स्तरमा र वन पैदावार विकास समितिले केन्द्रीय तहमा नियन्त्रण तथा व्यवस्थापनका लागि कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयनका लागि आवश्यक बजेट प्राप्त गर्ने र सुरक्षा व्यवस्था सबल गराउन आवश्यक समन्वयकारी गृहकार्य भैरहेको छ ।

परियोजनाबाट वार्षिक प्रतिवेदन प्रकाशनलाई निरन्तरता दिँदै, आ.व.०७०।०७१ मा सम्पादन गरिएको सम्पूर्ण गतिविधिलाई सार्वजनिक गर्ने उद्देश्यले परियोजनाले तयार गरेको वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन प्रकाशन हुन लागेकोमा मलाई खुशी लागेको छ । मुख्यत दुई भागमा विभक्त यस प्रतिवेदनले परियोजनाको पृष्ठभूमि, यस्का उद्देश्यहरू, सांगठानिक ढांचा तथा भौतिक पूर्वाधार, परियोजनाका मुख्य क्रियाकलापहरूका साथै प्रगती हासिल गर्न परिआएका समस्या एवं चुनौतीहरू र तिनका समाधानका प्रयासहरू सम्वन्धमा चर्चा गरिएको छ । यसको अलावा परियोजनामा कार्यरत कर्मचारीहरूको विवरणहरू समेत यसमा पस्किने प्रयास गरिएको छ । यसबाट सरोकारवालाहरूलाई परियोजना वारे थप जानकारी प्राप्त गर्न सहयोग पुग्नेछ । यसले परियोजनाबाट संचालित विविध कार्यक्रमहरू थप पारदर्शी हुन गई नीति निर्माण तह समेतमा सहयोग पुग्ने विश्वास लिएको छु ।

अन्तमा, यो प्रतिवेदन तयारी र प्रकाशन गर्ने कार्यमा सहयोग पुऱ्याउने सम्पूर्ण महानुभावहरूलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

डा. विनयकुमार कुसियैत
कार्यकारी अध्यक्ष

नेपाल सरकार
वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय
वन पैदावार विकास समिति
सागरनाथ वन विकास परियोजना, सर्लाही

पत्र संख्या :

मिति:.....

चलानी नम्बर :

मन्तव्य

सागरनाथ वन विकास परियोजनाले तीन दशक पारगरी वन सम्बर्धनको सरपट कटान तथा वृक्षरोपण पद्धतिको सफल कार्यान्वयनलाई निरन्तरता दिएको छ। यस पद्धतिद्वारा मध्य तराईका मुख्य दुई जिल्लाको कम हैसियत भएको वन क्षेत्रमा छिटो बढ्ने प्रजातिका वृक्षारोपण, सम्बर्द्धन र वन पैदावारको विक्री वितरणद्वारा वन पैदावारको आपूर्तिमा सघाउ पुऱ्याएको, स्थानिय ग्रामिण समुदायमा जीविकोपार्जनका विविध अवसर सृजना गर्दै ग्रामिण अर्थतन्त्रलाई चलायमान गराईरहेको महसुस गर्न सकिन्छ। परियोजनामा विकसित प्रविधिको उपयोग र प्रभाव स्वरूप स्थानीय एवं आसपासका जिल्लाहरूमा उल्लेख्य रूपमा निजी वनको विकास पनि भैरहेको छ। तीन दशक अगाडि स्वदेशी र विदेशी वन विज्ञहरूले परिकल्पना गरी सृजना भएको यस परियोजनामा मुलुकमा अध्ययनरत वन विज्ञानका विद्यार्थीका लागि वन सम्बर्धन प्रणालीको अध्ययन, अध्यापन र अनुसन्धानका लागि उपयुक्त थलो समेत भएको छ।

वनक्षेत्रको अतिक्रमण हटाई वृक्षरोपण गर्नु, परियोजनाका वनक्षेत्रबाट हुने अनियमित चोरी कटानी, पुराना पुर्वधारहरूको संभार र वन प्राविधिक तथा प्रविधिको व्यवस्थापनमा देखिएको कमजोर अवस्थालाई सुधार गर्नु परियोजना कै प्रमुख चुनौतिहरू छन्। यी चुनौतिहरूको तथ्यमा विश्लेषण, सुझाव र परियोजनाबाट वार्षिक प्रतिवेदन प्रकाशन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता स्वरूप, गत आर्थिक वर्षमा सम्पादित विकास निर्माण र वन पैदावारको बिक्रिवितरणका तथ्यलाई समावेश गरी यो प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्ने जमको गरिएको छ। परियोजनाद्वारा यो प्रतिवेदन प्रकाशन गर्न सकिएकोमा खुशी लागेको छ। यसले सरोकारवालाहरूलाई परियो जनाबारे थप जानकारी लिन सहयोग पुग्ने तथा परियोजनाबाट संचालित कृयाकलापहरू थप पारदर्शी हुनेमा विश्वास लिएको छ। प्रस्तुत प्रतिवेदनमा केही कमी कमजोरी हुन सक्दछन्, पाठक वर्गहरूले यस्ता त्रुटी औल्याई सुझाव वा प्रतिक्रिया उपलब्ध गराउन अनुरोध गर्दछु। बहुमुल्य सुझाव एवं टिप्पणीले भावि प्रकाशनलाई अरुबढी रचनात्मक सहयोग पुग्ने अपेक्षा गरेको छु।

अन्तमा, यो वार्षिक प्रगती प्रतिवेदनको अन्तिम रूप दिन सहयोग गर्नुहुने केन्द्रीय कार्यालयका उप सचिव श्री जितेन्द्र कर्माचार्यलाई विशेष धन्यवाद सहित, तयारीमा आवश्यक सूचना उपलब्ध गराउने स.व.अ.चन्द्र कुमारी श्रेष्ठ, सुपरभाइजर तारा विक्रम खडका, कम्प्युटर अपरेटर सुमन मानन्धर लगायत प्रतिवेदन तयारी तथा छपाईमा सहयोग गर्ने सम्पूर्ण सहयोगी कर्मचारीहरूमा हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु।

हेमलाल आर्याल
का.मु.प्रमुख

विषय-सूची

भाग १

१. पृष्ठभूमि.....	१
१.१ परिचय.....	१
१.२ कार्यक्षेत्र.....	२
१.३ भू-उपयोग.....	३
१.४ ग्रीन बेल्ट.....	४
१.५ भू-बनोट तथा हावापानी.....	४
२. व्यवस्थापनका मुख्य उद्देश्यहरू.....	५
३. सांगठनिक संरचना.....	५
३.१ फिल्ड एकाई र कार्यक्षेत्र.....	६
३.२ व्यवस्थापन शाखा र रेञ्ज यूनिटको संगठन स्वरूप.....	७
३.३ कर्मचारी दरबन्दी तथा पदपूर्ति अवस्था.....	८
४. भौतिक पूर्वाधार.....	९
४.१ सवारी साधन.....	९
४.२ भवनहरूको अवस्था.....	१०
४.३ डिष्टिलेशन प्लाण्ट तथा चिरान मिल.....	१०
४.४ खानेपानी व्यवस्था.....	११

भाग - २

५. मुख्य कृषाकलाप.....	१२
५.१ नर्सरी तथा विरुवा उत्पादन.....	१२
५.२ विरुवा बिक्री वितरण.....	१४
५.३ वृक्षरोपण र वृक्षरोपण व्यवस्थापन.....	१५
५.४ वन पैदावारको उत्पादन.....	२०
५.५ वन पैदावारको बिक्री वितरण.....	२२
६. वन संरक्षण र यसका चुनौती.....	२७
६.१ वन अतिक्रमण.....	२७
६.२ वन पैदावारको चोरी निकासी नियन्त्रण.....	३२
६.३ चरिचरण.....	३३
६.४ वन डढेलो.....	३३
७. आर्थिक विवरण.....	३४
७.१ आ.व. ०६१।०७० को बजेट निकाशा र खर्च.....	३४
७.२ आय तथा राजस्व बिबरण.....	३५
७.३ धरौटीको विवरण.....	३८

द. बार्षिक भौतिक प्रगति समीक्षा	३८
द.१ मूख्य सिकाई	३९
द.२ अवसर तथा उपलब्धी	४०
द.३ बिद्यमान समस्या तथा चुनौतीहरु	४१
द.४ समाधानका लागि सुझाव	४३
९. सन्दर्भ सामग्री	४४
१०. अनुसूचीहरु	४५-१०८

तालिकाहरु

तालिका १: परियोजना क्षेत्र अन्तर्गतका जिल्ला र गाविस	३
तालिका २: भू-उपयोग	३
तालिका ३ : कर्मचारी दरबन्दी तथा पदपूर्ति अवस्था	८
तालिका ४ : चालू अवस्थाका सवारी साधनको विवरण	१०
तालिका ५ : विरुवा उत्पादन विवरण	१३
तालिका ६ : विरुवा बिक्री वितरण विवरण	१५
तालिका ७ : SFM Plan, २००५ अनुसार प्रमुख प्रमुख प्रजाति अनुसारको वृक्षरोपण क्षेत्रफल	१६
तालिका ८ : वन सम्बद्धन कृयाकलापहरु (०७०१०७१)	१७
तालिका ९ : आ.व. ०७०१०७१ मा गोडमेल भएका प्लटहरु	१८
तालिका १०: आ.व. ०७०१०७१	१८
तालिका ११: आ.व.२०७०१०७१ मा सरपट कटान मुछान भएका ब्लकहरुको विवरण	१९
तालिका १२ : आ.व.२०७०१०७१ मा उत्पादित वन पैदावारको विवरण	२०
तालिका १३: विगत ५ वर्षमा वन पैदावार उत्पादन विवरण	२२
तालिका १४: आ.व.०७०१०७१ मा बिक्री भएको वन पैदावारको विवरण	२४
तालिका १५: विगत ५ वर्षमा वन पैदावार उत्पादन विवरण	२५
तालिका १६: स्थानिय आपूर्ति सम्बन्धी विवरण	२६
तालिका १७ : परियोजनाको क्षेत्रमा भएको अतिक्रमण अवस्था	२८
तालिका १८: हाथिलेट वन व्यवस्थापन शाखा अन्तर्गत अतिक्रमणको विवरण	२९
तालिका १९ : भक्तिपुर रेञ्ज यूनिटको अतिक्रमणको विवरण	३०
तालिका २० : आ.व.२०७०१०७१ मा बरामद माल बस्तु तथा कारवाहीको विवरण	३३
तालिका २१: आ.व. २०७०१०७१ को बजेट निकाशा तथा खर्चको विवरण	३४
तालिका २२ : विभिन्न शीर्षक अन्तर्गतका आम्दानी	३६
तालिका २३ : आ.व.२०७०१०७१ को आय तथा राजस्व बिबरण	३६
तालिका २४ : विगत ५ वर्षको आय तथा राजस्व बिबरण	३७

भाग-१

१. पृष्ठभूमि :

१.१ परिचय

नेपालको मध्य तराईका मुख्य दुई जिल्ला सर्लाही र महोत्तरीको पूर्व-पश्चिम राजमार्ग देखि दक्षिण, पूर्वमा भन्सी खोला र पश्चिममा बागमती नदी बीचमा रहेको करिब १३,५०० हेक्टर राष्ट्रिय वन क्षेत्र परियोजनाको कार्यक्षेत्र रहेको छ। परियोजनाको कूल क्षेत्रफलमा रौतहटको दुधिववा तथा जुडीवेला गा.वि.स.मा समेत पर्दछ। देशमा तत्कालिन अवस्थामा दाउरा आपूर्ति सम्बन्धि समस्याको समाधानका लागि कम हैसियत भएको वन जंगलमा छिटो बढ्ने तथा प्रति एकाई जग्गाबाट बढी उत्पादन दिने प्रजातीलाई प्राथमिकता दिई परियोजनालाई उपलब्ध कार्यक्षेत्र अन्तर्गत वृक्षरोपण कार्यक्रम संचालन गरी वन पैदावारको आपूर्तिमा सघाउ पुऱ्याउने मुख्य उद्देश्यले एशियाली विकास बैंकको ऋण सहायताबाट विकास समिति ऐन २०१३ बमोजिम गठित वन पैदावार विकास समिति अन्तर्गत सागरनाथ वन विकास परियोजनाको वि.स.२०३५ सालमा स्थापना भएको हो। (अनुसूची १ (क) र (ख) मा हेर्नु होस) यसको कार्यालय सर्लाही जिल्लाको ईश्वरपुर नगरपालिका वडा नं. ४ मा अवस्थित सागरनाथको मन्दिर नजिकै रहेको छ।

परियोजनाको कूल क्षेत्रफल १३,५०० हेक्टर मध्ये करीव १०,७४० हेक्टर क्षेत्रफलमा कम हैसियत भएका प्राकृतिक वन जंगलको सरपट कटान गरी छिटो बढ्ने, कम समयमा बढी उत्पादन दिने प्रजाती मसला, सिसौ, टिक तथा अन्य प्रजातीको वृक्षरोपण गरिएको छ। वृक्षरोपण असफल भएको ठाउँहरूमा हाल सालको प्राकृतिक पुनरोत्थान भैरहेको छ। करीव २० जातका रुखहरूको परिक्षण वृक्षरोपणको बढ्दो आधारमा मसला (*Eucalyptus camaldulensis*) जातको रुख उपयुक्त देखिदा वृक्षरोपणमा यस प्रजातिको बाहुल्यता देखिन्छ। शुरुका वर्षहरूमा भन्सीखोला (महोत्तरी) देखि फुलजोर खोला (सर्लाही) सम्म करिब २० कि.मि. लम्बाई तथा ४-६ कि.मि. चौडाई क्षेत्रको ७००० हेक्टरमा वृक्षरोपण कार्य सम्पन्न भएको थियो। आर्थिक वर्ष २०४२/०४३ देखि २०५२/०५३ सम्म पूर्वमा लखनदेही खोला देखि पश्चिम बागमती किनारको मूर्तिया क्षेत्रमा करिब ३,००० हेक्टर क्षेत्रफलमा वृक्षरोपण कार्य सञ्चालन गरिएको थियो र अन्त्यमा रौतहट जिल्ला अन्तर्गतको जुडीवेला र दुधिववामा करीव २५० हेक्टर क्षेत्रफलमा वृक्षरोपण भएको थियो। वृक्षरोपण गर्दा १०० हेक्टरको ब्लकलाई फायरलाइनहरूद्वारा २५ हेक्टरका प्लटहरूमा विभाजन गरी अधिकांश ब्लकहरूमा एकै प्रजातिका विरुवा लगाइएको थियो। वृक्षरोपण क्षेत्रमा बाटोघाटो, अग्निसंरक्षण रेखा, वाच टावर, संरक्षण अफिस आदि समेत बनाइएको छ।

यस परियोजनाको वृक्षरोपण क्षेत्रमा शुरुका दिनहरूमा करिब १,५०० किसान परिवारहरूलाई टाँगीया प्रणालि अन्तर्गत कृषिबाली लगाउन दिइएको थियो जसले विरुवाहरूको गोडमेल, आयतन वृद्धि तथा अग्निसंरक्षणको कार्यमा सहायता पुग्नुको साथसाथै ग्रामीण किसानहरूलाई कृषि उत्पादनबाट जिविकोपार्जनमा ठुलो योगदान पुगेको थियो । यसरी टाँगीया खेतीको नाममा निश्चित अवधीको लागी स्थानीय जनतालाई उपलब्ध गराइएको क्षेत्रमा विगतमा देशको असहज परिस्थितिको फाइदा उठाई तोकिएको अवधि पछि पनि राजनितिक पृष्ठपोषणमा खेती कार्यले निरन्तरता पाउनुको कारणले अतिक्रमणको गति पनि असामान्य रूपले वृद्धि हुँदै गएको र काठ चोरी तस्करीको कार्यले पनि तिब्रता पाउँदै आएको देखिन्छ । हाल मूर्तिया वन व्यवस्थापन शाखा अन्तर्गतका घुर्कोली र बागमती रेञ्ज यूनिट भित्र पर्ने प्रायः सम्पूर्ण प्लटहरू अतिक्रमणको चपेटामा परी त्यसमा भएका प्रायः रुख चोरीकटानी भैसकेको अवस्था रहेको छ, भने सागरनाथ र हाथिलेट वन व्यवस्थापन शाखा अन्तर्गतका केही प्लटहरूमा आंशिक रूपमा अतिक्रमणको चपेटामा परेको छ । यसका अतिरिक्त करिब १० प्रतिशत प्लटहरूको वृक्षरोपण असफल भएको र यस्ता प्लटहरू भाडीदार वनको रूपमा परिणत भएको छ । तसर्थ औसतमा यस्ता प्लटहरूमा वनको अवस्था कमजोर हुँदै गएको देखिन्छ ।

सागरनाथ वन विकास परियोजना नेपालको एउटा सानो क्षेत्रमा सञ्चालित भएपनि राष्ट्रलाई विद्युत प्रसारणको निमित्त आवश्यक पर्ने काठका विद्युत पोल लगायत काठ दाउराको आपूर्तिमा टेवा पुऱ्याएको छ । साथै वन व्यवस्थापनका विविध कार्यक्रमहरू मार्फत स्थानीय सीमान्त ग्रामिण समुदायहरूमा रोजगारी प्रदान गरी आर्थिक उन्नतिका अवसर घरदैलोमा पुऱ्याउन सफल भएको छ । वन व्यवस्थापन गरिंदा काटछाँट, टुप्पाटुप्पी तथा वृक्षरोपण क्षेत्रमा प्राप्त हुने अन्य लघु वन पैदावारबाट आसपासका कृषक परिवारले आफ्ना आधारभूत आवश्यकताको परिपूर्तिमा समेत मद्दत पाइरहेका छन् । यसका अतिरिक्त परियोजनाको सिकाई बाट आसपासका जिल्लाहरूमा उल्लेख्य रूपमा मसलाको निजी वन विकास भएको हेर्न सकिन्छ । प्राविधिकरूपमा परियोजनाको वृक्षरोपण कार्यक्रम सन् १९९१ मा सम्पन्न भएपनि वन व्यवस्थापन तथा वृक्षरोपणका कार्यक्रम निरन्तर गरिरहनुपर्ने प्रक्रिया भएकोले तत् पश्चात शुरुका वर्षहरूमा नेपाल सरकारको सहयोगमा र हाल आफ्नै श्रोतबाट यस्ता कार्यक्रमहरू सञ्चालन भइरहेका छन् ।

१.२ कार्यक्षेत्र :

परियोजनाको कार्यक्षेत्र मध्य तराईका तीन जिल्ला महोत्तरी, सर्लाही र रौतहट पर्दछ । यसको सिमाना उत्तर - दक्षिणको सागुरो चौडाई र पूर्व - पश्चिम फैलावटमा लोकमार्गको दक्षिण र तीनवटा जिल्लाको गाउँ बसोबास क्षेत्रसंग जोडिएको हुँदा १ वटा नगरपालिका र १९ वटा गाउँ विकास समिति अन्तर्गत पर्दछ ।

तालिका १: परियोजना क्षेत्र अन्तर्गतका जिल्ला, नगरपालिका र गाविस

जिल्ला	सर्लाही	महोत्तरी	रौतहट
न.पा.	ईश्वरपुर	-	-
गा.वि.स.	हुंग्रेखोला, गौरीशंकर, हरिऔन, बबरगंज, रानीगंज, मूर्तिया, शंकरपुर, राजघाट, कर्मैया, घुर्कोली	बर्दिबास, हाथिलेट, लक्ष्मिनिया, भरतपुर, रामनगर, बेलगाछी, गौशाला	जुडीवेला र हिमालीवास (दुधियावा)
संख्या	११	७	२

१.३ भू-उपयोग :

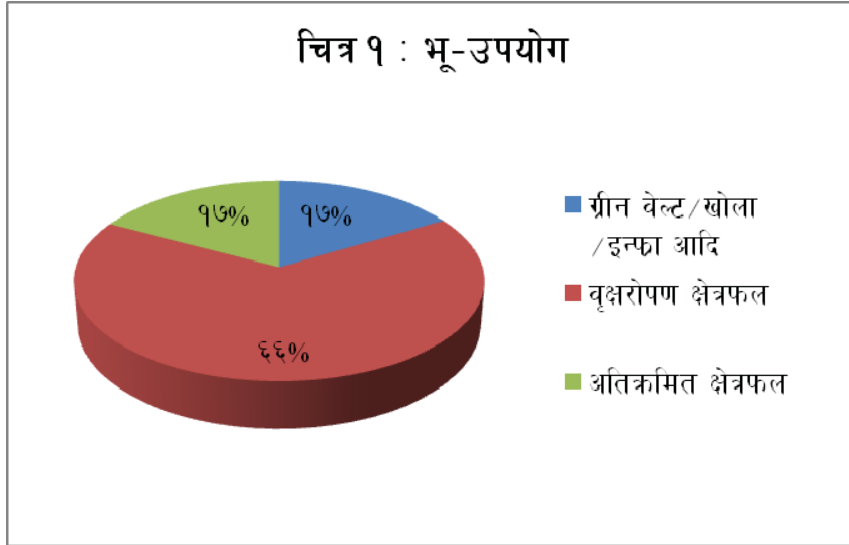
परियोजनाको कुल वनक्षेत्रलाई भू-उपयोगीताका दृष्टिकोणले निम्न बमोजिम वर्गीकरण गरिएको छ :

तालिका २: भू-उपयोग

व्यवस्थापन क्षेत्र	वनको क्षेत्रफल (हे.)	वृक्षरोपणक्षेत्र (हे.)	अतिक्रमित क्षेत्रफल (हे.)
सागरनाथ वन व्यवस्थापन	३८६६	३५८१	५.९५
हात्तिलेट वन व्यवस्थापन	४८७५	४४५०	१२६.०५
मूर्तिया वन व्यवस्थापन (रौतहट समेत)	३०५३	२७०९	२५३४.८७
ग्रीन बेल्टको प्राकृतिक वन	११०१	-	१०
खोला र नदी क्षेत्र	६१७	-	-
जम्मा	१३,५१२	१०,७४०	२,६७६.८७

श्रोत : परियोजना रेकर्ड

चित्र १ : भू-उपयोग

१.४ ग्रीन बेल्ट :

परियोजनाको उत्तरमा पूर्व पश्चिम लोकमार्गको समानान्तर र नदी खोलाहरूका किनारहरूमा सौन्दर्यता तथा वातावरणीय संरक्षण उदेश्यले ११०१.२५ हे. क्षेत्रफल प्राकृतिक वनलाई ग्रीन बेल्टको रूपमा संरक्षण गरिएको छ। यसको कुल क्षेत्रफल मध्ये सडक वा लोकमार्ग किनार ३९५ हे. (सागरनाथमा १५० हे., लक्ष्मिनियामा १०५ हे., कुशमारीमा १०५ हे. र हात्तीलेटमा ३५ हे.) र नदी खोला किनार ७०६.२५ हेक्टर पर्दछ। व्यवस्थापनका लागि यसलाई ७ वटा कम्पार्टमेन्टमा विभाजन गरिएको छ।

१.५ भू-बनोट तथा हावापानी :

परियोजनाको भू-भाग तराई भावर क्षेत्रमा पर्दछ। यो भेगमा माटोको परत पातलो छ, यसको गहिराई उत्तर देखि दक्षिणमा औषतमा क्रमशः बढ्दै गएको पाईन्छ र भूसतहको सतहमुनी बालुवा, गोग्रान र ढुङ्गाले भरिएको छ। परियोजनाको ७९ प्रतिशत क्षेत्रमा Alluvial plain (नदी उकास), १४ प्रतिशत क्षेत्रमा Undulating र ७ प्रतिशत क्षेत्रमा नदी/खोला पर्दछ। यस भेगको माटोको अम्लीयपना ५.१ P^H देखि ६.४ P^H रहेको छ। भूमिगत पानीको सतह धेरै तल छ। परियोजनाको अधिकांश क्षेत्रमा पानीको सतह जमिनको सतहभन्दा करिब २० देखि ९० मिटर तल सम्म पाईन्छ, वर्षाको पानीमा मात्र भर पर्नुपर्ने हुँदा चाँडो हुर्कने र छोटो अवधिमा उत्पादन लिन सकिने बिरुवाहरू लगाई बढी फाइदा लिनु पर्ने बाध्यता छ। यहाँ उष्णप्रदेशीय प्रकारको हावापानी पाईन्छ। वर्षायाममा औषत १,५०० मि.मि. पानी पर्दछ भने गर्मीयाममा औषत ४०° से. सम्म तापक्रम पुग्ने हुँदा सुक्खा मौसममा वन डढेलो लाग्ने संभावना बढी रहन्छ।

२. व्यवस्थापनका मुख्य उद्देश्यहरू:

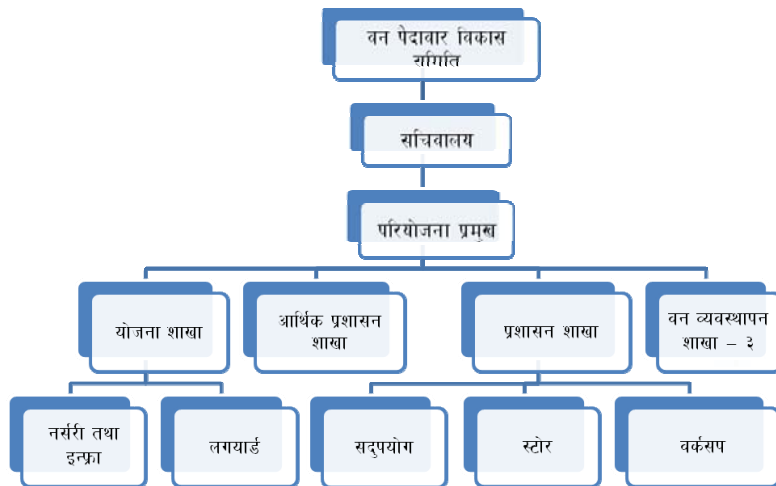
- कम हैसियत भएको वनक्षेत्र सरपट कटान गरी छिटो बढने र धेरै उत्पादन दिने रुख प्रजातिका वृक्षरोपण गरी स्थापना गर्ने दिगो व्यवस्थापनबाट सतत् रूपमा काठ, दाउरा र अन्य वन पैदावारहरूको उत्पादन गर्ने ।
- उत्पादित वन पैदावारको स्थानीय आपूर्ति र व्यवसायीक विक्रि वितरणको समुचित व्यवस्था मिलाउने ।
- वन पैदावारमा आधारित उद्योगलाई कच्चा पदार्थ उपलब्ध गराउने ।
- वृक्षरोपण क्षेत्रमा जनसहभागिता जुटाउन कृषिवन प्रवर्द्धनगरी विपन्न परिवारको जिविकोपार्जनमा टेवा पुऱ्याउने ।
- वृक्षरोपण व्यवस्थापनको लागी वन प्रविधिहरूको प्रयोगात्मक अनुसन्धान (Action Research) गरी उत्पादकत्वमा वृद्धि गर्ने ।

३. सांगठनिक संरचना:

विकास समिति ऐन २०१३ बमोजिम नेपाल सरकारले वन पैदावार विकास समिति गठन आदेश २०३३ को २०३५ साउन ११ गते पहिलो संशोधन गरी सागरनाथ वन विकास परियोजना स्थापना गरेको हो । यस परियोजना कार्यान्वयन गर्न, वन पैदावार विकास समिति अन्तर्गत परियोजनाको नीतिगत र संचालनको लागि परियोजनाको संगठनीक संरचना (चित्र २) स्थापित गरेको छ (विस्तृतिको लागि अनुसूची १ (क) र (ख) हेर्नुहोस) । परियोजनाको मुख्य कार्यालय सर्लाही जिल्लाको ईश्वरपुर नगरपालिका वडा नं. ४ मा रहेको छ ।

परियोजना क्षेत्रको वनको सरपट कटान गरी वृक्षरोपण तथा दिगो वन व्यवस्थापनको माध्यमले वन पैदावारको उत्पादन गरी वन पैदावारको सदुपयोगलाई व्यवसायीकरण गर्दै आपूर्ति तथा विक्रि वितरणको समुचित व्यवस्था गर्न ईश्वरपुर नगरपालिका वडा नं. ४ मा रहेको मुख्य कार्यालय अर्न्तगत फिल्डस्तरमा तीनवटा वन व्यवस्थापन शाखाहरू क्रमशः मुर्तिया, सागरनाथ तथा हात्तीलेट रहेका छन् । उक्त तीन वटा शाखा अर्न्तगत तल उल्लेख भए बमोजिमका जम्मा ७ वटा रेन्ज युनिटहरू रहेका छन् ।

चित्र २: सागरनाथ वन विकास परियोजनाको संगठन संरचना

३.१ फिल्ड एकाई र कार्यक्षेत्र :

३.१.१ हाथिलेट वन व्यवस्थान शाखा (महोत्तरी) :

क्र.स.	रेञ्ज यूनिट	क्षेत्रफल हे.	व्यवस्थापन ब्लक
(क)	हाथिलेट युनिट	१४९५.४६	१-१५ र १७-२२
(ख)	कुश्मारी युनिट	१४२३.१३	१-४ र ६-२०
(ग)	लक्ष्मीनियां युनिट	१५३२.१०	१-२०
	जम्मा	४४५०.६९	

श्रोत : परियोजना रेकर्ड

३.१.२ सागरनाथ वन व्यवस्थान शाखा (सर्लाही):

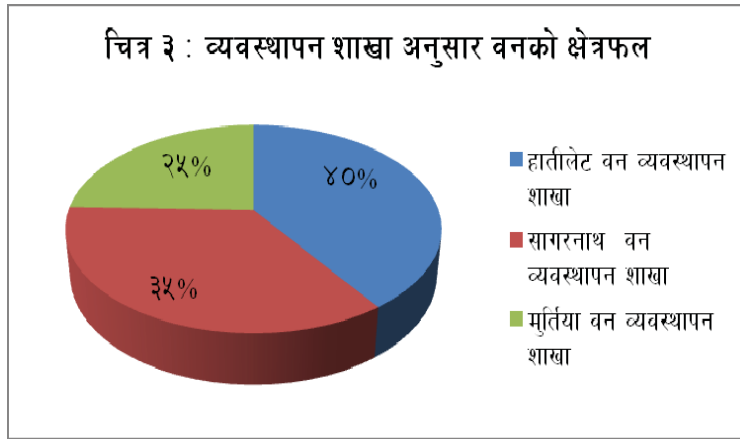
क्र.स.	रेञ्जयूनिट	क्षेत्रफल (हे.)	व्यवस्थापन ब्लक
(क)	भक्तिपुर युनिट	१५४४.१९	१-६ र ८-२१ तथा २४ र २७
(ख)	सागरनाथ युनिट परवानीपुर	१९०८.७० १२७.९४	१-११ र १३-१५ १७-१९ र २१-२३ फुल्जोर १-३ र परवानीपुर १-२
	जम्मा	३५८०.८३	

श्रोत : परियोजना कार्यालय रेकर्ड

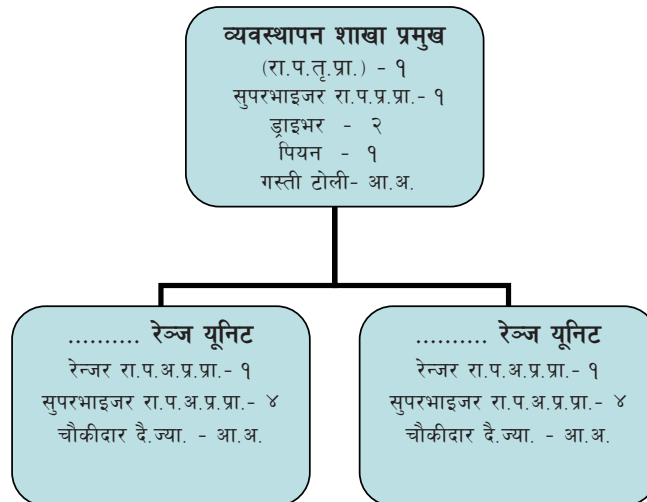
३.१.३ मूर्तिया वन व्यवस्थान शाखा (सर्लाही र रौतहट) :

क्र.स.	रेञ्ज यूनिट	क्षेत्रफल (हे.)	व्यवस्थापन ब्लक
(क)	घुरकौली	७६९.०८	१-११
(ख)	बागमती	१६८९.९८	१-२६
(ग)	जुडीबेला (रौतहट)	५२.००	
(घ)	दुधिअवा (रौतहट)	१९८.११	
	जम्मा	२७०९.१७	

श्रोत : परियोजना कार्यालय रेकर्ड

३.२ व्यवस्थापन शाखा र रेञ्ज यूनिटको संगठन स्वरूप :

३.३ कर्मचारी दरबन्दी तथा पदपूर्ति अवस्था

परियोजनाको स्वीकृत वन व्यवस्थापन कार्ययोजना, वार्षिक कार्यक्रम कार्यान्वयन एवं दैनिक कार्यालय व्यवस्थापनको लागि प्राविधिक र प्रशासनिक तथा दैनिक ज्यालादारी जनशक्ति / कर्मचारी कार्यरत छन् । स्थायी कर्मचारीको नामावली अनूसूची ९ दिएको छ । स्वीकृत कुल दरबन्दी मध्ये अधिकृत स्तर-९, सहायक-७० र श्रेणी विहीन-७१ गरी जम्मा १५० छन् । यसका पदपूर्ति अवस्था तालिका ३ मा दिईएको छ ।

तालिका ३ : कर्मचारी दरबन्दी तथा पदपूर्ति अवस्था

क. सं.	पदको नाम	श्रेणी	दरबन्दी संख्या	पूर्ति	रिक्त	कैफियत
१	परियोजना प्रमुख	रा.प.प्र.प्रा.	१	१		काजमा कार्यरत
२	उप-सचिव	रा.प.द्वि.प्र.	१		१	
३	उप सचिव	रा.प.द्वि.प्रा.	१		१	
४	स्टोर अधिकृत	रा.प.तृ.प्र.	१	१		
५	प्रोब्योरमेन्ट अधिकृत	रा.प.तृ.प्र.	१		१	
६	लेखा अधिकृत	रा.प.तृ.प्र.	१	१		म.ले.नि.का.वाट काजमा
७	सहायक वन अधिकृत	रा.प.तृ.प्रा.	३	२	१	
८	ना. सु.	रा.प.अं.प्र.प्रा.	३	२	१	करारसेवामा
९	लेखापाल	रा.प.अं.प्र.प्रा.	२		२	
१०	रेन्जर	रा.प.अं.प्र.प्रा.	८	६	२	१ (स.व.अ.वि.) ४ करारसेवा
११	मे.सु.	रा.प.अं.प्र.प्रा.	१		१	
१२	ओभर सियर	रा.प.अं.प्र.प्रा.	१		१	
१३	डोजर अपरेटर	रा.प.अं.प्र.प्रा.	४	३	१	२ सि.डो.अ. पदको कार्यरत
१४	ग्रेडर अपरेटर	रा.प.अं.प्र.प्रा.	१		१	
१५	लोडर अपरेटर	रा.प.अं.प्र.प्रा.	१	१		१ सि. लो. अ. पदको कार्यरत

१६	लेवर सुपरभाइजर	रा.प.अ.द्वि.प्रा.	३८	२३	१५	१९ सुपरभाइजर पदमा कार्यरत, १ करारमा
१७	स. मेकानिक	रा.प.अ.द्वि. प्रा.	३	२	१	२ मेकानिक पदको कार्यरत
१८	रिकर्डर	रा.प.अ.द्वि.प्रा.	१	१		१ ना.सु.पदको कार्यरत
१९	टाईपिष्ट खरिदार	रा.प.अ.द्वि.प्रा.	२	२		
२०	पम्प अपरेटर	रा.प.अ.द्वि.प्रा.	३	२	१	
२१	चेनस: मिस्त्री	रा.प.अ.द्वि.प्रा.	१		१	
२२	कारपेन्टर	रा.प.अ.द्वि.प्रा.	१		१	
२३	सवारी चालक	श्रेणी विहिन	१५	१०	५	६ हेभी र ४ लाइट कार्यरत
२४	पियन	श्रेणी विहिन	१०	८	२	
२५	चौकिदार	श्रेणी विहिन	२४	२१	३	२ करारसेवा
२६	हेल्पर	श्रेणी विहिन	१८	१३	५	
२७	माली	श्रेणी विहिन	१	१		करारसेवामा
२८	स्वीपर	श्रेणी विहिन	३	३		
	जम्मा		१५०	१०३	४७	

४. भौतिक पूर्वाधार :

४.१ सवारी साधन :

परियोजना अर्धयान्त्रिक प्रविधिवाट वन व्यवस्थापनका पूर्वाधार निर्माण गरी वृक्षरोपण गरी वन विकासको शुरु गर्ने यो पहिलो परियोजना हो । प्राय सबै यान्त्रिक साधन जीर्ण प्राय छन । यी यान्त्रिक उपकरण तथा साधनहरूको मर्मत तथा संभार गर्न आफ्नै वर्कशप पनि संचालनमा छ तर यसका दक्ष जनशक्तिहरू अनिवार्य अवकास लिए वा लिने अवधिका नजीकमा छन । ठूला डोजर, लोडर, केही ट्रक र जीपहरू लिलाम प्रक्रियामा रहेका छन । हाल परियोजनाको स्थापनाका शुरुका वर्षमा खरिद भएका र वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयद्वारा समय समयमा हस्तान्तरण गरेका पुराना सवारी साधनहरूको प्रयोगले आफ्ना गतिविधिहरू संचालन गरिरहेको अवस्था छ ।

फलस्वरूप अधिकांश साधनहरू कमजोर र खर्चीला पनि छन् । चालु अवस्थाका सवारी साधनको विवरण तालिका ४ मा दिइएको छ ।

तालिका ४ : चालु अवस्थाका सवारी साधनको विवरण

सवारी साधन	गोटा	अवस्था	प्रयोग
जीप- बा.१भ. ४५९३	१	पुरानो	प्रमुख
पिकअप- स.१भ. ४७	१	„	मूर्तिया शाखा
पिकअप- ज.१भ. २४२, ज.१भ. ३८	२	„	हात्तिलेट शाखा
ट्रेक्टर- ज.१द. ५८, ८९	२	„	हात्तिलेट र सागरनाथ
ट्रक- ज.१ग. २४०	१	„	„ „
डि.सि.एम- बा.१ग. १३९३	१	„	सागरनाथ शाखा
रातो जीप- बा.१भ. ५३०३	१	„	„ „
पानी टंकी- ज.१ग. २३८	१	„	वर्कसप
जीप- भे.१भ. ५५	१	„	कार्यालय
मोटर साइकल - ना.१८प. ६३९९, ३४५२, ३२५३, ना.२प. १७२०, ८६६९, १६९३, १६९४	५	३ नयां, ४ पुरानो	योजना, प्रशासन, लगयार्ड, भक्तिपुर, मूर्तिया

४.२ भवनहरूको अवस्था :

परियोजनाको कार्यालय भवन, वर्कसप, व्यवस्थापन शाखाहरू, रेञ्ज यूनिटहरू, गार्ड क्वार्टर तथा आवासीय क्षेत्रहरूमा पक्की र काठको भवन गरी जम्मा १२७ वटा भवनहरू रहेका छन् । यसको विवरण अनुसूची १० मा दिइएको छ । जसमध्ये राम्रो अवस्थाको ५४ वटा र मर्मत गर्नु पर्ने खालका ७३ वटा रहेका छन् । हात्तिलेट वन व्यवस्थापन शाखा अन्तर्गतका लक्ष्मिनिया ताराचौरी, कुशमारी १४ नं. गार्ड क्वार्टर, मूर्तियाको राजघाट टेकानी गार्ड क्वार्टर, सोल्टी गार्ड क्वार्टर, र बागमती रेञ्ज यूनिटको भवन माओवादी जनयुद्धको समयमा क्षतिग्रस्त भएका छन् । ती भवनहरू हालसम्म पुनःनिर्माण तथा मर्मत भएका छैन ।

४.३ डिष्टिलेशन प्लाण्ट तथा चिरान मिल

मसलाको पातको तेल उत्पादन गर्न परियोजनाको कार्यालय भवन नजिक एउटा डिष्टिलेशन प्लाण्ट र कटानवाट उत्पादन भएका गोलिया तथा बल्लाबल्ली काठ चिरान गरी प्रसोधन गर्न एउटा सः मिल स्थापना भएको थियो । यी दुबै उद्योग हाल भाडामा संचालित छन् ।

४.४ खानेपानी व्यवस्था :

परियोजना भित्रका विभिन्न ठाउँमा भूमिगत पानीको सतह धेरै तल भएकोले लामो समय देखि खानेपानीको समस्या रहँदै आएको छ । परियोजनाका पूर्वी कमाण्डहरू : हाथिलेट, माईस्थान, कुश्मारी र लक्ष्मिनियाका साथै फुलजोर लगायत विभिन्न ठाउँहरूमा रहेका गार्डक्वाटरहरूमा ईनार वा चापाकलबाट पानी आउन नसक्ने हुँदा दैनिक सागरनाथ देखि ट्रकलाई पानी टैंकरमा उपयोग गराई खाने पानी आपूर्ति हुँदै आएको छ । यो अत्यधिक खर्चिलो पनि छ । यस आ.व. २०७०/०७१ मा खानेपानीको लागी रु. ११,१३,३४१।०० बराबरको डिजल १०,५५३ लिटर खर्च भएको छ । यसको समाधानको लागी उल्लेखित ठाउँहरूमा Deep Boring हुन आवश्यक देखिन्छ ।

भाग-२

५. मुख्य कृयाकलाप :

५.१ नर्सरी तथा विरुवा उत्पादन :

परियोजना स्थापना कालमा सागरनाथमा १८ हेक्टर क्षेत्रफलमा २० लाख र मूर्तियामा ५ हेक्टरमा ४ लाख उत्पादन क्षमता रहेको नर्सरी स्थापना भई विरुवा उत्पादन कार्य भएकोमा विगत केही वर्ष देखि सागरनाथमा मात्र वार्षिक १० लाख विरुवा उत्पादन हुदै आएको छ । मूर्तिया कार्यालयको कृयाकलाप २०६६ देखि निष्कृत रहेकोमा २०६९ माघ देखि कार्यालय लगायत बन्द रहेको नर्सरीलाई मर्मत सम्भार गरी पुनः संचालनमा ल्याइएको छ । आ.व.०६९।०७० मा मूर्तियामा १,४६,००० गोटा तथा सागरनाथमा ११,६५,००० गोटा विरुवा उत्पादन गरिएको थियो । यस आ.व.२०७०।२०७१ मा सागरनाथ नर्सरीमा ७,५०,००० गोटा विरुवा उत्पादन गरिएको छ । मसला प्रजातिको बीउ अष्ट्रेलियाबाट खरिद गरिएको थियो भने अन्य प्रजातिको स्थानीय रुपमै संकलन गर्ने वा कृषि वन बीऊ सहकारीबाट खरिद वा वन विभागको बृक्षसुधार शाखाबाट प्राप्त गरिएको थियो । आ.व. २०७०।२०७१ लगायत विगत ५ वटा आ.व.हरुमा मसला लगायत जम्मा ५३,१६,७०९ गोटा विरुवा उत्पादन भएको छ । जसको विवरण तालिका नं. ५ मा दिइएको छ ।

मसला प्रजातिको विरुवा उत्पादन विधि :

- **माटो तयारी :** जंगलको माटो र वालुवालाई छुट्टाछुट्टै चालेर २ भाग माटो १ भाग वालुवा (२:१) को अनुपातमा मिसाई माटो र वालुवाको मिश्रणलाई ६०° तापक्रममा ३० मिनेट सम्म तताउने ।
- **बीउ उमार्ने:** जर्मिनेशन ट्रेमा 1st Layer मा gravel राखी त्यसमाथि तताएको माटो वालुवाको मिश्रण राखी ट्रे भिजाई मसलाको बीउलाई broadcast sowing गरी Green house मा राख्ने ।
- **विरुवा सार्ने:** ३" X ७" को पोलिट्यूबमा मिश्रित माटो भर्ने, पानी ट्याङ्कमा डुवाई भिजाउने र ४ पातको विरुवा तयार भएपछि Transplant गर्ने ।
- Transplant गरेको विरुवा लाई ४ दिन सम्म छहारी प्रदान गरी विरुवामा sprayer (स्प्रे) द्वारा पानी पटाउने ।

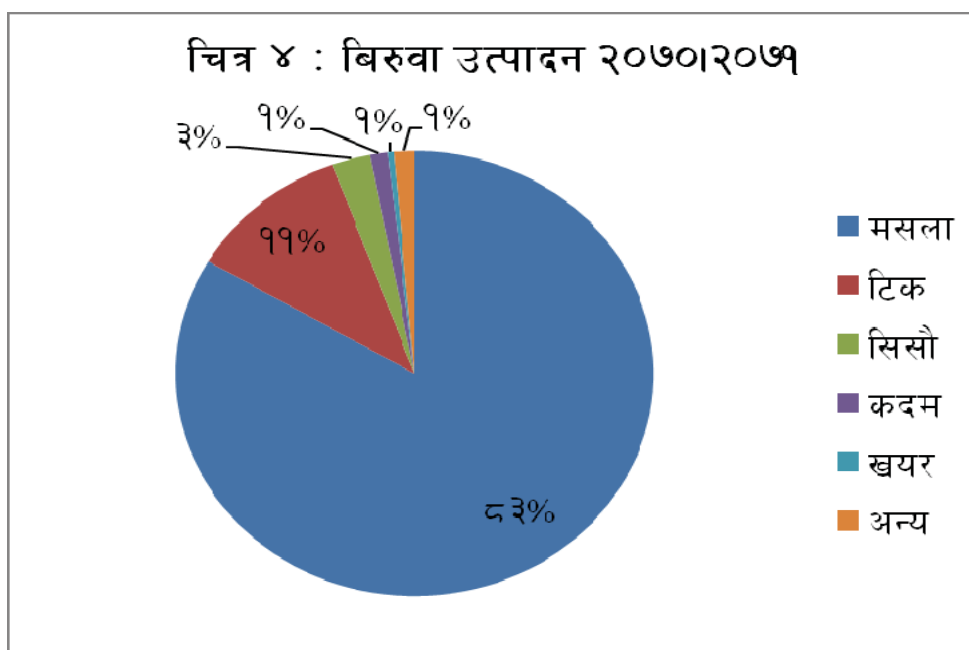
- Transplant गरेको २० दिन पछि मरेका विरुवा हटाउने र ठुलो सानो छुट्याई ग्रेडिङ गर्ने ।
- ६० देखि ७५ दिन सम्म १०/१२” सम्मको विरुवा तयार हुन्छ त्यसपछि सो विरुवा वृक्षरोपण गर्ने ।

टिक प्रजातिको बीउ उपचार र विरुवा उत्पादन विधि :

- टिकको विऊ संकलन गरेपछि घाममा सुकाई कुटेर त्यसको वाहिरको बोक्रा हटाइन्छ ।
- त्यसपछि चैत्रको दोश्रो हप्तामा त्यस विउलाई पानीमा भिजाउनु पर्छ ।
- दुई दिन पानीमा भिजाएपछि सो विउलाई १ दिन घाममा सुकाउने र अर्को दिन विउलाई थुपारेर छोपी राख्ने (गुम्साउने) ,
- त्यसपछि अर्को दिन पुनः पानीमा भिजाउने र एवं रितले सोही प्रकृया १ महिनासम्म गर्दा १ महिनापछि अर्थात बैशाखको दोश्रो हप्तापछि विउ जर्मिनेशन हुन थाल्छ ।
- जर्मिनेशन हुन तयार विउलाई पोलिव्यागमा Direct sowing अथवा Seed bed मा Sowing गर्न सकिन्छ ।

तालिका ५ : विरुवा उत्पादन विवरण

प्रजाती	आर्थिक वर्ष				
	२०६६।२०६७	२०६७।२०६८	२०६८।२०६९	२०६९।२०७०	२०७०।२०७१
मसला	११,०८,०००	८,७०,०००	९,१०,२००	१२,४५,६४०	६,२५,९००
टिक	१२,०००	५,७००	६३,७००	५५,०००	८२,४००
सिसौ	—	८६,०००	४२,८००	—	२०,०००
कदम	—	१४,२००	१५,०००	४,०००	८,६००
खयर		६५,१००	१५,५००	५,०००	३,०००
सिरिस		५,०००	—	—	—
गम्हारी		१,०००	३३,०००	—	—
अशोक		—	४,०००	—	—
अन्य		४,००९	५००	१,३६०	१०,१००
जम्मा	११,२०,०००	१०,५१,००९	१०,८४,७००	१३,११,०००	७,५०,०००

५.२ विरुवा विक्री वितरण :

परियोजनाले कुल उत्पादन हुने विरुवा संख्याको १५-३० प्रतिशत स्थानीय र छिमेकी जिल्लाहरूका निजी तथा संघ संस्थाहरूलाई गुणस्तरीय विरुवा न्यूनतम उत्पादन लागत मूल्यमा प्रति विरुवा रु ५ का दरले विक्री वितरण गर्दै आएको छ। सन्तुलित वातावरण कायम राख्न र वन पैदावार आपूर्तिको वैकल्पिक स्रोत विकासमा सहयोग प्रदान गर्न प्रति एकाई कुल लागत मूल्यमा ३०-४० प्रतिशत कम सहूलियत मूल्यमा विक्री वितरण गरिएको छ। यो कार्यक्रमले निजी वनको विकासमा उल्लेखनीय योगदान पुऱ्याएको छ। विरुवाको गुणस्तर र तुलनात्मक रूपमा कम मूल्य भएकोले स्थानिय स्तरमा खास गरेर सर्लाही, महोत्तरी र धनुषाबाट मसला र टिक विरुवाको मांग वर्षेनी बढेको पाइएको छ। यस वर्ष Ncell दुरसंचार कम्पनीले मात्र धनुषाधाममा वृक्षरोपण गर्न टिक, मसला, सिसौ आदि प्रजातिका ५१,००० विरुवा खरिद गरेको छ। विगत ५ वटा आ.व.हरूमा मसला लगायतका जम्मा २३,६९,२५७ गोटा विरुवा विक्री वितरण भएको छ, जसको वितरण तालिका नं.६ मा दिइएको छ।

तालिका ६ : विरुवा बिक्री वितरण विवरण

जात	आर्थिक वर्ष				
	२०६६।२०६७	२०६७।२०६८	२०६८।२०६९	२०६९।२०७०	२०७०।२०७१
मसला	४,०३,०३३	६,३५,४२७	४,२७,९३५	४,४९,३४२	२,७७,८२३
टिक	७,६६२	८,८९७	६,८८५	९४,५९८	५९,६२०
सिसौ	-	९५६	३५,५९५	४,२००	२,०००
कदम	-	-	५,९६२	८,६३०	९,०६६
खयर	-	-	४,४९०	९,७८२	२,५४९
अशोक	-	-	-	२,९९४	५९९
गम्हारी	-	-	-	४,९३०	९०
अन्य	-	-	९,७८७	२९०	२९३९
जम्मा	४,९०,६९५	६,४४,४००	४,८२,५७४	४,७७,८८६	३,५३,७०२

५.३ वृक्षरोपण र वृक्षरोपण व्यवस्थापन :

परियोजनाको स्थापना काल देखि १५ वर्ष सम्म प्रतिवर्ष कम हैसियत भएको करिब ५००-१००० हेक्टर प्राकृतिक वनक्षेत्रको सरपट कटान गर्दै अर्धयान्त्रिक प्रविधि अपनाई चाडो हुर्कने प्रजातिको वृक्षरोपण गरेको थियो । वृक्षरोपण क्षेत्रहरूलाई वैज्ञानिक वन व्यवस्थापनको उदेश्यले १ कि.मी. x १ कि.मी. (१००हे.)को ब्लकमा छुट्याई प्रत्येक ब्लकलाई फायरलाईनले छुटिने गरी २५/२५ हेक्टरको ४ वटा प्लटहरूमा विभाजन गरिएको छ, जसलाई नक्शामा ABCD ले नामाकन गरिएको छ । परियोजनाको जम्मा क्षेत्रफल मध्ये १०,३३९.९३ हेक्टरमा विभिन्न प्रजातिको वृक्षरोपण गरिएको छ । प्रजाति अनुसारका वृक्षरोपण क्षेत्रफलको विवरण तालिका नं. ७ मा दिइएको छ । शुरुका दिनमा ब्लकहरूमा मसला, टिक, खयर आदिको वृक्षरोपण २.५ मी. x २.५ मी.को स्पेसिङमा रोपिएको छ भने हालका वर्षहरूमा कृषिवन प्रणालीको लागि २ मी. x ४ मी.को स्पेसिङमा राप्ने कार्य भैरहेको छ ।

परियोजनाका प्रथम दशकमा प्रजाति अनुसार वृक्षरोपण क्षेत्रको वर्गीकरण गर्दा मसला ५४ प्रतिशत, सिसौ २८ प्रतिशत र अरु प्रजातिका टिक, खयर र सालको पुनरुत्पादन समेतले १७ प्रतिशत क्षेत्र ओगटेको थियो । हाल सिसौमा Dieback रोगकाकारण यो अनुपातमा परिवर्तन भै सिसौको स्थानमा टिक र साल प्रजातिको अनुपातमा बृद्धि भएको छ । परियोजनाको वन व्यवस्थापन कार्ययोजना हेर्दा मसलालाई १०-१९ वर्षमा सरपट कटान गरी दोस्रो चक्र ७-८ वर्ष

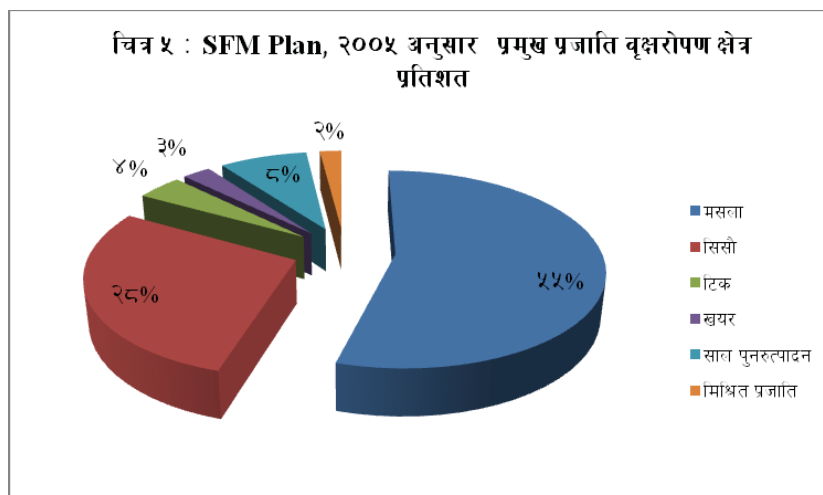
र तेस्रो चक्र ३-४ वर्षमा कटान गर्न प्रस्ताव गरिएको छ । यसरी प्रस्ताव गरिएतापनि उद्देश्य अनुरूप विगतका वर्षहरूमा बजार र कार्य दक्षता अभावका कारण प्रस्ताव अनुसार कटान हुन नसक्दा हाल कुनै प्लटका स्त्याण्ड २५/३० वर्षको भएपनि कटान (Harvest) हुन सकेको छैन । मसलाको कटान प्लटहरू कपीस प्रणालीले पुनः वन कायम गरिएको छ । केही प्लटको तेस्रो चक्रमा कटान भएपनि बजेट अभावले गर्दा जरा उखलेर वृक्षरोपण गर्न सकेको अवस्था छैन ।

सिसौको हकमा २५ वर्षको कटान चक्र (Rotation) प्रस्ताव गरिएपनि प्रायः स्त्याण्डहरू रोग लागि मरेको हुँदा कटान चक्र अनुसार प्लट कटान कार्य भइरहेको छ । त्यस्तै टिकको हकमा ४० वर्षको कटान चक्र राखेतापनि बजारको आवश्यकता र परियोजनाको श्रोत जुटाउन कटान चक्र अवधि नपुग्दै कटान भइरहेको अवस्था पनि विद्यमान छ ।

तालिका ७ : SFM Plan, २००५ अनुसार प्रमुख प्रजाति अनुसारको वृक्षरोपण क्षेत्रफल :

क्र.स.	प्रजाति	क्षेत्रफल हेक्टर	प्रतिशत
१	मसला	५६१३.९	५४.६
२	सिसौ	२९३१.२	२८.५
३	टिक	४३३.३	४.२
४	खयर	२६८.६	२.६
५	साल पुनरुत्पादन	८३६.२	८.१
६	मिश्रित प्रजाति	२०६.४	२.०

श्रोत : SFM plan for SFDP,2005

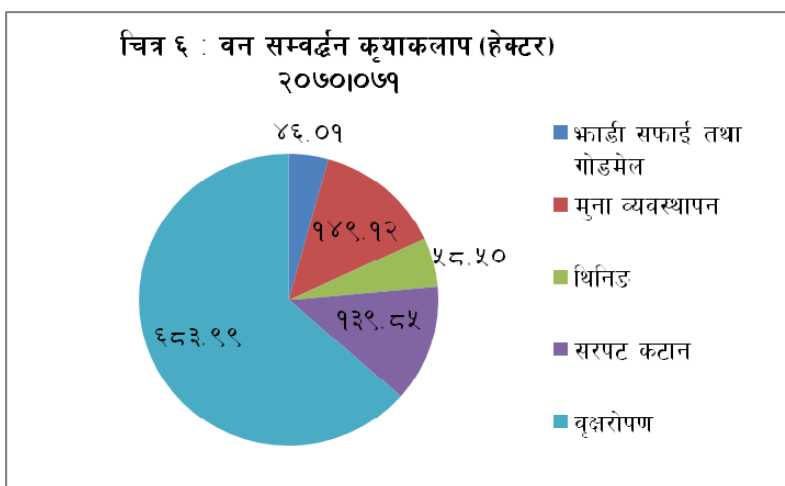

५.३.१ वन सम्बर्द्धन कार्यहरु :

विगतका वृक्षरोपणमा प्रजाति अनुसार मसला (५४%), सिसौ (२८%), टिक (४%), खयर (२.६%), अन्य जात (२%) र ट्रायल प्लट (०.५%) र साल पुनरुत्थान (९%) रहेको तथ्यांकबाट देखिन्छ । यसको व्यवस्थापनको लागि विभिन्न किसिमका वन सम्बर्द्धन कार्यहरु संचालन गरिन्छ । वन सम्बर्द्धन अन्तर्गत विरुवाको गोडमेल, कपिस डब्लिङ र सिङ्गलिङ तथा छटनी (thinning) जस्ता कृयाकलापहरु संचालन भईरहेको छ । यसका अतिरिक्त वन संरक्षण तर्फ मुख्य वन डढेलो नियन्त्रण तथा रोकथामका लागि अग्नीरेखा मर्मत सम्भार तथा जोखिम न्यूनीकरणका उपाय कार्यान्वयन गरीन्छ । उल्लेखित कार्यहरु प्रत्येक वर्ष स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार संचालन गर्ने गरिन्छ । आ.व.२०७०/२०७१ मा तलको तालिका ८ मा उल्लेख भए अनुसारका १०७७.४७ हेक्टर क्षेत्रफलमा वन सम्बर्द्धन कृयाकलापहरु संचालन भएको छ ।

तालिका ८ : वन सम्बर्द्धन कृयाकलापहरु (२०७०/०७१)

क्र.स.	वन सम्बर्द्धन कृयाकलाप	क्षेत्रफल (हेक्टर)
१	भाडी सफाई तथा गोडमेल	४६.०१
२	मुना व्यवस्थापन	१४९.१२
३	थिनिङ	५८.५
४	सरपट कटान	१३९.८५
५	वृक्षरोपण	६८३.९९
	जम्मा	१०७७.४७

(क) भाडी सफाई तथा गोडमेल : आ.व. २०७०।०७१ मा जम्मा ४६.०१ हेक्टर भाडी सफाई तथा गोडमेल कार्य सम्पन्न भएको छ, जसको विस्तृत विवरण तलको तालिका ९, १० र १२ मा दिइएको छ ।

तालिका ९ : आ.व. २०७०।०७१ मा गोडमेल भएका प्लटहरु

रेञ्ज यूनिट	प्लट नं.	क्षेत्रफल (हेक्टर)
सागरनाथ (फुलजोर)	२ ए	१९.६९
	२ बी	२४.३०
	२ए२	२.०२
जम्मा :		४६.०१

(ख) कपिस व्यवस्थापन (कपिस डब्लिड तथा सिडगलिड) कार्य :

कपिस (मुना) व्यवस्थापन अन्तर्गत आ.व.२०७०।०७१मा १४९.१२ हेक्टर क्षेत्रफलमा कपिस व्यवस्थापन सम्पन्न भएको छ । जसको विस्तृत विवरण तलको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका १०: आ.व. २०७०।२०७१

रेञ्ज यूनिट	प्लट नं.	क्षेत्रफल (हेक्टर)
भक्तिपुर	९सी	१६.१०
	९डी	२२.३०
कुशमारी	४सी	१०.५०
	४डी	१२.९०
	१३बी	२५.४४
	१३सी	२४.२८
	१५ए	२१.००
हथिलेट	२२डी	१६.६०
जम्मा :		१४९.१२

(ग) थिनिङ कार्य :

साल प्राकृतिक पुर्नउत्पादन प्लट र टिक वृक्षरोपण क्षेत्रमा उच्चतम वृद्धिदर हासिल गरी मसला बाहेक अन्तिम कटान (Final felling) भन्दा पहिले अनुसूची-५ मा उल्लेख भए अनुसारको Thinning Schedule बमोजिम विभिन्न ग्रेडको छटनी गर्ने गरिन्छ । आ.व. २०७०/०७१ मा सागरनाथको ब्लक १५ सी/डी र १९ ए मा साल ५८.५ हेक्टर क्षेत्रफलमा दिगो वन व्यवस्थापन योजनाले सिफारिस भए बमोजिम औसत १७०० रुख प्रति हेक्टर कायम रहने गरी थिनिङ कार्य भएको छ ।

(घ) सरपट कटान :

सरपट कटान तथा वृक्षरोपण का सम्बर्द्धन प्रणाली सागरनाथ वन विकास परियोजनाको पहिचान बनेको छ । उमेर पुगेका वृक्षरोपण क्षेत्रमा सरपट कटान तथा वृक्षरोपण वा मुन्ना व्यवस्थापन पद्धतिबाट वृक्षरोपण व्यवस्थापन गरिएको छ । सिसौका रुखहरु २५ वर्षमा, टिकका रुखहरु ४० वर्षमा तथा मसलाका रुखहरु १०-११ वर्षका अवधिमा पहिलो उत्पादन लिन सक्ने गरी कटान चक्र (Rotation cycle) तोकिएको छ । मसलाको कपिसबाट हुर्केका बिरुवाहरु ७-८ वर्षमा दाश्रो कटान तथा ५ वर्षमा तेश्रो कटान गर्ने व्यवस्था सिफारिस गरिएको छ । मसलाको तेश्रो चक्रपछि वृक्षरोपण गर्ने गरिन्छ । यसरी कटान चक्रको व्यवस्था भएपनि व्यवस्थापनले बजारको माग अनुसार आवश्यकता बमोजिम कटान चक्रमा फेर बदल गरी कटान गर्न सकिने प्रावधानहरु राखिएका छन । आ.व. २०७०/०७१ मा सरपट कटान भएका ब्लकहरुको विवरण तल तालिका ११ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ११ : आ.व.२०७०/०७१ मा सरपट कटान मुछ्यान भएका ब्लकहरुको विवरण

क्र.स.	रेञ्ज यूनिट	ब्लक न.	जात	क्षेत्रफल (हे.)
१	सागरनाथ	६ए	मसला	७.५०
२		६बी	टिक	४.००
३		२१वी	सिसौ	२३.००
४	भक्तिपुर	६वी१	मसला	२३.७४
५		१२डी	सिसौ	२१.३०
६		२०ए	मसला	६.२४
७		२४ए	मसला	६.८१
८	हाथिलेट	१३ए	मसला	१८.६६
९		२१वी	मसला	२१.८०
१०		२१सी	मसला	६.८०
		जम्मा		१३९.८५

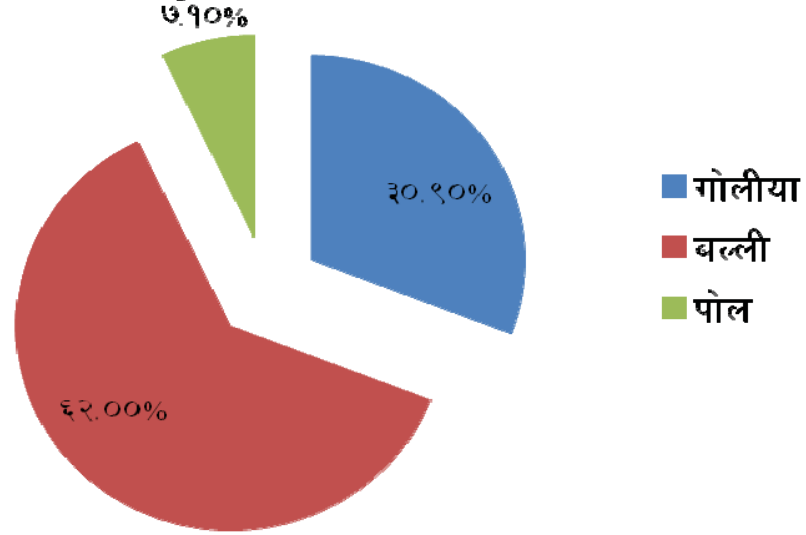
५.४ वन पैदावारको उत्पादन :

परियोजनाबाट उत्पादन तथा बिक्री हुने वन पैदावारको वार्षिक कार्यक्रम तयार गरी व.पै.वि.स.केन्द्रीय कार्यालय काठमाडौं बाट स्वीकृत भए बमोजिम प्रत्येक वर्ष सरपट कटान हुने वृक्षरोपन प्लटको वन पैदावार (काठ दाउरा) संकलन तथा बिक्री वितरण निर्देशिका, २०५७ ले व्यवस्था गरे बमोजिमका प्रकृया अबलम्बन गराई प्लट सरपट कटान र थिनिङ्गबाट काठ, विद्युत पोल, बल्लावल्ली आदि उत्पादन तथा संकलन गरिन्छ । आ.व. २०७०/०७१ मा विभिन्न प्लटहरुबाट कटान मुछान भई निम्न तालिका नं. १२ मा उल्लेख भएका परिमाणमा वन पैदावारको उत्पादन भएको छ । त्यस्तै परियोजनामा विगत ५ वर्षमा उत्पादन भएका वन पैदावारको विवरण तालिका नं. १३ मा दिइएको छ ।

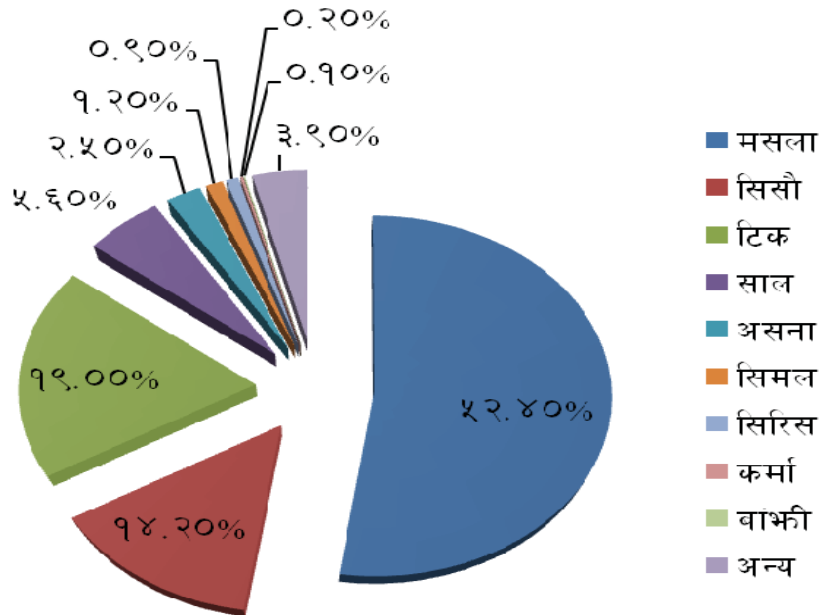
तालिका १२: आ.व.२०७०/०७१ मा उत्पादित वन पैदावारको विवरण

क्र.स.	जात	गोलिया (क्यू.फिट)	बल्लावल्ली (क्यू.फिट)	पोल (क्यू.फिट)	कोरो (थान)	पात (कि.ग्रा.)	दाउरा (चट्टा)
१	मसला	२३५६३.७	५७६३७.७	१२४६३.७	११५१	३४६५.०	२७.५
२	सिसौ	८६१८.०	१६७३६.०	०	०	०	५.५
३	टिक	१४२८१.८	१९६२६.२	०	०	०	२३.०
४	साल	२२१४.४	७५७८.५	१७९.३	०	०	४२.०
५	असना	४४१.७	४१२८.३	०	०	०	०
६	सिमल	२२३१.१	०	०	०	०	०
७	सिरिस	१५५१.९	०	०	०	०	०
८	कर्मा	३१०.७	०	०	०	०	०
९	बांभी	८०.९	०	०	०	०	०
१०	अन्य	२०००.९	५००९.८	०	०	०	४४.७५
	जम्मा	५५२९५.१	११०७१६.५	१२६४३.०	११५१	३४६५.०	१४२.७५

चित्र ७ : मुख्य वन पैदवार उत्पादन २०७०/२०७१

चित्र ८ : प्रजाती अनुसार काठ उत्पादन

तालिका १३ : विगत ५ वर्षमा वन पैदावार उत्पादन विवरण

आ.ब.	पोल(क्यू.फिट)	बल्ली(क्यू.फिट)	गोलिया(क्यू.फिट)	दाउरा (चट्टा)
२०६६।०६७	२९,९७०.१	५,७२५.०	२,७२,९२४.७५	२,०२९.०
२०६७।०६८	१६,७९३.९	१२,०१२.५	२,६६,८१२.९४	९०१.५
२०६८।०६९	१५,७३०.५	१,९३,२६१.८	१,४६,४६६.१	१४९.५
२०६९।०७०	९,९९०.४	१,७३,५८५.२	८७,८९४.६	१००.५
२०७०।०७१	१२६४३.०	११०७६.५	५५२९५.१	१४२.७५

५.५ वन पैदावारको बिक्री वितरण :

परियोजना बाट उत्पादन हुने वन पैदावारको बिक्री सम्बन्धी वन पैदावारको मूल्य निर्धारण तथा बिक्री नियमावली २०६० मा व्यवस्था भए बमोजिमको प्रकृया अनुसार बढीमा २५ प्रतिशत उत्पादन, वन पैदावार विकास समितिको संचालक समितिले निर्धारण गरेको न्यूनतम मूल्यको आधारमा स्थानीय जिल्ला र छिमेकी जिल्ला समेतमा निर्धारित परिमाण र प्रक्रियाले र बाँकी परिमाण खुल्ला प्रतिस्पर्धाको मूल्यमा बिक्री वितरण गरिन्छ । समितिमा वन तथा भू-संरक्षण मंत्रालय बाट तोकिएका समितिका अध्यक्ष बाहेक अर्थ मंत्रालयका अधिकृत प्रतिनिधि तथा वन विभागका अधिकृत प्रतिनिधि रहने व्यवस्था रहेको छ । वन पैदावारको बिक्री सम्बन्धी प्रकृया निम्न अनुसार हुने र बिक्री भएका वन पैदावारको छोडपूर्जी परियोजनाले दिने व्यवस्था नियम २४ ले गरेको छ ।

- **सोभै बिक्री** : यस अर्न्तगत स्थानिय जन्तालाई घरकाजको लागि मसला, सिसौ र टीक गरी ७५ क्यू.फि. सम्म काठ र एक चौथाई चट्टा मसला दाउरा, संघ संस्था/स्कूल, लाई ५०० क्यू.फि. सम्म, जरा ठुठा, जडीबुटी, नर्सरीको विरुवा, मसलाको पात आदिको बिक्री पर्दछ ।
- **सिलबन्दी दरभाउपत्रबाट बिक्री** : एक पटकमा देहायको परिमाण सम्मको वन पैदावार सिलबन्दी दरभाउ-पत्रबाट बिक्री गर्न सकिने नियम ८ मा व्यवस्था छ ।

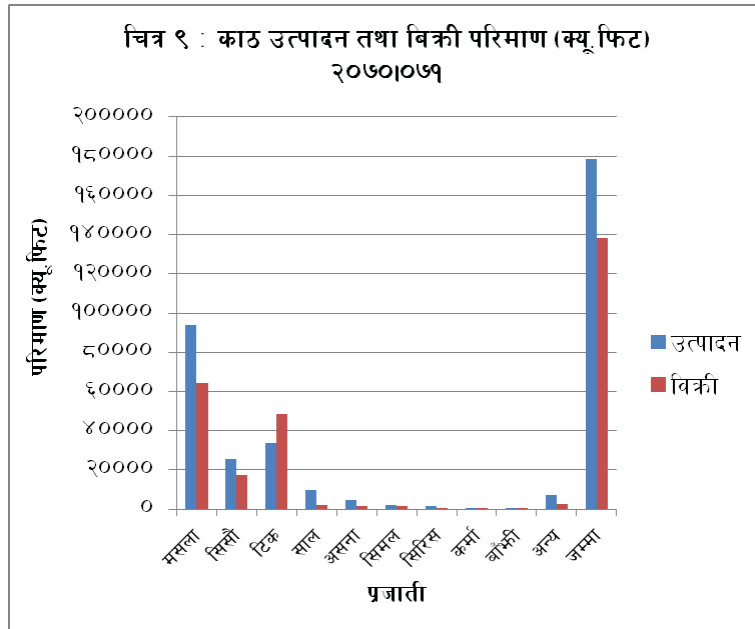
(क) काठ चिरान	५०० क्यू.फिट
(ख) काठ गोलीया	१००० क्यू.फिट
(ग) बल्लाबल्ली/पोल	१००० क्यू.फिट
(घ) खयरको जरा ठुटा	१०० थान
(ङ) दाउरा	३० चट्टा

- **बोलपत्रबाट बिक्री** : माथि उल्लेखित गरिएवाहेकको किसिम र परिमाणका वन पैदावार बिक्री गर्दा निम्न प्रक्रियाबाट बोलपत्र आवाहन गरी बिक्री व्यवस्थापन गरिन्छ ।
 - प्रस्ताव आवाहन बाट बिक्री : वन व्यवस्थापन कार्ययोजनाले तोकिएको प्लटहरूको सरपट कटान तथा थिनिङ्ग कार्य गर्नु पूर्व उत्पादन हुने अनुमानित वन पैदावार परिमाणको प्रतिस्पर्धाबाट बिक्रीको लागि प्रस्ताव आवाहन गरी बिक्री गर्ने व्यवस्था छ ।
 - लिलाम बढाबढ : प्रस्तावित दररेटमा बिक्री हुन नसकेका वा प्रस्तावका सूचनामा नपरेका र पुरानो स्टक मौज्जात भएमा लट कायम गरी समितिले निर्धारण गरेको दररेटलाई न्यूनतम मूल्य मानी वन पैदावार लिलाम बिक्री कार्यविधि निर्देशिका २०६० बमोजिम लिलाम गरी बिक्री गरिन्छ ।
- **वार्ताबाट बिक्री** : देहायको अवस्थामा व्यवस्थापनले समितिको पूर्व सहमतीमा वार्ताबाट पनि वन पैदावार बिक्री गर्न सकिने छ :
 - (क) प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम स्थापना भएका वन पैदावार सम्बन्धी स्वदेशी उद्योगहरूलाई वन पैदावार उपलब्ध गराउँदा ।
 - (ख) विदेशी उद्योगहरूलाई समितिसँग भएको वन पैदावार खरिद गर्न प्रस्ताव पेश गरेमा ।

आ.व. २०७०/२०७१ मा तालिका १२ मा दिइएको विभिन्न प्लटका सरपट एवं थिनिङ्ग कार्यबाट उत्पादन र विगत आर्थिक वर्षहरूमा बाँकि बिक्री मौज्जात समेतको कुल बिक्री वितरण परिमाणको अवस्था तालिका १४ प्रस्तुत गरिएको छ । तसर्थ चित्र ९ मा उत्पादन भन्दा बिक्री परिमाण बढी देखिएको छ ।

तालिका १४: आ.व.२०७०/२०७१ मा बिक्री भएको वन पैदावारको विवरण

क्र.स.	जात	गोलिया (क्यू.फिट)	बल्लाबल्ली (क्यू.फिट)	पोल (क्यू.फिट)	कोरो (थान)	पात (कि.ग्रा.)	दाउरा (चट्टा)
१	मसला	१९१४३.२	३२५७१.३	१२६७४.३	११५१	३४६५.०	२८.२५
२	सिसौ	३७९७.०	१३३९३.४	०	०	०	११.७५
३	टिक	२०४४७.८	२८०१९.३	०	०	०	४७.५०
४	साल	१३९७.४	३००.०	१९६.६	०	०	२२.५०
५	असना	२४५.३	१३१३.२	०	०	०	०
६	सिमल	१६८५.६	०	०	०	०	०
७	सिरिस	३०२.४	०	०	०	०	०
८	कर्मा	२०४.८	०	०	०	०	०
९	बांभी	३४.३	०	०	०	०	०
१०	अन्य	३८.०	२४६५.०	०	०	०	२७.००
	जम्मा	४७२९५.८०	७८०६२.२०	१२८७०.९०	११५१	३४६५.००	१३७.००

तालिका १५ : विगत ५ वर्षमा वन पैदावार बिक्री विवरण

आ.व.	पोल (क्यू.फिट)	बल्ली (क्यू.फिट)	गोलिया (क्यू.फिट)	दाउरा (चट्टा)
२०६६।०६७	२९,९४७.९	५,८६७.८	१,१७,२४३.४९	२,११२.७५
२०६७।०६८	१२,४५६.४	६,७६१.६	२,८९,७३४.०७	८५३.०
२०६८।०६९	१९,५३३.६	१,३०,३७३.०	२,२२,४४१.३४	१८५.२५
२०६९।०७०	१०,२७१.८	२,०४,२८२.७०	१,३२,०४४.५०	१०१.७५
२०७०।०७१	१२८७०.९	७८०६२.२	४७२९५.८	१३७.०

५.५.१ स्थानिय आपूर्ति :

परियोजनाले समेटेका जिल्लाहरु रौतहट, सर्लाही , महोतरी तथा धनुषाका स्थानिय वासिन्दालाई घर निर्माण, मर्मत, तथा फर्निचर बनाउनका लागि मसला, टीक र सिसौ क्रमशः ७५ र ३० क्यू.फिट सम्म काठ र विभिन्न घरायसी प्रयोजनका लागि एक चौथाई चट्टा दाउरा समेत समितिले निर्धारण गरेको दररेटमा उपलब्ध गराउने व्यवस्था छ । यसका अतिरिक्त संघ संस्था,स्कूल का लागि बढीमा ५०० क्यू.फिट सम्म काठ र दाउरा उपलब्धता हेरी उपलब्ध गराईन्छ । यसरी घरकाजमा काठ/दाउरा लिन निवेदकको निवेदनका साथमा नागरिकता, गा.वि.स.को सिफारिस, घर निर्माण तथा मर्मत गर्ने जग्गाको जग्गाधनी पुर्जा र तिरो तिरेको रसीदको प्रतिलिपी वा गाउँ बस्तीको जग्गा भए गा.वि.स. सिफारिसमा चौहद्दी खुलेको तथा नियमित भएको उल्लेख हुनु पर्ने हुन्छ । संघ संस्थाको हकमा सम्बन्धीत निकायको सिफारिस सहित माँग हुने परिमाणको लगत अनुमान संलग्न हुनु पर्दछ । आ.व. २०७०।०७१ मा तालिका न.१६ मा उल्लेखित विवरण अनुसार जम्मा ६५० घरधुरीलाई १९९४९.४ क्यू.फि. काठ तथा ३२.० चट्टा दाउरा उपलब्ध गराईएको छ र विभिन्न संघ संस्था/मठ मन्दिर/स्कूललाई फर्निचर निर्माण कार्यका लागि १२३०३.३ क्यू.फि.काठ र २८.० चट्टा दाउरा उपलब्ध गराई स्थानिय आपूर्तिमा टेवा पुरयाएको छ ।

तालिका १६: स्थानिय आपूर्ति सम्बन्धी विवरण
घरकाजमा काठ/दाउरा विक्री

जात	चट्टा/क्यू.फिट	कैफियत
घरकाजको लागी विक्री		
मसला गोलिया	२५६८.४०	
टिक गोलिया	५३७५.२०	
सिसौ गोलिया	१८०.४०	
साल गोलिया	८९६.९०	
अन्य गोलिया	६३४.८०	
जम्मा :	९६५५.७०	
मसला बल्ली	७६०८.७०	
टिक बल्ली	१६९४.२०	
सिसौ बल्ली	२३१.३०	
अन्य बल्ली	६२९.९०	
साल बल्ली	२०.००	
जम्मा :	१०१८४.१०	
मसला पोल	१०९.६०	
मसला दाउरा	१५.७५	
अन्य/साल दाउरा	१६.२५	
जम्मा :	३२.००	
संघ/संस्था/यज्ञ/डिपोको लागी विक्री		
साल गोलिया	२७९.६०	
मसला बल्ली	७६९.७०	
अन्य बल्ली	३५.९०	
साल बल्ली	११८.१०	
जम्मा :	१२०३.३०	
मसला दाउरा	७.२५	
अन्य/साल दाउरा	२०.७५	
जम्मा :	२८.००	

६. वन संरक्षण र यसका चुनौती :

परियोजनाको सम्पूर्ण वृक्षरोपण क्षेत्रफल कार्यक्षेत्र अनुसार ३ वटा वन व्यवस्थापन शाखा क्रमशः सागरनाथ, हाथिलेट र मूर्तिया र ७ वटा रेन्ज यूनिट सागरनाथ, भक्तिपुर, हाथिलेट, कुशमारी, लक्ष्मिनिया, घुर्कोली र बागमती मार्फत संरक्षण, व्यवस्थापन र सदुपयोगका कार्यहरू संचालन गरिन्छ। प्रत्येक शाखामा गस्ती टोली र रेन्ज यूनिटको विभिन्न प्लटको रेखदेख गर्न ज्यालादारी चौकिदारहरू परिचालन गराई संरक्षण कार्य संचालनमा गरिन्छ। हाल यस कार्यमा १५५ जना ज्यालादारी चौकिदारहरू कार्यरत रहेका छन्।

६.१ वन अतिक्रमण :

सागरनाथ वन विकास परियोजना अन्तर्गत मूर्तियाको लगभग ९५ प्रतिशत क्षेत्र विकराल अतिक्रमणको समस्यामा परेको छ। यसै गरी सागरनाथ र हात्तिलेट वन व्यवस्थापन शाखा अन्तर्गत भक्तीपुर, कुशमारी, लक्ष्मिनिया तथा हात्तिलेट क्षेत्रमा समेत गाउँ सित जोडिएको प्लटहरूमा अतिक्रमण भएका छन्। हाल सम्मको रेकर्ड हेर्दा परियोजनाको कूल वृक्षरोपण क्षेत्रको २४.८२ प्रतिशत क्षेत्रफल अतिक्रमणको चपेटामा परेको छ।

बागमती नदीमा २०५० सालमा आएको बाढीबाट प्रभावित जनतालाई जिल्लास्तरको निर्णयबाट मूर्तिया धरहरा क्षेत्रमा बसोबास गराइएका कारण अतिक्रमणको शुरुआत भएको देखिन्छ। मूर्तिया क्षेत्रमा २०४३ सालमा वृक्षरोपण कार्यक्रम शुरु गर्दा वृक्षरोपण संगसंगै भूमिहिन तथा विपन्नवर्गको जिविकोपार्जनमा सघाउ पुऱ्याउने उदेश्यले निश्चित अवधिका लागि कृषिवन वाली वा टाँगिया खेती गर्न स्थानीय जनतालाई प्लट उपलब्ध गराएको थियो। निश्चित अवधीको लागी स्थानीय जनतालाई उपलब्ध गराइएको क्षेत्रमा विगतमा देशको असहज परिस्थितिको फाइदा उठाई तोकिएको अवधिपछि पनि राजनितिक पृष्ठपोषण र कर्मचारीको अक्रमण्यताले खेती कार्यले निरन्तरता पाउनुको साथै थप क्षेत्र अतिक्रमणको गति पनि असामान्य रुपले वृद्धि हुँदै गएको र काठ चोरी तस्करीको कार्यले पनि तिब्रता पाउँदै आएको देखिन्छ। परियोजनाको सम्पूर्ण क्षेत्रको हिसाव गर्दा करीव एक तिहाई वृक्षरोपण क्षेत्र अतिक्रमणको चपेटामा परेको देखिन्छ। यी अतिक्रमणबाट परियोजनाको ठुलो आम्दानी स्रोतमा कमी आएको छ। जसको दीर्घकालिन असर परेको छ। अतिक्रमणको हालको अवस्था कार्यक्षेत्र अनुसार तालिका नं १७ मा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका १७ : परियोजनाको क्षेत्रमा भएको अतिक्रमण अवस्था

क्र.स.	रेञ्जयूनिटको नाम	वृक्षरोपण क्षेत्रफल (हे.)	अतिक्रमण क्षेत्रफल (हे.)	अतिक्रमण प्रतिशत	कैफियत
क	हात्तिलेट युनिट (महोत्तरी)	१४९५.४६	१७.३०	०.१६	
ख	कुशमारी युनिट (महोत्तरी)	१४२३.१३	२१.३	०.२०	
ग	लक्ष्मीनियां युनिट (महोत्तरी)	१५३२.१०	८७.४५	०.८१	
घ	भक्तिपुर युनिट (सर्लाही)	१५४४.१९	५.९५	०.०५	
ड.	सागरनाथ,परवानीपुर युनिट(सर्लाही)	२०३६.६४	-	-	
च	घुरकौली युनिट (सर्लाही)	७६९.०८	७४२.३१	९६.५१	९बी र ६सी बाहेक
छ	बागमती टेकानी (सर्लाही)	१६८९.९८	१५८४.५६	९३.७६	
ज	जुडीबेला, दुधियावा (रौतहट)	२५०.११	२०८.०	८३.१६	दुधियावा पुरै अतिक्रमण
	जम्मा	१०७४०.६९	२६६६.८७	२४.८२	

श्रोत : परियोजना कार्यालय रेकर्ड

(क) मूर्तिया वन व्यवस्थापन शाखा :

मूर्तियाको नेट क्षेत्रफल २७०९.१७ हेक्टर मध्ये करिब २५३४.८७ हेक्टर क्षेत्रफलमा केही वृक्षरोपण र फाटफुट रुखहरु रहेतापनि प्राय सबै क्षेत्रमा खेती र करीव १४०० वटा घरटहरा, पक्की मन्दिर, गुम्बा, स्कुल र धर्मशाला भौतिक संरचना निर्माण भएका छन् । घुरकौली र बा(गमती रेन्ज यूनिटका प्रायः सम्पूर्ण भागमा रहेका रुख विरुवा चोरी कटानी भै सकेको अवस्था छ । यस शाखा अन्तर्गतको रौतहटको जुडीबेलामा करीव १० हेक्टर तथा दुधियावाको १९८.११ हेक्टर पूर्ण रुपमा अतिक्रमित अवस्था छ ।

(ख) हात्तिलेट वन व्यवस्थापन शाखा :

यस शाखा अन्तरगत लक्ष्मीनियां रेञ्ज यूनिटमा करीव ८७.४५ हे., कुशमारी रेञ्ज यूनिट मा २१.३ हे. तथा हात्तिलेट रेञ्ज यूनिटमा १७.३ हे. गरी जम्मा १२६.०५ हेक्टरमा अतिक्रमण भएको छ । यस शाखाको अतिक्रमण सम्बन्धी विवरण तलको तालिका नं. १८ मा दिइएको छ ।

तालिका १८ : हाथिलेट वन व्यवस्थापन शाखा अन्तरगत अतिक्रमणको विवरण

क्र.सं.	रेञ्ज यूनिट	प्लट नं.	अतिक्रमण भएको क्षेत्रफल	अतिक्रमण भएको वर्ष
१	लक्ष्मिनिया	५सी	१४.००	२०६५ साल
		५डी	११.००	"
		६ए	७.००	२०६६ साल
		१०ए	११.००	२०६८ साल
		१३सी	६.००	"
		१४ए	३.००	२०६९ साल
		१४वी	२.००	"
		१४सी	४.००	"
		१७ए१	७.०५	२०६३ साल
		१७ए	२२.४०	२०६८ साल
		जम्मा	८७.४५	
२	कुशमारी	८ए	२१.३	२०६७ साल देखि
३	हाथिलेट	१ए	८.५५	२०५० साल
		१डी	०.८९	"
		५डी२	०.१०	२०६८ साल
		५डी१	०.७०	२०६० साल
		६ए	०.५०	२०४५ साल
		६डी	४.५६	२०५० साल
		१५वी	१.५०	२०५५ साल
		१७डी	०.५०	२०६५ साल
		जम्मा	१७.३०	
		कूल जम्मा :	१२६.०५	

श्रोत : फिल्ड सर्वेक्षण, २०७०

(ग) सागरनाथ वन व्यवस्थापन शाखा :

यस शाखा अन्तरगतको भक्तिपुर रेन्ज यूनिटमा ५.९५ हेक्टर अतिक्रमण भएको छ । यस शाखाको अतिक्रमण सम्बन्धी विवरण तलको तालिका न. १९ मा दिइएको छ ।

तालिका १९: भक्तिपुर रेन्ज यूनिटको अतिक्रमणको विवरण

प्लट नं.	अतिक्रमण भएको क्षेत्रफल	अतिक्रमण भएको वर्ष
३सी२	०.५०	आ.व. २०५९/१०६० देखि
३वी२	२.००	
१०वी	१.००	
१६सी	०.०५	
२७डी२	१.००	
८वी	०.४०	
१०ए२	०.५०	
१०डी२	०.५०	
जम्मा:	५.९५	

६.१.१ अतिक्रमण नियन्त्रणका प्रयास :

(क) मूर्तिया वन व्यवस्थापन शाखामा अतिक्रमण नियन्त्रण गर्न हालसम्म भएका प्रयासहरू :

- विभिन्न मितिमा (२०६३।६।७, ०६३।९।७, २०६५।५।४, २०६५।५।२५ र २०६५।१।१९) म.क्षे.ब.नि., जि.ब.का.सर्लाही, बारा, रौतहट र परियोजना सहभागी बैठकबाट चोरी तथा अतिक्रमण नियन्त्रण गर्ने निर्णय भएको ।
- विभिन्न मितिमा (२०६४।६।१३, २०६५।७।१ र २०६५।९।२८) प्र.जि.अ., नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी जि.ब.का.सर्लाही सहभागी भएका बैठकमा अतिक्रमण नियन्त्रण गर्ने निर्णय भएको ।
- विभिन्न मितिमा (२०६५।५।२६, २०६५।७।२५, २०६५।९।१२ र २०६५।१।२।७) परियोजना, जि.ब.का.सर्लाही र अन्य सरोकारवाला सहितको अतिक्रमण नियन्त्रण बारे स्थानीय विभिन्न स्थानमा १ दिने गोष्ठी ।

- अतिक्रमणकारीलाई हटाउन २०६६/११/१२ गते जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा भएको सर्वदलीय बैठक बमोजिम २०६६/११/२४ र २५ गते परियोजना, स्थानीय सुरक्षा निकाय, जिल्ला वन कार्यालय (छिमेकी जिल्लाहरुबाट समेत) र स्थानीय प्रशासनको सहयोगमा अतिक्रमण हटाउने प्रयास गरिएको ।
- वन तथा भूसंरक्षण मन्त्रालयबाट २०६७ जेष्ठ महिनामा मुर्तिया क्षेत्र अतिक्रमणको स्थलगत छानविन भएको ।
- प्रधानमन्त्री कार्यालयका तत्कालिन सचिव (हालका मुख्य सचिव), वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयका तत्कालिन र हालका सचिव, गृह मन्त्रालयका सहसचिव, वन विभागका उपमहानिर्देशक लगायतका उच्चस्तरीय टोलीबाट मिति २०६८ पौष महिनामा मुर्तिया अतिक्रमण वन क्षेत्रको निरीक्षण भई अतिक्रमण नियन्त्रण व्यवस्थापनका लागि आवश्यक निर्देशन प्राप्त भएको ।
- तत्कालिन माननीय वन तथा भूसंरक्षण मन्त्री समेतको सहभागितामा मुर्तिया क्षेत्र अन्तर्गतको सोल्टीको २२ र २३ ब्लकको ९१ हेक्टर क्षेत्रफलमा कृषिवन प्रणालि अनुसार स्थानीय समुदायको सहयोगमा २०६९ असोज महिनामा वृक्षरोपण भएको ।
- आ.व. ०६९।०७० मा मुर्तिया क्षेत्रको लागि वन अतिक्रमण नियन्त्रण कार्ययोजना तयार गरी सो क्षेत्रमा ५०० हे. क्षेत्रफलमा वृक्षरोपण गर्न सम्पूर्ण पूर्वाधारहरु तयार भएकोमा जिल्ला स्तरको अतिक्रमण नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन कार्यदलबाट निर्णयको प्रकृत्यामा रहेको अवस्थामा संविधानसभा निर्वाचन धोषण पछि अनिश्चित भएको ।
- मिति ०७०।२।२० गते अतिक्रमण गर्ने गराउने नाइके कुमार पौडेल सहितका मानिस माथि वन ऐन ०४९ बमोजिम कारवाही गर्न जि.व.का. सर्लाहीमा जाहेरी दर्ता गराइएको मा हाल अनुसन्धानमा रहेको ।
- मिति २०७०।०३।२३ मा सर्लाही प्र.जि.अ. लगायत सुरक्षा निकायका पदाधिकारीसंग अतिक्रमण नियन्त्रण रणनीति तथा अतिक्रमण हटाउने योजना वारे छलफल सम्पन्न ।
- गस्ती परिचालन गरी नयाँ बनेका घरटहरा भत्काइएको तथा विरुवा उखेल्ने र जग्गा किनबेचमा संलग्न व्यक्तिहरुलाई विभिन्न मितिमा कारवाही गरेको ।
- मिति २०७१।०१।२७ गते सम्माननीय वन तथा भू-संरक्षण मन्त्री श्री महेश आचार्यज्यू समेत विभिन्न दलका प्रतिनिधीहरुबाट मुर्तिया अतिक्रमण क्षेत्र निरीक्षण गरी तत्कालीन प्र.जि.अ. श्री दिनेश घिमिरेज्यू संग समेत सो अतिक्रमण हटाउने प्रयासको लागी छलफल गरी आगामी आ.व.२०७१।०७२ मा पूर्ण रूपले अतिक्रमण हटाई वृक्षरोपण कार्य संचालन गर्न मन्त्रीज्यूबाट मौखिक निर्देशन भएको ।

- मिति २०७१०२१०१ र २०७१०३२५ को बैठकको निर्णय अनुसार अतिक्रमण नियन्त्रणको लागी पर्चा पम्पलेट एफ.एम. रेडियोवाट प्रचार प्रसार तथा सूचना प्रवाह गरी मिति २०७१०३२५ देखी २०७१०३३१ सम्म सडक नाटक मंचन गराई चेतना मुलक कार्य संचालन गरेको । साथै वन पैदावार विकास समिति, केन्द्रीय कार्यालय मार्फत थप सुरक्षा बल मांग गरी अतिक्रमण हटाउने कार्यको कार्ययोजना तयार गरी वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयमा पेश गरेको ।

(ख) हाथिलेट तथा सागरनाथ वन व्यवस्थापन शाखा : यस शाखा अन्तर्गतका अतिक्रमण क्षेत्रहरुमा आ.व. २०७०१०७१ स्थानिय स्तरमा छलफल गरी १९४ हेक्टरमा वृक्षरोपण कार्य सम्पन्न गरी सो क्षेत्रमा भएको अतिक्रमण हटाउदै वृक्षरोपण गरिएको छ ।

६.२ वन पैदावारको चोरी निकासी नियन्त्रण :

परियोजनाको वनक्षेत्रको संरक्षणको लागि वन व्यवस्थापन शाखाहरुमा सवारी साधन सहितको चोरीनिकासी नियन्त्रण गस्ती टोलीको व्यवस्था छ । गस्तीको नेतृत्व प्रायः रेन्जर वा सुपरभाइजर बाट हुने गर्दछ र गस्ती सदस्यहरुमा ज्यालादारी चौकीदारहरु राखिएको छ । संवेदनशिलताको आधारमा गस्ती गर्ने क्रममा नजीकका नेपाल प्रहरी तथा सशस्त्र प्रहरीबलको सहयोग लिएर गस्ती परिचालन भई रहेको छ । आ.व. २०७०१०७१ मा वनको गस्ती गर्ने क्रममा बरामद गरिएका वन पैदावार, औजार, बोभवाहक साधन आदि र कानूनी कारवाही भएको विवरण तालिका नं.२० मा उल्लेख गरिएको छ । वन पैदावारको चोरी निकासी नियन्त्रण गर्ने कार्य चुनौतीकोरूपमा रहेको छ जसको प्रमुख कारणहरु निम्न बमोजिम रहेका छन् :

- परियोजनाको संगठनमा समय सापेक्ष पुनरसंरचना हुन नसक्नु,
- वनको संरक्षण कार्य दैनिक ज्यालादारी चौकीदारहरु माथि निर्भर रहनुपर्ने अवस्था रहेको,
- तस्करहरु हातहतियार सहित आउनु र
- तस्करहरुलाई कडा कारवाही हुन कमी रहदा कर्मचारीको मनोबल कमजोर रहनु ।

तालिका २० : आ.व.२०७०।०७१ मा बरामद माल बस्तु तथा कारवाहीको विवरण

क्र.सं.	बरामद माल बस्तुको नाम	इकाई	परिमाण	कैफियत
१	अभियुक्त पक्राउ र कारवाही	जना	३	
२	गोलिया बरामद	क्यू.फिट	३३५५.३	
३	बल्ली बरामद	,,	३२८१.२	
४	दाउरा	चट्टा	३.०	
५	ट्रेक्टर	थान	१	
६	साईकल	,,	८७	
७	बन्चरो	,,	२५	
८	खुकुरी	,,	१	
९	आरा	,,	४	
१०	मुर्तिया क्षेत्रमा अवैध रूपमा बनाएका घरटहरा भत्काइएको	गोटा	६	

६.३ चरिचरण

परियोजनाको वनक्षेत्र संग जोडिएका गा.वि.स.हरुका हजारौं संख्याका पशु चौपायाहरु वृक्षरोपण क्षेत्रमा खुल्ला चरिचरण भईरहेको अवस्था रहेको छ । यसको नियन्त्रणकालागि हालसम्म कुनै प्रभावकारी किसिमको संयन्त्रको विकास हुन सकेको छैन । यसले गर्दा सरपट कटानका बलकहरुमा कपिसको धेरै हानी नोक्सानी हुदै आएको छ र बिना तारवार कपिस एवं वृक्षरोपण सुरक्षित गर्न प्राय असम्भव भएको छ । यस समस्याका कारण संरक्षण तथा व्यवस्थापन खर्च वृद्धि भईरहेको छ ।

६.४ वन डहेलो :

वृक्षरोपण क्षेत्र, विशेष गरी मसला प्रजातिको वृक्षरोपण वन डहेलोबाट सुरक्षित राख्नु मुख्य चुनौति रहेको छ । रोकथामका लागि परियोजना द्वारा वन पथ, फायरलाईन, फायर वाच टावर, डहेलो नियन्त्रणका लागि मेशिनरी औजार तथा बलक, प्लटमा चौकिदार र सुख्खा मौसममा डहेलो जोखिम सुख्खा आगजन्य पैदावार हटाउने, सफागर्ने कार्यक्रम संचालिन छन् । तथापि वनमा खुल्ला चरिचरण तथा सबैको खुल्ला पहुचले गर्दा गर्मी याममा वर्षेणी २/३ पटक सम्म वन डहेलो लाग्ने गरेको पाईन्छ । यसको नियन्त्रणका लागि व्यवस्थापन शाखाका कर्मचारी,

ज्यालादारी चौकीदार लगायत पानी टैंकरको प्रयोग गर्ने गरिएपनि प्रभावकारी किसिमले डढेलो नियन्त्रण हुन सकेको अवस्था छैन । गत वर्ष कुलक्षेत्रफलको करिब ७५ प्रतिशत क्षेत्रमा १ देखि २ पटक सम्म सतही डढेलो लागेको थियो र उल्लेख्य कुनै पनि क्षति भएको पाईएन ।

७. आर्थिक विवरण :

७.१ आ.व. २०७०/०७१ को बजेट निकाशा तथा खर्च :

विगत एकदशक अगाडि देखि परियोजना आफ्नै आयश्रोतमा संचालनमा रहेको छ । वार्षिक उत्पादनका आधारमा आम्दानीको लक्ष्य र वार्षिक बजेटको प्रस्ताव गरिन्छ । आ.व. २०७०/०७१ मा नेपालबाट रु. १.४२ करोड र परियोजनाको आयश्रोतबाट रु. ११.८५ गरी जम्मा १३.२७ करोड अनुमान गरिएता पनि (६५ प्रतिशत मात्र) ८.६४ करोड निकासा भई रु. ८.३३ करोड वास्तविक खर्च भएको लेखा अभिलेखबाट देखिन्छ । शीर्षक अनुरूप निकासा खर्च निम्न तालिका २१ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २१ : आ.व. २०७०/०७१ को बजेट निकाशा तथा खर्चको विवरण

हालको संकेत नम्बर	बजेट विवरण	वार्षिक बजेट	निकासा	आ.व. २०७०/०७१ को खर्च	बजेट बांकी
२११११	तलव	३५००००००१००	२७४०००००१००	२५०५३३९४४०	२३४६६०५६०
२१११९	भत्ता	१६७१०००१००	१५५६०००१००	१४४८७१४१००	१०७२८६१००
२२६१२	दैनिक तथा भ्रमण भत्ता	३०००००१००	२०००००१००	१९७०८७१००	२९१३१००
२११२१	पोशाक	९०००००१००	८१००००१००	७८७५००१००	२२५००१००
२११२२	खाद्यान्न	१०००००१००	०१००	०१००	०१००
२११२३	औषधी उपचार	७५००००१००	६४५०००१००	६४५०००१००	०१००
२२१११	धारा विजुली	८२००००१००	७०००००१००	७६९५६९१५	(६९५६९१५)
२२११२	टेलिफोन ट्रंकल	१२५०००१००	५००००१००	५७३०११००	(७३०११००)
२२३११	सेवा अन्य	५०००००१००	१५००००१००	३९२३०१००	११०७७०१००
२२२१२	मर्मत सम्भार	३००००००१००	१४५००००१००	१५८३११११००	(१३३११११००)
२२३११	कार्यालय सामान	३०००००१००	२०००००१००	२४२६०८१००	(४२६०८१००)
२२३११	अरु मालसामान	१३००००१००	१०००००१००	७५९१५१००	२४०८५१००

२२३११	छपाई	२५००००१००	१०००००१००	१२६६०४१००	(२६६०४१००)
२२३११	पत्रपत्रिका र पुस्तक	४००००१००	४००००१००	४००००१००	०१००
२२२११	इन्धन सवारी	४०००००१००	१५००००१००	६३१३२१४५	६६६६७५५
२२२११	ईन्धन अन्य प्रयोजन	३०००००१००	२६५०००१००	२६००३५१००	४९६५१००
२२५३१	औषधी खरिद	३००००१००	३००००१००	२३७४६१००	६२५४१००
२२७११	विविध खर्च	२२५०००१००	१५५०००१००	१६६०१२१००	(३३०१२१००)
२२५२१	उत्पादन सामग्री	१५४२२९७०१००	५६३७६००१००	४७४५२६६१००	१०९२५३२१००
२९३११	फर्निचर	१५००००१००	६००००१००	२३४४७१००	५६५५३१००
२९५१०	मेशीनरी औजार	५६००००१००	१०००००१००	१४२६५१००	६५७५५१००
२९२२१	भवन मर्मत तथा निर्माण सुधार	१३०५०००१००	९००००१००	७७९७४१००	१२०२६१००
२९२३१	सार्वजनिक निर्माण सुधार	७०४४१४२६१००	४६३०६६००१००	४६६४३९०११००	(५३५१०११००)
	जम्मा	१३२७२०३९६.००	६६४३७६००.००	६३३४६०३४.९०	३०९१५६५.९०

७.२ आय तथा राजस्व बिबरण :

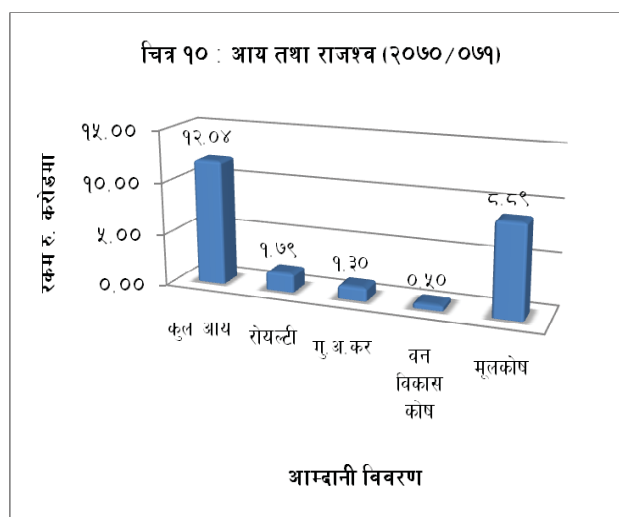
वन पैदावार उत्पादन तथा विक्री ब्यस्थापन परियोजनाको प्रमुख आयस्रोत हो । आ. व. २०७०/०७१ मा ३३६.६ हेक्टर क्षेत्रको कटान र ५६.६ हेक्टर थिनिङ्ग गरी वन पैदावार उत्पादन लक्ष्य राखिएकोमा १५० हेक्टर सरपट कटान र ५६.५ हेक्टर क्षेत्रफलमा थिनिङ्ग तथा विगत आ.व.को बाँकी मौज्दातबाट आम्दानी गरीएको कुल ४७.३ हजार क्यू.फिट गोलिया, ७६ हजार क्यू.फिट बल्लाबल्ली, दाउरा १३७ चट्टा र पोल १३ हजार क्यू.फिट वन पैदावार विक्री नियमावली बमोजिम विक्री भई कुल रु १२.०४ करोड आय भएको र प्राप्त आम्दानीलाई नियमानुसार निम्न तालिका २४ र २५ बमोजिम वितरण भएको छ । विगत ५ वर्षको आम्दानी र वितरण अवस्था तल तालिका २६ र चित्र ११ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २२ : विभिन्न शीर्षक अन्तर्गतका आम्दानी

क्र.स.	श्रोत शीर्षक	आय रु.
१	वन पैदावार बिक्रीबाट	११८२७२३०१।९१
२	दण्ड जरीवानाबाट	१३१७२६।४८
३	टेण्डर बिक्री	३४२०००।००
४	सःमिल तथा डिष्टीलेसन भाडा	२५९८५०।००
५	लिलाम	१०३१०१।००
६	गत आ.व.को विरुवा बिक्री	९८४३५।००
७	ब्याज	११०४६३८।२९
८	विविध आम्दानी	६७७८९।००
	जम्मा :	१२०३७९८४१.६८

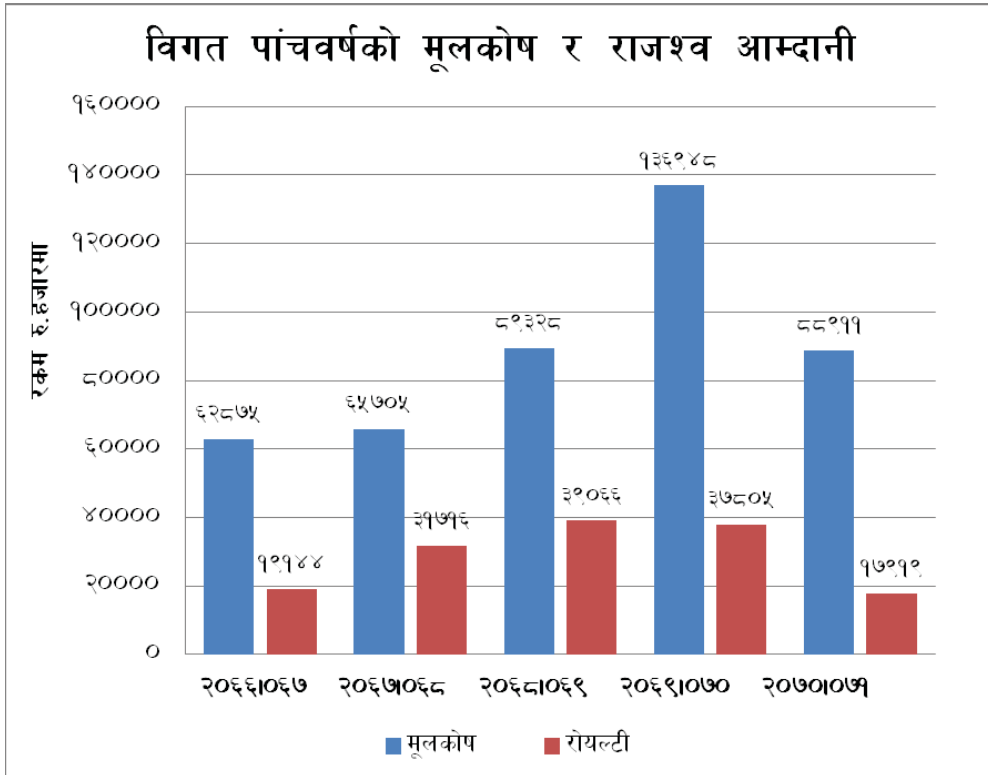
तालिका २३: आ.व. २०७०/०७१ को आय तथा राजस्व बिबरण

कूल आय (रु.करोड)	रोयल्टी (रु.करोड)	मू.अ.कर (रु.करोड)	वन विकास कोष (रु.करोड)	मूलकोष (रु.करोड)	कैफियत
१२.०४	१.७९	१.३०	०.५०	८.८९	रोयल्टीको १०% जि.वि.स. मा जाने ।

तालिका २४ : विगत ५ वर्षको आय तथा राजस्व बिबरण

आ.ब.	प्रस्तावित मूलकोष (अनुमानित रकम)	समितिको मूलकोष रु.	रोयल्टी दाखिला रु.
२०६६।०६७	१३२१२८९६४।८०	६,२८,७५,२०१।१०	१,९१,४४,५१७।८८
२०६७।०६८	१४७७८०५१९।८०	६,५७,०५,१३३।७१	३,१७,१६,६०१।८६
२०६८।०६९	१९,७०,६१,९८१।५०	८,९३,२७,६६७।८६	३,९०,६६,०२९।६८
२०६९।०७०	२५,१८,१०,३३१।५०	१३,६९,४७,८४८।६०	३,७८,०५,००६।८५
२०७०।०७१	१५,०४,७७,९९४।००	८,८९,११,५०८।७९	१,७९,१९,४२३।५२

चित्र न.११ : आ.व.०६५।०६६ देखि ०६९।०७० सम्मको मूलकोष र राजस्व आम्दानी

७.३ धरौटीको विवरण :

तालिका २५: आ.व. २०७०/०७१ को धरौटीको विवरण

सागरनाथ वन विकास परियोजना, सर्लाही

धरौटी मास्केवारी

२०७१ साल आषाढ महिना

विवरण	रकम रु.	कैफियत
अघिल्लो महिना सम्मको धरौटी	२१०५४५८७५९	
यस महिनामा प्राप्त धरौटी	२४८९०३२२१४	
जम्मा	४५९४४९०९६३	
यस महिनामा फिर्ता धरौटी	२६२६२०३१६०	
यस महिनामा सदरस्याहा धरौटी	१९६२३०५०१७०	
जम्मा	२२२४९२५४३०	
कच्चावारी अनुसार श्रेस्ता बाँकी	२३६९५६५५१५३	

बैंक बाँकी :

कृषि विकास बैंक : ५७,१५,०४५१४४

रा. वा. बैंक १४ : १,३९,०३,६५३१२५

रा. वा. बैंक ११०६ : ४०,७६,९५६१८४

जम्मा : २,३६,९५,६५५.५३

द. वार्षिक भौतिक प्रगति समीक्षा

परियोजनाले प्रत्येक आर्थिक वर्षमा आफना सालवसालि संचालन गरिने कार्यक्रमहरूको लक्ष्य तथा बजेट तर्जुमा गर्ने गरेको छ । विकास समिति अन्तर्गत आफनै आम्दानीमा संचालित यस परियोजनाका प्रमुख तीन प्रकारका (१)वन पैदावार उत्पादन तथा बिक्रि वितरण, (२) विकास तथा पुजी निर्माण र (३) प्रसासनिक तथा पुर्वाधार मर्मत सम्बन्धित कार्यक्रम हुने गर्दछ । कार्यक्रम तथा बजेट परियोजना स्तरमा वन व्यवस्थापन योजनाले निर्दिष्ट गरेका, विगतका अनुभव, आवश्यकता र स्रोत साधनको उपलब्धताका आधारमा आन्तरिक छलफल

र अन्तरक्रियाबाट तयार गरिन्छ र वन तथा भूसंरक्षण मन्त्रालय, मध्यमाञ्चल क्षेत्रीय वन निर्देशनालयद्वारा आयोजना हुने वार्षिक योजना तर्जुमा गोष्ठिमा छलफल भै वन पैदावार विकास समितिबाट आ.व. को शुरुमा अनुमोदन तथा स्वीकृत गर्ने व्यवस्था छ। यसै प्रक्रिया अनुरूप आ.व. ०६९।७० को समेत माथि उल्लेखित प्रमुख कार्यक्षेत्रहरूमा मुर्तिया वृक्षरोपण पुनर्स्थापना बाहेक लक्ष्य सहित १६ वटा विभिन्न कार्यक्रम र बजेट प्रस्ताव भै स्वीकृत भएको थियो।

वार्षिक प्रगति समिक्षाका समयमा पूर्व स्वीकृत कार्यक्रमहरू मध्ये परियोजनाका पुर्वाधार निर्माण, मर्मत संभार, मानव साधनको पुनर्ताजगी, प्रचार प्रसार आदि बाहेकका अतिआवश्यक कार्यक्रमहरू औषतमा ५०-६० प्रतिशत मात्र प्रगति हुन सकेको छ। समग्रमा ५०.२५ भारत भौतिक प्रगति हासिल भएको छ। प्रत्येक कार्यक्रम लक्ष्य र प्रगतिको अवस्थाको विश्लेषण गर्दा औषत ५० प्रतिशत देखिदा कार्यक्रम बढी महत्वकांक्षी देखिएता पनि आम्दानीको नगद प्रवाह र कार्यक्रम कार्यान्वयन योजना तालमेल नहुनु वा कार्यसंचालन पुजी अभाव, पुरानो संरचनामा आर्थिक दायित्वमा बृद्धि, जनशक्ति परिचालनमा विवाद र कार्यक्रम संचालनमा ईच्छाशक्तिमा ह्रास आउनु प्रगति कम हुनका कारणहरू देखिन्छन्। कार्यक्रम कार्यान्वयन बजेट अभावले निकाशा हुन नसक्नु र दक्ष कर्मचारीको न्यून हुनु प्रमुख कारण रहेको छ। आ.व. ०७०।७१ को स्वीकृत कार्यक्रम तथा वार्षिक प्रगति विवरण अनुसूची ६ मा दिइएको छ।

८.१ मुख्य सिकाई :

यस परियोजनाको सालवसाली कार्यक्रम कार्यान्वयनका अनुभवको आधारमा वन व्यवस्थापनको निम्ति निम्न पाठ सिक्न सकिन्छ।

- प्राकृतिक रूपले पुनर्स्थापना हुन सक्ने वनजङ्गल विशेष गरी तराईको वनक्षेत्रलाई वैज्ञानिक वन व्यवस्थापनको माध्यमबाट बढी उत्पादनमूलक बनाउन सकिन्छ। यस प्रक्रियाबाट राष्ट्र र स्थानीय ग्रामिणक्षेत्रका कमजोरवर्ग दुबैको आर्थिक तथा सामाजिक उन्नतिमा ठुलो टेवा पुऱ्याउन सकिन्छ।
- वनको व्यवस्थापन योजना अनुरूप वन पैदावार सदुपयोग (Harvesting) गर्नुभन्दा अगावै वन पैदावारको बजार व्यवस्थापन सम्बन्धी अग्रिम व्यवस्था मिलाउन अतिआवश्यक छ। कतिपय वन पैदावारको ट्रिटमेण्ट तथा प्रशोधनको व्यवस्थाबाट देश र समाजलाई अधिकतम फाइदा पुऱ्याउन सकिन्छ।
- वृक्षरोपण क्षेत्रमा स्थानीय सीमान्त कृषकहरूलाई सहभागी गरी टांगिया/कृषिवन प्रणाली अपनाउंदा वन अतिक्रमणका संभावना बढी हुन्छ। वास्तविकतामा कृषिवन प्रणालि अवलम्बन गराउदा किसान र वन बाली दुवै लाभान्वीत हुने अवस्था रहेबाट

उपयुक्त मध्यस्त भूमिका निर्वाह गर्ने गैसस वा व्यवसायीक संस्थाद्वारा रेखदेख अनुगमन गर्ने संरचनाको नीतिगत व्यवस्था हुन उपयुक्त देखिन्छ ।

- कृषिवन प्रणाली अन्तर्गत मसलाको वृक्षरोपण गर्दा मसलाको वृद्धि सामान्य अवस्था भन्दा उच्च पाइयो ।
- मसलाको वृक्षरोपणमा लेमन ग्रास अन्तरबालि खेती गर्दा मसलाको वृद्धिमा प्रतिकूल असर पाइयो ।
- सरपट कटान पश्चात मसला र टिकको कपिस व्यवस्थापन गर्न सकिन्छ ।
- मसला गोलिया उत्पादन पश्चात कम समयमै विक्री नगर्दा फुटने र गुणस्तरमा ह्रास आएको पाइयो ।
- दक्ष जनशक्ति र नवीन प्रविधिको उपयोग हुन सके व्यवसायीक लाभमा गुणात्मक वृद्धि गर्न सकिने अवस्था छ ।
- मसला प्रजातिको कपिस प्लटमा Enrichment Plantation र तारवारहुदा वृद्धिमौज्दात बढी उत्पादनमा पनि वृद्धि हुने देखिन्छ ।

८.२ अवसर तथा उपलब्धी :

क) वन पैदावारमा आधारित उद्योगहरूका लागी :

- १) श्री नेपाल उड उद्योग, पर्सेनी-७, बाराका लागि वार्षिक ४०० चट्टा टिक र सिसौ दाउरा ३ वर्ष अबधिको लागि उपलब्ध गराउने मिति २०६९।१२।२६ मा सम्झौता भएअनुसार सम्पूर्ण दाउरा समयमा विक्री भै दुवैपक्ष लाभान्वित भएको पृष्ठपोषण छ ।
- २) ग्रामिण विद्युतिकरणको लागी आवश्यक मसला जातका काठे पोलहरू टी.सी.एन.ले ट्रिटमेन्ट गरी वार्षिक करीव ४ हजार थान पोल नेपाल विद्युत प्राधिकरणलाई आपूर्ति गर्दै आएको ।
- ३) विभिन्न फर्म र उद्योगहरूलाई वार्षिक करीव २ लाख क्युफिट गोलिया तथा बल्लाबल्ली काठ आपूर्ति गर्दै आएको ।

ख) स्थानीय जनताहरूका लागी :

- १) वृक्षरोपण क्षेत्रमा स्थानीय कृषकहरूले कृषिवालीहरू लंगाउन सक्ने व्यवस्था गरिएबाट स्थानीय कृषकहरू लाभान्वित हुदै आएको ।

- २) परियोजना क्षेत्रमा रुखहरु सर्पट कटान गर्दा निस्कने मसिना हांगाविगाहरु स्थानीय जनताहरुलाई निशुल्क उपलब्ध हुदै आएको ।
- ३) स्थानीय जनताहरुलाई घरकाजको प्रयोजनको लागि दाउरा र काठ सुलभ मुल्यमा परियोजनाले उपलब्ध गराउने गरेको । आ.व. ०७०।०७१ मा जम्मा ६५० घरधुरीलाई १९८४० क्यू.फिट काठ तथा ३२ चट्टा दाउरा उपलब्ध गराईएको थियो । त्यस्तै सर्लाहीको दक्षिण भेगका दाउरा बिक्री डिपोलाई ७.७५ चट्टा दाउरा उपलब्ध गराई स्थानिय आपूर्तिमा टेवा पुरयाइएको थियो ।
- ४) स्थानीय संघ संस्था, स्कूल आदिलाई परियोजनाबाट सुलभ मुल्यमा काठ दाउरा उपलब्ध हुदै आएको आ.व. ०७०।७१ मा विभिन्न संघ संस्था/स्कूलका फर्निचर निमार्ण कार्यका लागि १२०३ क्यू.फिट काठ तथा विभिन्न यज्ञका लागि २८ चट्टा दाउरा उपलब्ध गराइएको ।
- ५) वन व्यवस्थापन कार्यक्रमहरुको संचालन गरिदां स्थानीय जनताहरुलाई रोजगार उपलब्ध भै आय आर्जनमा सहयोग हुदै आएको साथै स्थानीय तवरमा गरिबी न्युनिकरणमा सहयोग पुग्न गएको । विकास तथा संरक्षण र सदुपयोगका कार्यहरुमा प्रत्येक वर्ष करिब २,००,००० श्रमदिन बराबर रोजगार ग्रामिण क्षेत्रका स्थानिय जनतालाई उपलब्ध हुन गई उक्त वर्ग लाभान्वित भएका छन् ।
- ६). स्थानिय जनताहरुको सहभागितामा परियोजना क्षेत्रको संरक्षण र सम्बर्धनका कार्यहरु सञ्चालन गरी परियोजनासंग जोडिएको गा.बि.सका. वडाहरुमा संलग्न समुहहरुलाई समितिको नीति निर्देशनमा रही विकास निर्माणको कार्यमा पनि सहयोग पुऱ्याउने कार्य गरिएको ।
- ७) निजी वन विकासका लागी लागत मूल्यमा गुणस्तरयुक्त विरुवा उपलब्ध हुदै आएको । आ.व.०७०।७१ मा स्थानीयव्यक्ति र संघ संस्थालाई ३,५३,७०२ वटा विरुवा उपलब्ध गराईएको छ ।

द.३ बिद्यमान समस्या तथा चुनौतीहरु:

द.३.१ समस्या :

- वृक्षरोपण क्षेत्रको फडानी र अतिक्रमण: परियोजनाको कार्यक्षेत्र पूर्व पश्चिम लोकमार्ग दक्षिण र घना आवादि उत्तरमा अवस्थितिका कारण वन पैदावारको अधिक माग एवं आप्रवासिहरुको बाहुल्य भएका क्षेत्रमा अतिक्रमण र जंगल फडानीको अधिक चाँप छ । वन पैदावारको खुल्ला बजार, उर्वर भूमीमा सहज पहुँच, परियोजनाको संरक्षण तर्फ

निशस्त्र कमजोर संयन्त्र र अपराध नियन्त्रणमा कानूनी उपचारका लागि जिल्ला वन कार्यालय र नेपाल प्रहरीमा निर्भर हुनुपर्ने हुन्छ,

- अतिक्रमित क्षेत्र पुनर्स्थापना गर्न आर्थिक स्रोतको अभाव: विगत दशक देखि नै परियोजना आफ्नै आम्दानी स्रोतबाट स्वचालित छ। मुख्य स्रोत काठ दाउरा हो र यी पैदावार बिक्रि आम्दानीबाट नेपाल सरकारले राजपत्रमा तोकेको राजश्व मूल्य र मुअकर नियमित बुझाईरहेको छ। नेपाल सरकारको नीति निर्णय अनुसार परियोजनाले यसरी बुझाएको राजश्वको आधा वृक्षरोपणमा लगानी गर्न नियमित निकास दिने उल्लेख भएतापनि प्राप्त रकम न्यून भएकाले विगत लामो समय देखि खालीक्षेत्रमा वृक्षरोपण गर्न र यस वर्ष भएको वृक्षरोपण गोडमेल, भाडीसफाई आदि सम्बर्द्धन कार्य संचालनमा कठिनाई परेको छ,
- परियोजनाका स्थापना समयमा निर्माण गरिएका पुराना पूर्वाधार र साधन पुनर्स्थापन एवं पुनर्निर्माण हुन नसक्दा मर्मत संभार र संचालन खर्च बृद्धी हुँदा आर्थिक दायित्व बढ्दै गएको र उत्पादकत्वमा ह्रास आउदा आय खुम्चिँदै गएको छ,
- विनियमावली बमोजिम निवृत्त हुने स्थायी कर्मचारीलाई आर्थिक अभावले उपदान सहित अवकाश र स्थायी पदपुर्तिको व्यवस्थापन हुन नसकेको,
- परियोजनाको वन व्यवस्थापन योजना तयार नहुनु,
- संगठनको समय सापेक्ष पुनरावलोकन नहुनु,
- सवारी साधन, ढुवानी तथा विकास निर्माणमा प्रयोग हुने साधनहरु धेरै पुरानो भईसकेकाले समय-समयमा काममा बाधा उत्पन्न हुने,
- वनक्षेत्र वरिपरि ठूलो संख्यामा सुकुम्वासी जनताको बसोवास रहनु,
- परियोजना क्षेत्र वरीपरी महोत्तरी र सर्लाहीमा नीति नियम विपरित सःमिल संचालनमा रहनु ।

द.३.२ चुनौतिहरु :

- वृक्षरोपणक्षेत्रको संरक्षण तथा वन व्यवस्थापन कार्य अदक्ष दैनिक ज्यालादीहरुबाट संचालन गर्नुपर्ने,
- स्थायी दक्ष कर्मचारीको निरन्तरता र नियमित पदपुर्ति समयमा हुन नसक्नु,
- लामो समय देखि व्यवस्थापन योजना पुनरावलोकन नहुँदा कार्यान्वयन अन्धौल र परिणाममूर्खी हुन कठिन,

- वन पैदावार चोरी गर्ने अपरधीद्वारा फिल्डका कर्मचारीमाथि आक्रमण,
- वैज्ञानिक वन व्यवस्थापनको नमूना क्षेत्र कायम राख्न कठिनाई,
- प्राय प्लटहरूमा गोइङ्ग स्टक कम हुदै गैरहेको,

८.४ समाधानका लागि सुझाव :

- अतिक्रमण रणनीति २०६८को प्रभावकारी कार्यान्वयन हुनुपर्ने,
- व्यवस्थापन योजना तयार र कार्यान्वयन हुनुपर्ने,
- समन्वय र अनुगमनलाई प्रभावकारी गराउनु पर्ने,
- अतिक्रमित क्षेत्र खालि गराउन र वृक्षरोपण गरी पुनर्स्थापनाका लागि प्रस्ताव गरिए कार्ययोजना कार्यान्वयन हुनु पर्ने,
- परियोजना क्षेत्र अन्तर्गतका जिल्लाको वन पैदावारको आवश्यकता परिपूर्तिका लागि प्राथमिकता दिनु पर्ने,
- वन अतिक्रमण गरी वन विनास गर्ने हालसम्म पहिचान भएका दोषी माथि सम्बन्धित निकायबाट अविलम्ब कारवाही हुनुपर्ने,
- बदलिदो राजनैतिक परिवेश र जनताको चेतना स्तरको मापन गरि समय सुहाउँदो नीति नियमको निर्धारण हुनुपर्ने,
- गल्ती गर्ने कर्मचारीलाई दण्ड र राम्रो काम गर्ने कर्मचारीलाई प्रोत्साहन स्वरुप पुरस्कृत गर्ने व्यवस्था हुनुपर्ने,
- संगठनको पुनसंरचना तयार गरी न्यूनतम आवश्यक कर्मचारी स्थायी पदपूर्ति व्यवस्था हुनुपर्ने,
- समितिको गठन आदेशमा सामयिक संसोधन हुनुपर्ने,
- परियोजनामा कार्यरत कर्मचारीले वन पैदावार चोरी निकासीमा संलग्न व्यक्ति/साधनलाई पक्राउ गरी कारवाही चलाउने कानूनी अधिकार नभएको हुंदा संरक्षण कार्य प्रभावकारी हुन सकेको छैन, त्यस्तो कानूनी अधिकार प्राप्त गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक पहल हुनुपर्ने,
- स्थानिय आयतन तालिका परिमार्जन गरी बनाउनु पर्ने,
- पुराना सवारी साधन र मेशीन औजारहरूको लिलाम गर्नुपर्ने ।

९ सन्दर्भ सामग्री :

१. सा.व.वि.प.कार्ययोजना, २००५
२. वन उप-वन, अर्धवार्षिक, वर्ष १, अंक १, २०५३
३. सा.व.वि.प.का नक्शाहरु
४. कार्यालय रेकर्ड

१० अनुसूचीहरु :

वार्षिक प्रतिवेदन सम्बन्धि सहायक समाग्रीहरु अनुसूची १ देखि ११ मा विस्तृत जानकारीका लागि प्रस्तुत गरिएको छ ।

अनुसूची : १ (क)
वन पैदावार गठन आदेश

नेपाल राजपत्र

भाग-३

नेपाल सरकारको द्वारा प्रकाशित

खण्ड २८ काठमाण्डौ साउन ११ गते २०३५ साल अतिरिक्तांक २६

नेपाल सरकार
वन मन्त्रालयको
सूचना

वन पैदावार विकास समिति (गठन) (पहिलो संशोधन)आदेश २०३५

वन पैदावार विकास समिति (गठन) आदेश २०३३ लाई संशोधन गर्न वान्छनिय भएकोले, विकास समिति ऐन २०१३ को दफा ३ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल सरकारले देहायको आदेश जारी गरेको छ ।

- संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यस आदेशको नाम “वन पैदावार विकास समिति (गठन)(पहिलो संशोधन) आदेश २०३५” रहेको छ ।
(२) यो आदेश तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।
- वन पैदावार विकास समिति (गठन) आदेश, २०३३ को दफा २ मा संशोधन** : वन पैदावार विकास (गठन) आदेश २०३३ (यसपछि “मूल आदेश” भनिएको) को दफा २ को सट्टा देहायको दफा २ राखिएको छ :
२. परिभाषा : यस आदेशमा “परियोजना” भन्नाले नेपाल सरकारबाट स्वीकृत वन पैदावार विकास परियोजना र सागरनाथ वन विकास परियोजना सम्भन्नु पर्छ ।
- मूल आदेशको दफा ४ मा संशोधन : मूल आदेशको दफा ४ को सट्टा देहायको दफा ४ राखिएको छ ।
- समितिको काम कर्तव्य र अधिकार : परियोजना कार्यान्वीत गर्नु समितिको कर्तव्य हुनेछ र परियोजनाको कार्यान्वयनको लागि समितिले निम्न लिखित कामहरु गर्न सक्नेछ :-

(१) वन पैदावार विकास परियोजनाको सम्बन्धमा :

- (क) परियोजनाको कार्यान्वयन र संचालन सम्बन्धमा नीति निर्धारण र परियोजनाको कार्यान्वयनमा रेखदेख पुऱ्याउने ।
- (ख) काठहरुको सिजनिंग तथा प्रिजर्भेशन गर्ने र ब्रिकेट बनाउने ।
- (ग) काठ दाउरा लगायत अन्य वन पैदावारको डिपो खडा गरी विक्री वितरण गर्ने ।
- (घ) वन पैदावारमा आधारित उद्योगहरुलाई वन पैदावार उपलब्ध गराई विस्तार गराउने ।
- (ङ) विभिन्न जातका काठहरुको उपयोग गरी काष्ठ उद्योगहरु स्थापना गर्ने सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने ।
- (च) काठ दाउराको वर्तमान तथा दीर्घकालिन माँग आपूर्ति सम्बन्धमा अनुसन्धान गर्ने ।
- (छ) प्रत्येक आर्थिक वर्षको कार्यक्रम र त्रैमासिक प्रगती वन मन्त्रालयमा पेश गर्ने ।
- (ज) परियोजनाको लागि आवश्यक कर्मचारी र सल्लाहकारको नियुक्ति गर्ने ।
- (झ) परियोजनाको कार्यान्वयनको लागि अन्य आवश्यक कार्यहरु गर्ने ।

(२) सागरनाथ वन विकास परियोजनाको सम्बन्धमा :

- (क) सागरनाथ वन क्षेत्रको एघारहजार हेक्टर जंगलमा दश वर्षमा सर्पट कटान गरी वृक्षरोपण गर्ने ।
- (ख) वृक्षरोपणको लागी नर्सरी स्थापना गर्ने ।
- (ग) वृक्षरोपण गरी हेरचार र संरक्षण गर्ने ।
- (घ) परियोजना अवधीमा एकसय हेक्टरमा अगुवा टाँगिया कार्यक्रम शुरु गर्ने ।
- (ङ) वन पथ तथा अग्नी रेखा बनाई आगोबाट वन संरक्षण गर्ने कामहरु गर्ने ।
- (च) कटान भएका रुखवाट गोलिया, काठ, दाउरा, कटान, चिरान, फडान, गरी विक्री वितरण गर्ने ।
- (छ) सःमिलको स्थापना गर्ने ।
- (ज) काठको सिजनिंग, ग्रेडिग र प्रेसर र इम्प्रेग्नेशन समेत गरी वन पैदावारको गुणउपयोगिता वृद्धि गर्न सबै काम गर्ने ।
- (झ) परियोजनाको कार्यान्वयनको लागि अन्य आवश्यक कार्यहरु गर्ने ।

अनुसूची : १ (ख)

नेपाल सरकार

वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयको सूचना

वन पैदावार विकास समिति गठन (पांचौं संशोधन) आदेश २०६०

वन पैदावार विकास समिति (गठन) आदेश, २०३३ लाई संशोधन गर्न वान्छनीय भएकोले विकास समिति ऐन, २०१३ को दफा ३ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल सरकारले देहायको आदेश जारी गरेको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यस आदेशको नाम “वन पैदावार विकास समिति गठन (पांचौं संशोधन) आदेश २०६०” रहेको छ ।

(२) यो आदेश तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. वन पैदावार विकास समिति (गठन) आदेश, २०३३ को दफा ३ (२) मा संशोधन : वन पैदावार विकास समिति (गठन) आदेश, २०३३ (यस पछि “मूल आदेश” भनिएको) को दफा ३ को उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको छ:

(२) उपदफा (१) बमोजिमको समितिमा देहायका कार्यकारी अध्यक्ष र सदस्यहरु रहने छन् :

(क) वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयबाट नियुक्त – कार्यकारी अध्यक्ष

(ख) प्रतिनिधि, अर्थ मन्त्रालय – सदस्य

(ग) प्रतिनिधि, वन विभाग – सदस्य

३. मूल आदेशको दफा ३ को उपदफा २ पछि, देहायको उपदफा (२क) र (२ख) थपिएका छन्:

(२क) कुनै विषयमा स्नातकोत्तर उपाधि हासिल गरेको वन विज्ञ, प्रशासन विज्ञ वा व्यवस्थापनको कुनै क्षेत्रमा कम्तीमा १० वर्ष काम गरी अनुभव हासिल गरेको सरकारी सेवा भित्रको वा बाहिरको नेपाली नागरिक मध्येबाट वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयले कार्यकारी अध्यक्षको नियुक्ति गर्नेछ ।

(२ख) कार्यकारी अध्यक्षको पदावधि नियुक्तिको मिति देखि २ वर्षको हुनेछ ।

४. मूल आदेशको दफा ३ को उपदफा (४) पछि, देहायको उपदफा

(५) थपिएको छ :

“(५) समितिको कार्यकारी अध्यक्षले तोकेको समितिको वरिष्ठ अधिकृतले समितिको सचि वको काम गर्नेछ ।”

गठन आदेश (संशोधन २०५०) मा उल्लेख समितिको काम कर्तव्यमा सागरनाथ परियोजना सम्बन्धमा :

- (क) राजमार्ग देखि दक्षिण सागरनाथ वन क्षेत्रको करीब असी हेक्टर वन क्षेत्र र मूर्तिया वन क्षेत्रको तीन हजार तीन सय हेक्टर वनक्षेत्र गरी जम्मा तीन हजार तीन सय असी हेक्टर वनक्षेत्रमा सर्पट कटान गरी वृक्षरोपण गर्ने ।
- (ख) वृक्षरोपणको लागि नर्सरी स्थापना गर्ने ।
- (ग) राजमार्ग देखि दक्षिण सागरनाथमा वृक्षरोपण गरी सकेको चारहजार चार सय हेक्टर जग्गा तथा भविष्यमा गरिने वृक्षरोपण क्षेत्रहरु समेतको हेरचाह र संरक्षण गर्ने ।
- (घ) परियोजना अवधिमा पाँचहजार हेक्टर जग्गामा अगुवा टाँगिया कार्यक्रम शुरु गर्ने ।
- (ङ) वन पथ तथा अग्नी रेखा बनाई आगोवाट वन संरक्षण गर्ने कार्यहरु गर्ने ।
- (च) वृक्षरोपणको लागि छुट्टाइएको वन क्षेत्रमा रहेके वन पैदावार हटाई सो हटाउंदा लागेको लागत खर्च लिई उक्त वन पैदावार नेपाल सरकारले तोकेको निकायलाई हस्तान्तरण गर्ने ।
- (छ) वृक्षरोपणको लागि छुट्टाइएको वन क्षेत्रमा रहेका तथा सो क्षेत्रमा परियोजनावाट उत्त पादन गरिने वन पैदावार अथा अन्य पैदावारको मूल्य समितिवाट निर्धारण गराई त्यस मध्येको काठ दाउराको प्रचलित सरकारी मूल्य (रोयल्टी) वन विभागलाई बुझाई सो काठ दाउरा, वन पैदावार र अन्य पैदावारहरु आवश्यकतानुसार न्यूनतम परिमाणमा सरकारी निकाय, निजी क्षेत्रका उद्योगहरु तथा स्थानिय जनतालाई ग्राह्यता दिई विक्री वितरण गर्ने । सरकारी निकाय, निजी क्षेत्रका उद्योगहरु तथा स्थानीय जनताले लिन नचाहेको काठ दाउरा, वन पैदावार र अन्य पैदावारहरु लिलाम गरी विक्री वितरण गर्ने ।
- (ज) वृक्षरोपण क्षेत्रमा परियोजनाले उत्पादन गरेका मसलाको तेल र टाँगिया कार्यक्रम अन्तर्गत उत्पादन गरिएको अन्य पैदावारहरु विक्री वितरण गर्ने ।
- (झ) वृक्षरोपण गरी हुर्काइएका रुखहरुवाट विद्युत तथा टेलिफोन प्रसारण लाइनको लागि उपयुक्त हुने किसिमका काठहरु लठ्ठाहरु उत्पादन गरी विक्री वितरण गर्ने।
- (ञ) वृक्षरोपण क्षेत्रको भारपात तथा रुखका हांगा बिंगा, जरा र ठुट्टाहरुवाट गोल तथा ब्रिकेट उत्पादन गरी विक्री वितरण गर्ने ।
- (ट) परियोजनाको कार्यान्वयनको लागि अन्य आवश्यक कार्यहरु गर्ने ।

५. मुल आदेशको दफा ९ को उपदफा (१), (३) र (४) मा देहाय बमोजिम संशोधन गरिएको र उपदफा (२) भिकिएको छ :
- (१) समितिको बैठक कार्यकारी अध्यक्षले तोके बमोजिम बस्नेछ ।
 - (२) भिकिएको छ ।
 - (३) समितिमा बहुमतको राय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा कार्यकारी अध्यक्षले निर्णयात्मक मत दिन सक्नेछ ।
 - (४) समितिको निर्णय कार्यकारी अध्यक्षद्वारा प्रमाणित गरिनेछ ।”

अनुसूची : २

नेपाल सरकार

वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय

वन पैदावार विकास समिति

सागरनाथ वन विकास परियोजना, सर्लाही

नागरिक वडापत्र

क्र. सं.	परियोजनावाट प्रदान गरिने सेवाहरु	समय अवधी	लाग्ने शुल्क प्रति क्यू.फिट/ (मू.अ.कर र वन विकास कोष अतिरिक्त लाग्नेछ)	पेश गर्नु पर्ने कागजात	सम्पर्क व्यक्ति वा शाखा	सो अवधिमा सेवा नपाएमा सम्पर्क गर्नु पर्ने व्यक्ति	कैफियत
१	घरनिर्माण वा मर्मतगर्न आवश्यक प्रजाती अनुसार मसला काठ बढीमा ७५.० क्यू.फिट/ साल, टिक र सिसौ काठ बढीमा ३०.० क्यू.फिट प्रति परिवार प्रति वर्ष उपलब्ध गराउने	मौज्दात रहेमा १ हप्ता भित्र	१. मसला गोलिया ४' मुनी - ५८५/- २. मसला गोलिया ४' र माथि - ६८०/- ३. मसला बल्ली ए ग्रेड - ४००/- ४. मसला बल्ली वी ग्रेड - ३००/- ५. सिसौ गोलिया ए ग्रेड - १८००/- ६. सिसौ गोलिया वी ग्रेड - १२५०/- ७. सिसौ गोलिया सी ग्रेड - ९००/- ८. सिसौ बल्ली ए ग्रेड - ८५०/- ९. सिसौ बल्ली वी ग्रेड - ५२५/- १०. टिक गोलिया ए ग्रेड - १५००/- ११. टिक गोलिया वी ग्रेड - १२०५/- १२. टिक गोलिया सी ग्रेड - १००५/- १३. टिक बल्ली ए ग्रेड - ९००/- १४. टिक बल्ली. वी ग्रेड - ७९०/- १५. साल गोलिया ए ग्रेड - २२००/- १६. साल गोलिया वी ग्रेड - २०००/- १७. साल गोलिया सी ग्रेड - १५५०/- १८. साल बल्ली ए ग्रेड - १५००/- १९. साल बल्ली वी ग्रेड - १००५/-	<ul style="list-style-type: none"> ■ गा.वि.स.को सिफारीस । ■ नागरिकता प्रमाणपत्र र जग्गा धनी प्रमाण पूर्जाको फोटोकपी । ■ मालपोत तिरेको चालु आ.व.को रसिद । ■ रु.१०/- को हुलाक टिकट टांस भएको निवेदन । (ब्लक क्षेत्र वा गा.वि.स.भित्रको पर्ती जग्गा भएमा गा.वि.स.वाट घर निर्माण/ मर्मत हुने जग्गाको चौहद्दी खुलाई पेश गर्नु पर्नेछ)	लगयार्ड शाखाको सिफारीसमा सागरनाथवन व्यवस्थापन शाखा, सर्लाही र हात्तिलेट वन व्यवस्थापन शाखा, माईस्थान, महोत्तरी ।	परियोजना प्रमुख, वन व्यवस्थापन शाखा प्रमुख तथा सूचना अधिकारी श्री विनोद सिंह	घरकाजको लागि विक्री वितरण कार्य सातामा दुई दिन (बुधवार/बिहिवार) मात्र । साल काठको हकमा उपलब्ध भएमा मात्र दिइने छ ।

२	स्कूल तथा संघ/सस्था लाई आवश्यक पर्ने प्रजाती अनुसार काठ एक पटक बढीमा ५००.० क्यू.फिट सम्म उपलब्ध गराउने			संचालक समितिको निर्णयको प्रतिलिपि, परिमाण खुलेको लागत ईष्टीमेट र सम्बन्धित कार्यालयको सिफारिस पत्र ।			
३	दाउरा : घरकाज वा अन्य पर्वको लागी : १ (एक) पौवा	मौज्दात रहेमा निवेदन दिएको ७ दिन भित्र	दाउरा प्रति चट्टाको मूल्य : १. टिक दाउरा - रु. ४८,०००/- २. सिसौ दाउरा - रु. ४७,०००/- ३. मिश्रित साल/प्रजाती, दाउरा- रु. ३३,०००/- ४. मसला दाउरा - रु. ३४,०००/- (उपरोक्त मूल्यमा मू.अ.कर तथा वन विकास कोष रकम लाग्ने छैन)	निवेदन र संलग्न कागजातहरू: ■ गा.वि.स.को सिफारीस । ■ नागरिकता प्रमाणपत्रको फोटोकपी । ■ रु. १०/-को हुलाक टिकट टाँस भएको निवेदन ।	लगयाई शाखाको सिफारीसमा सागरनाथवन व्यवस्थापन शाखा, सर्लाही र हात्तिलेट वन व्यवस्थापन शाखा, माईस्थान, महोत्तरी ।		
४	काठ दाउरा लिलाम विक्री	सूचनामा प्रकाशित जात, परिमाण र समय	बोलपत्र वा दरभाउपत्र आह्वान गरी ।	समितिको विक्री नियमावली अनुसार ।	सदुपयोग शाखा		
५	विरुवा विक्री	मौज्दात रहेमा सोही दिन	प्रति विरुवा रु. ११- (रोप्ने ठाउा उल्लेख गर्ने)	निवेदन	योजना शाखा		
६	मसला पात विक्री	उपलब्धता अनुसार	आफ्नै खर्चमा संकलन गरी समितिको निर्धारित दररेटमा ।	समितिको विक्री नियमावली अनुसार ।	सदुपयोग शाखा		

पुनश्च :

१. काठ/दाउरा घाटगद्दीमा मौज्दात रहेको अवस्थामा मात्र तोकिएको समयमा उपलब्ध हुनेछ ।
२. घरकाजको परिमाण वार्षिक कूल उत्पादनको २५ प्रतिशत रहनेछ ।
३. सम्पर्क राख्नु पर्ने सम्बन्धीत शाखा तथा शाखा प्रमुख :

(क) सदुपयोग शाखा तथा प्रमुख	(ग) सागरनाथ वन व्यवस्थापन शाखा तथा प्रमुख
(ख) हाथिलेट वन व्यवस्थापन शाखा तथा प्रमुख	(घ) लगयार्ड शाखा तथा प्रमुख

अनुसूची : ३

ग्रेडिंग नर्मस

ग्रेडिंग नर्मस : यस परियोजनामा कटान मुछान हुने काठ दाउराको नाप पैमाईस तथा ग्रेडिंग गर्ने कार्य नेपाल-राजपत्र खण्ड ६१ संख्या ८ भाग ५ मिति २०६८।२।२३ मा प्रकाशित सूचना बमोजिम गर्ने गरिन्छ। नाप पैमाईस तथा ग्रेडिंग सम्बन्धी विधि तल उल्लेख गरिएको छ।

(क) **गोलिया काठ** : दोषको मात्रा घटी बढी भई उत्पादन हुन सक्ने परिमाणमा फरक पर्ने देखिएमा उत्पादन हुन सक्ने चिरान प्रतिशतलाई आधार मानी ग्रेड कायम गर्नु पर्नेछ। उदाहरणको लागि ७ फिट लम्बाई र ६ फिट भन्दा बढी गोलाइ भएको काठमा दोषको मात्रा बढी भई ६५ प्रतिशत भन्दा घटी चिरान काठ उत्पादन हुने भएमा “वी” ग्रेड कायम गर्न सकिनेछ। ५ फिट लम्बाइ र ५ फिट भन्दा बढी गोलाइ भएको काठमा दोषको मात्रा कम भई ६५ प्रतिशत र सो भन्दा बढी चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने भए “ए” ग्रेड कायम गर्नु पर्नेछ। काठको गोलाइ र चिरान प्रतिशत नै ग्रेडिङको मुल आधार हुनेछ

(१) साल :

(क) “ए” ग्रेड : लम्बाई ७ फिट भन्दा बढी, गोलाइ ६ फिट भन्दा बढी, किरा लागेको भए बढीमा २ प्वालसम्म र ६५ प्रतिशत र सो भन्दा बढी चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने।

(ख) “वी” ग्रेड : लम्बाइ ४ फिट भन्दा बढी, गोलाइ ४ फिटदेखी ६ फिटसम्म, किरा लागेको भए ५ प्वालसम्म, चिरिएको/चर्केको, गांठो भएको/बोक्रा भित्र पसेको, धोद भएको र ४० प्रतिशत भन्दा बढी ६५ प्रतिशत भन्दा कम चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने।

(ग) “सी” ग्रेड : लम्बाई २.५ फिट भन्दा बढी, गोलाइ २.५ फिट भन्दा बढी, चिरिएको, चर्केको, गांठो भएको, बोक्राभित्र पसेको, धोद भएको, पसाङ्गिएको किरा लागेको भए ५ प्वाल भन्दा बढी भएको, मक्किएको/सडेको रिङ्ग भएको र ४० प्रतिशत भन्दा कम चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने।

(२) अस्ना, जामुन, कर्मा, टुनी, सिरिस र गम्हारी :

(क) “ए” ग्रेड : लम्बाई ७ फिट भन्दा बढी, गोलाइ ६ फिट भन्दा बढी, किरा लागेको भए बढीमा २ प्वालसम्म र ६५ प्रतिशत र सो भन्दा बढी चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने।

(ख) “वी” ग्रेड : लम्बाइ २.५ फिट भन्दा बढी, गोलाइ २.५ फिट देखी ७ फिटसम्म, चिरिएको, चर्केको, गांठो भएको, बोक्राभिन्न पसेको, धोद भएको, पसाङ्गिएको, किरा लागेको भए २ प्वाल भन्दा बढी भएको, मक्किएको/सडेको/रिङ्ग भएको र ६५ प्रतिशत भन्दा कम चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने ।

(३) जंगली सिसौ :

(क) “ए” ग्रेड : लम्बाई ७ फिट भन्दा बढी, गोलाइ ६ फिट भन्दा बढी, किरा लागेको भए बढीमा २ प्वालसम्म र ६५ प्रतिशत र सो भन्दा बढी चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने ।

(ख) “वी” ग्रेड: लम्बाइ ६ फिट भन्दा बढी, गोलाइ ५ फिटदेखी ६ फिटसम्म, किरा लागेको भए ५ प्वालसम्म, चिरिएको/चर्केको, गांठो भएको/बोक्रा भित्र पसेको, धोद भएको र ४० प्रतिशत भन्दा बढी ६५ प्रतिशत भन्दा कम चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने ।

(ग) “सी” ग्रेड : लम्बाई २.५ फिट भन्दा बढी, गोलाइ २.५ फिटदेखी ६ फिट सम्म, चिरिएको, चर्केको, गांठो भएको, बोक्राभिन्न पसेको, धोद भएको, पसाङ्गिएको किरा लागेको भए ५ प्वाल भन्दा बढी भएको, मक्किएको/सडेको रिङ्ग भएको र ४० प्रतिशत भन्दा कम चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने ।

(४) खोटे सल्ला :

(क) “ए” ग्रेड : लम्बाई ७ फिट भन्दा बढी, गोलाइ ५ फिट भन्दा बढी, किरा लागेको भए बढीमा २ प्वालसम्म र ६५ प्रतिशत र सो भन्दा बढी चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने ।

(ख) “वी” ग्रेड : लम्बाइ २.५ फिट भन्दा बढी, गोलाइ ५ फिट भन्दा कम, चिरिएको/चर्केको, गांठो भएको/बोक्रा भित्र पसेको, धोद भएको, पसाङ्गिएको, किरा लागेको भए ५ प्वाल भन्दा बढी भएको, मक्किएको/सडेको रिङ्ग भएको र ६५ प्रतिशत भन्दा कम चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने ।

(ख) बल्लाबल्ली :

(क) “ए” ग्रेड : लम्बाई ६ फिट भन्दा बढी, गोलाइ २ फिट देखि २ फिट ११ इन्चसम्म, चिरिएको र फाटेको ।

(ख) “वी” ग्रेड : लम्बाई ६ फिट भन्दा बढी, गोलाइ १ फिट ४ इन्च देखि १ फिट ११ इन्चसम्म, चिरिएको, फाटेको, बाङ्गो टिङ्गो भएको ।

स्पष्टीकरण : यस अनुसूचीको प्रयोजनको लागि “बल्लाबल्ली” भन्नाले फेदमा ३ फिट भन्दा कम गोलाइ भएको र ६ फिट भन्दा बढी लम्बाइ भएको गोलिया काठ जनाउँछ ।

(५) गोलिया तथा चिरान काठ र दाउराको मूल्य निर्धारण गर्ने प्रयोजनको लागि मापन गर्दा देहाय बमोजिम गर्नु पर्नेछ :

(क) गोलिया काठ :

(अ) लम्बाइ :

- (१) लम्बाइ मापन गर्दा फेददेखी टुप्पो पट्टि घट्टै गएको गोलियाको लागि गोलियाको बीच भागमा बोक्रा मुनि गोलाई मापन गर्नु पर्नेछ ।
- (२) फेद, टुप्पो पट्टि अथवा कही बीच भागमा एउटै गोलाई नभएको गोलियाको लागि गोलियाको दुबै छेउमा गोलाई नाप गरी त्यसको औसत नाप कायम गर्नु पर्नेछ ।
- (३) गोलियाको बीच भागमा कुनै ठुलो गांठो अथवा खाल्डो छ भने त्यस भागलाई छोडेर नजिकको दुई भागमा नाप गरी औसत नाप निकाल्नु पर्नेछ ।
- (४) गोलिया असमान रूपले फैलिएको वा सांघुरो भएको छ भने ३ ठाउँमा (२ वटा छेउमा र बीच भागमा) गोलाई नापी औसत गोलाई कायम गर्नु पर्नेछ ।
- (५) लम्बाइ मापन गर्दा नजिकको फिटमा ८ इन्च माथि १ फिट, ४ इन्चदेखी ८ इन्चसम्म ०.५ फिट र ४ इन्च मुनि ० फिट मापन गर्नु पर्नेछ ।

(आ) गोलाई : गोलाई मापन गर्दा नजिकको इन्चमा ४ लाइन भन्दा माथि १ इन्च र ४ लाइनसम्म ० इन्च मापन गर्नु पर्नेछ ।

(ख) चिरान काठ :

(अ) लम्बाइ :

- (१) चिरान काठको लम्बाइ मापन गर्दा छड्के भागलाई कटाएर नजिकको इन्चसम्म मापन गर्नु पर्नेछ ।
- (२) चिरान काठको चौडाइ मापन गर्दा नजिकको इन्चसम्म मापन गर्नु पर्नेछ ।

(आ) चौडाइ र गोलाई : चिरान काठको चौडाइ र मोटाई मापन गर्दा बाहिरी भागको मक्किएको, सडेको भागलाई कटाएर नजिकको इन्चसम्म मापन गर्नु पर्नेछ ।

(ग) दाउरा : दाउरा मापन चट्टामा देहाय बमोजिम हुनेछ :

एक चट्टा (५०० घन फिट) = २० फिट X ५ फिट X ५ फिट

(६) धोदकट्टी गर्दा देहाय बमोजिम गर्नु पर्नेछ :

(क) गोलिया काठको एकापट्टिको छेउमा मात्र भएको धोद रिङ्ग/सडेको भागको हकमा गोलिया काठको लम्बाइसम्म रहेको धोदको लम्बाई नाप गरी कायम गर्नु पर्नेछ । धोदको क्षेत्रफल (Cross Sectional Area) निकाल्दा सबै भन्दा लामो साइड नापी क्षेत्रफल निकाल्नु पर्नेछ । धोदको आयतनको लागि धोद लम्बाई र क्षेत्रफल गुणन गरी निस्कने धोदको आयतनलाई गोलियाको आयतनमा कट्टा गरी गोलिया वास्तविक आयतन कायम गर्नु पर्नेछ ।

(ख) गोलिया दुबै पट्टिको छेउमा भएको धोद कट्टि गर्दा पुरै गोलियाको लम्बाइ कायम गर्नु पर्नेछ । धोदको क्षेत्रफल निकाल्नु दुबै छेउको धोदको सबै भन्दा लामो साइड नापी दुबै क्षेत्रफलको औसत क्षेत्रफल यकिन गरी त्यसलाई धोदको लम्बाइले गुणन गरी धोदको आयतन कायम गरी त्यसलाई गोलियाको आयतनमा घटाइ गोलियाको वास्तविक आयतन कायम गर्नु पर्नेछ ।

अनुसूची : ४

परियोजनावाट उत्पादित वन पैदावारहरुको विक्री मूल्य

व.पै.वि.स.के.का.निर्णय मिति : २०७०/११/०४

क्र. सं.	वन पैदावार	लिलाम मूल्य रु प्रति क्यूफि/चट्टा	घरकाज मूल्य रु प्रति क्यूफि/चट्टा	कैफियत
१	मसला पोल			
	लम्बाई ८-९ मि.सम्म	४५११००	४१०१००	
	लम्बाई ९ मि. र माथि	४६११००	४२०१००	
२	साल पोल (मोटाई (Midgirth) २ फिट र लम्बाई ९ मि. सम्मको		१५००१००	
३	मसला गोलिया			
	गोलाई ४' मुनि लम्बाई १६' सम्म	७४२१६४	५८५१००	
	गोलाई ४' र माथि लम्बाई १६' सम्म	७५११००	६८०१००	
४	सिसौ गोलिया			
	गोलाई ३' मुनि	९८११००	९००१००	
	गोलाई ३'-४' मुनि	१३५०१००	१२५०१००	
	गोलाई ४' गोलाई र माथि	२००११००	१८००१००	
५	टिक गोलिया			
	गोलाई ३' मुनि	११६५१००	१००५१००	
	गोलाई ३'-४' मुनि	१४५५१००	१२०५१००	
	गोलाई ४' गोलाई र माथि	१७७६१५०	१५००१००	
६	सतिसाल		१७५०१००	
७	साल गोलिया			
	गोलाई ४' मुनि		२०००१००	
	गोलाई ४' र माथि		२२००१००	
८	खयर गोलिया	१५५५१००	१०००१००	
	खयर गोलिया प्रति के.जी.		३३१००	
९	असना, कर्मा र जामुन गोलिया		A ६००१०० B ५५०१००	

१०	हर्रो,बर्रो,टुनी, सिरिस गोलिया		४५०१००	
११	भुडकुल, गुटेल गोलिया		३००१००	
१२	सल्लो गोलिया		३७०१००	
१३	सौर,चिलाउने, फल्दू,		२४५१००	
१४	वोट धंएरो, बांभी		३५०	
१५	कुसुम,पटके, हल्लौड र अन्य जात गोलिया		२५५१००	
१६	सल्लो		२७०१००	
१७	गम्हारी		A ६५०१०० B ५००१००	
दाउरा (प्रति चट्टा)				
१८	मसला दाउरा		३४०००१००	
१९	सिसौ दाउरा		४७,०००१००	
२०	टिक दाउरा		४८,०००१००	
२१	साल दाउरा (रिजनरेशन थिनिङ्ग)		३३०००१००	
२२	अन्य जात दाउरा		३३०००१००	
२३	सिमल गोलिया		२७५१००	

अनुसूची : ५

Thinning schedule

Species/rotation age	Age	Stocking/ ha	Thining	Retain after thin	Remarks
Eucalyptus/20 yrs	5	700	400	300	
	10	300	100	200	
	15	200	100	100	
	20	100	Final felling		
Sissoo/30 yrs	3-7			960	FMUD No.15,1995
	9-12			640	
	14-17			380	
	20-23			220	
Teak/50 yrs	3-6			1050	FMUD
	8-11			700	
	14-16			400	
	20-24			220	
	30-34			170	
Khair/40	5			1300	FMUD
	10			1000	
	15			750	
	20			600	
	30			480	
Sal Regeneration/75yrs	5			3-4000	FMUD Singling thin
	10			1700	Immature ,,
	15			1100	„
	20			700	„
	30			400	Mature thing
	45			250	„
	60			130	Seeding felling

आ.व. २०७०/७१को वार्षिक प्रगति विवरण

बजेट रकम रु. हजारमा

क्र. सं.	कार्यक्रम र क्रियाकलाप	इकाई	वार्षिक लक्ष		वार्षिक प्रगती		यस अवधी सम्मको प्रगती		खर्च (रु.)	प्रतिक्रिया	
			परिमाण	वार्षिक बजेट	परिमाण	भार	परिमाण	भार			परिमाण
१	२	३	४	५	६	७	९	१२	१३	१४	१५
१	नर्सरी व्यवस्थापन										
	(क) पोलिव्याग विरुवा उत्पादन (७०० हे.वृ.को लागि)	गोटा	९६५०००	५०४७	०.०७१	५००००	०.००७	५००००	०.००७	४६७९२५।००	
	(ख) मौज्जात विरुवा स्याहार संभार	गोटा	९०००००	२७९	०.००४	९०००००	०.००४	९०००००	०.००४	२७३०००।००	
			जम्मा	५३२६	०.०७५		०.०११		०.०११	७४०९२५.००	
२	तारवार										
	(क) तार, युनेल, राउण्डनेल खरिद	के.जी.	२९६००	३१४७	०.०४४						
	(ख) तारवार लगाउने	कि.मी.	५४	१७५५	०.०२५	३६.६२	०.०१५	३६.६२	०.०१५	१०६२६७५।००	
	(ग) फोस्फोर पोल कटान	गोटा	२९६००	३२४	०.००५	१४७३४.००	०.००३	१४७३४.००	०.००३	१९४४९०।००	
	(घ) पोल तार ढुवानीको लागि इन्धन	लिटर	१६००	१९६	०.००३	९०९.००	०.००२	९०९.००	०.००२	१०००००।००	
			जम्मा	५४२४	०.०७७		०.०२०		०.०२०	१३७७३६५.००	

	(क) गोलिया उत्पादन	म्युफिट	११४१२०	५५९२	०.०७९	५५२९५.१०	०.०२३	५५२९५.१०	०.०२३	१६३६३३१२
	(ख) विद्युत पोल उत्पादन	थान	७१४२	११७८	०.०१७	३३८८	०.००३	३३८८	०.००३	१८३६७८६०
	(ग) बल्ली उत्पादन	म्युफिट	१६१६७९	६४६७	०.०९१	११०७६.५०	०.०२७	११०७६.५०	०.०२७	१८८७५८७४०
	(घ) दाउरा उत्पादन	चट्टा	२२८	१४४०	०.०२०	१४२.७५	०.००२	१४२.७५	०.००२	१३६७५०१००
	(ङ) इनामेल पेन्ट, ब्रस, मोम, चक आदि	एकमुष्ट		१००	०.००१	इनामेल खरिद गरेको	०.००१	इनामेल खरिद गरेको	०.००१	३६२८२१००
	(च) काठ नाप पैमाइस खर्च	म्युफिट	३११०००	१५६	०.००२	६७३९५.९०	०.०००	६७३९५.९०	०.०००	३३४००१००
			जम्मा	१४९३३	०.२११		०.०५६		०.०५६	३९१४३३१.१२
७.२	चोरी कटानी भएमा वन पैदावार संकलन गर्ने कार्यमा खटिनेहरूको लागि खाना, खाजा खर्च	एकमुष्ट		४०	०.००१	बरामद वन पैदावार संकलन गरेको	०.००१	बरामद वन पैदावार संकलन गरेको	०.००१	३१७९८१००
७.३	छपान कार्य	गोटा	५००००	४५०	०.००६	२२५.०६	०.००२	२२५.०६	०.००२	१६८५५०१००
८	वन संरक्षण तथा पैदावार संकलन सम्बन्धी तालिम	गोटा	२	८०	०.००१	१	०.०००	१	०.०००	३७६१५१००
९	प्रगति समिक्षा बैठक	गोटा	३	६०	०.००१	१	०.०००	१	०.०००	१७६००१००
१०	संरक्षण समन्वय गोष्ठी (वन सुरक्षा निकाय)	गोटा	४	८०	०.००१	२	०.००१	२	०.००१	३५३८०१००

११	रेडियो, पत्रिका, पम्पलेट प्रचारप्रसार	एकमुष्ट		५०	०.००१	रेडियो पत्रिका, पम्पलेट द्वारा प्रचार प्रसार गरेको	०.००१	रेडियो पत्रिका, पम्पलेट द्वारा प्रचार प्रसार गरेको	०.००१	५१६४११००	
१२	वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन प्रकाशित	एकमुष्ट		५०	०.००१	वार्षिक प्रतिवेदन प्रकाशन	०.००१	वार्षिक प्रतिवेदन प्रकाशन	०.००१	९८५१००	
१३	विभिन्न भवन मरमत (आवश्यकतानुसार)	एकमुष्ट		५००	०.००७	विभिन्न भवन मर्मत गरेको	०.००१	विभिन्न भवन मर्मत गरेको	०.००१	५३७६७००	
			जम्मा	१३१०	०.०१९		०.००७		०.००७	३९७३३६.००	
१४	याई, सडक तथा अग्नी रेखा मरमत संभार									०१००	
	(क) अग्नी रेखा मरमत	कि.मी.	२५	२००	०.००३		१.२५	१.२५	०.०००	२३१००१००	
	(ख) ग्रामेल वाटो मरमत	कि.मी.	८	२५०	०.००४		-	-	०.०००	०१००	
	(ग) याई व्यवस्थापन गर्ने	गोटा	२	२००	०.००३		-	-	०.०००	०१००	
			जम्मा	६५०	०.००९		०.०००		०.०००	२३१००.००	
१५	हैण्डपाइप तथा इनार मरमत	गोटा	५	१२५	०.००२	बोरिङ्ग गरेको	०.००१	बोरिङ्ग गरेको	०.००१	४०४४७००	
१६	खानेपानीको लागि मोटर जडान	गोटा	१	३०	०.०००४	-	०.०००	-	०.०००	०१००	

१७	फिल्डमा घाउ चोटपटकको लागि उपचार	एकमुष्ट		२००	०.००३	उपचार गरेको	०.०००	उपचार गरेको	०.०००	१३९६१००
१८	गस्ती टोलीलाई खाजा खर्च (फिल्डमा क्याम्पिंग गर्न)	जवान	४०	७३०	०.०१०	खाजा खर्च गरेको	०.०१०	खाजा खर्च गरेको	०.०१०	७४३९००१००
१९	रिसर्च प्लट स्थापना गर्ने	एकमुष्ट		२००	०.००३		०.०००		०.०००	०१००
२०	रिसर्च पेपरको लागि आर्थिक सहयोग	एकमुष्ट		५०	०.००१		०.०००		०.०००	०१००
			जम्मा	१३३५	०.०१९		०.०११		०.०११	७९,८३९६.००
	कार्यक्रमको जम्मा			७०७३७	१.०००		०.५३२		०.५३२	३७७५७९२८.२७
	प्रशासनिक तथा अन्य पुजिगत खर्च			४५३३९						३२२४५८३७.६३
	जम्मा कार्यक्रम बजेट			११६०६८						७०००३७६५.९०

भारित प्रगति = $\frac{०.५३२}{१.०००} \times १००\%$

१.००

= ५३.२%

अनुसूची-७

परियोजनाको स्थायी कर्मचारी नामावली

२०७१ आषाढ मसान्त सम्म

क्र.सं.	पद	श्रेणी	नाम	कैफियत
१	परियोजना प्रमुख	रा. प. प्र. प्रा.	श्री हेमलाल अर्याल	का.मु. काजमा
२	स्टोर अधिकृत	रा. प. तृ. प्र.	श्री अशोक कुमार कर्ण	
३	लेखा अधिकृत	रा. प. तृ. प्र.	श्री केशव बहादुर दहाल	म.ले.नि.का वाट काज
४	स.व.अ.	रा. प. तृ. प्र.	श्री विनोद सिंह	काजमा
५	स.व.अ.	रा. प. तृ. प्रा.	श्री हिरालाल शर्मा	काजमा
६	स.व.अ.	रा. प. तृ. प्रा.	श्रीमती चन्द्र कुमारी श्रेष्ठ	
७	सि. डो. अ.	रा. प. तृ. प्रा.	श्री दान बहादुर कार्की	
८	सि. डो. अ.	रा. प. तृ. प्रा.	श्री पदम बहादुर स्यांतान	
९	सि. लो. अ.	रा. प. तृ. प्रा.	श्री वीर बहादुर बल	
१०	ना. सु.	रा. प. अं. प्र. प्र.	श्री हरि प्रसाद पौडेल	
११	रेन्जर	रा. प. अं. प्र. प्रा.	श्री शिवेन्द्र प्रसाद चौधरी	
१२	मेकानिक्स	रा. प. अं. प्र. प्रा.	श्री सूर्य बहादुर ब्लोन	
१३	मेकानिक	रा. प. अं. प्र. प्रा.	श्री मंगल बहादुर विश्वकर्मा	
१४	डोजर अपरेटर	रा. प. अं. प्र. प्रा.	श्री पाण्डव लाल पुरी	
१५	सुपरभाईजर	रा. प. अं. प्र. प्रा.	श्री विद्या सागर कर्ण	
१६	सुपरभाईजर	रा. प. अं. प्र. प्रा.	श्री वीर बहादुर लामा गोले	
१७	सुपरभाईजर	रा. प. अं. प्र. प्रा.	श्री मो. फारुक राईन	
१८	सुपरभाईजर	रा. प. अं. प्र. प्रा.	श्री गोपाल कृष्ण कर्ण	
१९	सुपरभाईजर	रा. प. अं. प्र. प्रा.	श्री जयनारायण मण्डल	
२०	सुपरभाईजर	रा. प. अं. प्र. प्रा.	श्री मोहन प्रसाद	
२१	सुपरभाईजर	रा. प. अं. प्र. प्रा.	श्री मौजे साह	
२२	सुपरभाईजर	रा. प. अं. प्र. प्रा.	श्री पवितर यादव	

२३	सुपरभाईजर	रा. प. अं प्र. प्रा.	श्री राम स्वार्थ पंडित	
२४	सुपरभाईजर	रा. प. अं प्र. प्रा.	श्री राज किशोर मण्डल	
२५	सुपरभाईजर	रा. प. अं प्र. प्रा.	श्री रामेश्वर राय यादव	
२६	सुपरभाईजर	रा. प. अं प्र. प्रा.	श्री राम सेबक प्रसाद साह	
२७	सुपरभाईजर	रा. प. अं प्र. प्रा.	श्री रामवली पंडित	
२८	सुपरभाईजर	रा. प. अं प्र. प्रा.	श्री ईन्द्र प्रसाद गौतम	
२९	सुपरभाईजर	रा. प. अं प्र. प्रा.	श्री सुदर्शनराज बराल	
३०	सुपरभाईजर	रा. प. अं प्र. प्रा.	श्री तारा विक्रम खडका	
३१	सुपरभाईजर	रा. प. अं प्र. प्रा.	श्री उमेश प्रसाद मण्डल	
३२	सुपरभाईजर	रा. प. अं प्र. प्रा.	श्री श्याम विहारीलाल कर्ण	
३३	ले. सु.	रा. प. अं. द्वि. प्रा.	श्री केशव राज जोशी	
३४	ले. सु.	रा. प. अं. द्वि. प्रा.	श्री रामचन्द्र यादव	
३५	ले. सु.	रा. प. अं. द्वि. प्रा.	श्री अजय कुमार भा	
३६	टा.ख.	रा. प. अं. द्वि. प्र.	श्री छत्र बहादुर डुम्जन	
३७	टा.ख.	रा. प. अं. द्वि. प्र.	सुश्री सुमन मानन्धर	
३८	पम्प अपरेटर	रा. प. अं. द्वि. प्र.	श्री विमोद कुमार कार्की	
३९	चालक	हेभी सवारी चालक	श्री चेत बहादुर लामा	
४०	चालक	हेभी सवारी चालक	श्री जंग बहादुर कुशवार	
४१	चालक	हेभी सवारी चालक	श्री राम बहादुर बराल	
४२	चालक	हेभी सवारी चालक	श्री राम बहादुर बस्नेत	
४३	चालक	हेभी सवारी चालक	श्री शंकर शिजाली	
४४	चालक	हेभी सवारी चालक	श्री शंकर बहादुर थापा	
४५	चालक	हलुका सवारी चालक	श्री गंगा प्रसाद दाहाल	
४६	चालक	हलुका सवारी चालक	श्री लाल बहादुर मगर	
४७	चालक	हलुका सवारी चालक	श्री रामदास भुजेल	
४८	चालक	हलुका सवारी चालक	श्री श्याम बहादुर श्रेष्ठ	
४९	पियन	श्रेणी विहिन	श्री बाबुलाल महतो	
५०	पियन	श्रेणी विहिन	श्रीमती गंगा थारु खत्री	

५१	पियन	श्रेणी विहिन	श्री हरिचन्द्र देवकोटा	
५२	पियन	श्रेणी विहिन	श्रीमती हेम कुमारी लामीछाने	
५३	पियन	श्रेणी विहिन	श्री कुल प्रसाद चौलागाँई	
५४	पियन	श्रेणी विहिन	श्री लोहारी थारु	
५५	पियन	श्रेणी विहिन	श्री मिन बहादुर पुलामी	
५६	पियन	श्रेणी विहिन	श्री रुद्र बहादुर दाहाल	
५७	चौकिदार	श्रेणी विहिन	श्री विमल प्रसाद कोईराला	
५८	चौकिदार	श्रेणी विहिन	श्री विष्णुमणी घिमिरे	
५९	चौकिदार	श्रेणी विहिन	श्री विर बहादुर खपांगी	
६०	चौकिदार	श्रेणी विहिन	श्री चूल्हाई राय	
६१	चौकिदार	श्रेणी विहिन	श्री ध्रुव प्रसाद देवकोटा	
६२	चौकिदार	श्रेणी विहिन	श्री ज्ञानेन्द्र प्रसाद पाठक	
६३	चौकिदार	श्रेणी विहिन	श्री गणेश प्रसाद ओझा	
६४	चौकिदार	श्रेणी विहिन	श्री हरि बहादुर भूजेल	
६५	चौकिदार	श्रेणी विहिन	श्री कृमा सिंह रोकाया	
६६	चौकिदार	श्रेणी विहिन	श्री मन बहादुर थापा	
६७	चौकिदार	श्रेणी विहिन	श्री मनीराम जैसी	
६८	चौकिदार	श्रेणी विहिन	श्रीमती मिना देवी शर्मा	
६९	चौकिदार	श्रेणी विहिन	श्री पूर्ण बहादुर खत्री	
७०	चौकिदार	श्रेणी विहिन	श्री रामजतन महत्तो कोईरी	
७१	चौकिदार	श्रेणी विहिन	श्री राम शंकर प्र.कुशवाह	
७२	चौकिदार	श्रेणी विहिन	श्री रोमहर्ष वली	
७३	चौकिदार	श्रेणी विहिन	श्री शशिराम आचार्य	
७४	चौकिदार	श्रेणी विहिन	श्री शिव हरि घिमिरे	
७५	चौकिदार	श्रेणी विहिन	श्री राज कुमार पोखरेल	
७६	हेल्पर	श्रेणी विहिन	श्री अम्बर बहादुर घिसिंग	
७७	हेल्पर	श्रेणी विहिन	श्री भक्त बहादुर लामा	
७८	हेल्पर	श्रेणी विहिन	श्री चित्र बहादुर मगर	

७९	हेल्पर	श्रेणी विहिन	श्री देव कुमार तामांग	
८०	हेल्पर	श्रेणी विहिन	श्री गोपाल वहादुर कार्की	
८१	हेल्पर	श्रेणी विहिन	श्री खडग वहादुर कार्की	
८२	हेल्पर	श्रेणी विहिन	श्री मान वहादुर घिसिंग	
८३	हेल्पर	श्रेणी विहिन	श्री निलकण्ठ चौलागाँई	
८४	हेल्पर	श्रेणी विहिन	श्री निर वहादुर मगर	
८५	हेल्पर	श्रेणी विहिन	श्री राजेन्द्र प्रसाद चौधरी	
८६	हेल्पर	श्रेणी विहिन	श्री सोम वहादुर थोकर	
८७	हेल्पर	श्रेणी विहिन	श्री यज्ञ चन्द्र देवकोटा	
८८	हेल्पर	श्रेणी विहिन	श्री पेशल भट्टराई	
८९	स्वीपर	श्रेणी विहिन	श्री नरेश मेस्तर	
९०	स्वीपर	श्रेणी विहिन	श्रीमति वचिया मेस्तर	
९१	स्वीपर	श्रेणी विहिन	श्री किशोरी मेस्तर	

अनुसूची-द

सरकारी भवनहरूको विवरण (सा.व.वि.प.)

क्र. सं.	शाखा/यूनिट/पोष्टको भवनको नाम	ठेगाना (गा.वि.स., वडा)	पक्की/कच्ची	निर्माण वर्ष	तल्ला	क्षेत्रफल (व.मी.)	घरको अवस्था
१	कार्यालय भवन	भक्तिपुर-२	पक्की	०३७३८	२	१८७.२०	पुरानो
२	स्टोर भवन	"	"	०३८३९	१	२२४.२०	"
३	स्टोर भवन	"	"	"	१	३३.६६	"
४	अफिस कम्पाउण्ड भित्र गार्ड क्वाटर	"	कच्ची	"	१	१४.२६	
५	K.J.White House (हाल सशस्त्र वेश क्याम्प क्वाटर)	"	पक्की	"	१	३३२.१०	"
६	परियोजना प्रमुख क्वाटर	"	"	"	१	३३२.१०	"
७	परियोजना प्रमुख कम पाउण्ड भित्र गार्ड क्वाटर	"	"	"	१	२३.१८	"
८	White House कम पाउण्ड भित्र गार्ड क्वाटर	"	"	"	१	२३.१८	"
९	अधिकृत आवास नं.१	"	कच्ची	०३७३८	१	१५१.७०	"
१०	अधिकृत आवास नं.२	"	"	"	१	१५१.७०	"
११	अधिकृत आवास नं.३	"	"	"	१	१५१.७०	"
१२	अधिकृत आवास नं.४	"	"	"	१	१५१.७०	"
१३	अधिकृत आवास नं.५	"	"	"	१	१५१.७०	"
१४	अधिकृत आवास नं.६	"	"	"	१	१५१.७०	"
१५	अधिकृत आवास नं.७	"	"	"	१	१५१.७०	"
१६	अधिकृत आवास नं.८	"	"	"	१	१५१.७०	"
१७	अधिकृत आवास नं.९	"	"	"	१	१५१.७०	"
१८	स्टाफ क्वाटर नं. १	"	पक्की	०४१४२	१	८८.६७	"
१९	स्टाफ क्वाटर नं. २	"	"	"	१	८८.६७	"

२०	स्टाफ क्वाटर नं. ३	भक्तिपुर-२	"	"	१	८८.६७	"
२१	स्टाफ क्वाटर नं. ४	"	"	"	१	८८.६७	"
२२	स्टाफ क्वाटर नं. ५	"	"	"	१	८८.६७	"
२३	स्टाफ क्वाटर नं. ६	"	कच्ची	०३६।३७	१	४६.२४	"
२४	स्टाफ क्वाटर नं. ७	"	"	"	१	४६.२४	"
२५	स्टाफ क्वाटर नं. ८	भक्तिपुर-२	कच्ची	"	१	४६.२४	"
२६	स्टाफ क्वाटर नं. ९	"	पक्की	"	१	९७.८५	"
२७	स्टाफ क्वाटर नं. १०	"	"	"	१	९७.८५	"
२८	स्टाफ क्वाटर नं. ११	"	कच्ची	"	१	४६.२४	"
२९	स्टाफ क्वाटर नं. १२	"	"	"	१	४६.२४	"
३०	स्टाफ क्वाटर नं. १३	"	"	"	१	४६.२४	"
३१	स्टाफ क्वाटर नं. १४	"	"	"	१	४६.२४	"
३२	स्टाफ क्वाटर नं. १५	"	"	"	१	४६.२४	"
३३	स्टाफ क्वाटर नं. १६	"	"	"	१	४६.२४	"
३४	स्टाफ क्वाटर नं. १७	"	"	"	१	४६.२४	"
३५	स्टाफ क्वाटर नं. १८	"	"	"	१	४६.२४	"
३६	स्टाफ क्वाटर नं. १९	"	"	"	१	४६.२४	"
३७	स्टाफ क्वाटर नं. २०	"	"	"	१	४६.२४	"
३८	स्टाफ क्वाटर नं. २१	"	"	"	१	४६.२४	"
३९	स्टाफ क्वाटर नं. २२	"	"	०३७।३८	१	२६.३५	"
४०	स्टाफ क्वाटर नं. २३	"	"	"	१	२६.३५	"
४१	स्टाफ क्वाटर नं. २४	"	"	"	१	२६.३५	"
४२	स्टाफ क्वाटर नं. २५	"	"	"	१	२६.३५	"
४३	स्टाफ क्वाटर नं. २६	"	"	"	१	२६.३५	"
४४	स्टाफ क्वाटर नं. २७	"	"	"	१	२६.३५	"
४५	स्टाफ क्वाटर नं. २८	"	"	"	१	२६.३५	"
४६	स्टाफ क्वाटर नं. २९	"	"	"	१	२६.३५	"

४७	स्टाफ क्वाटर नं. ३०	"	"	"	१	२६.३५	"
४८	स्टाफ क्वाटर नं. ३१	"	"	"	१	२६.३५	"
४९	स्टाफ क्वाटर नं. ३२	"	"	"	१	२६.३५	"
५०	स्टाफ क्वाटर नं. ३३	"	"	"	१	२६.३५	"
५१	स्टाफ क्वाटर नं. ३४	"	"	"	१	२६.३५	"
५२	स्टाफ क्वाटर नं. ३५	"	"	"	१	२६.३५	"
५३	स्टाफ क्वाटर नं. ३६	"	"	"	१	२६.३५	"
५४	स्टाफ क्वाटर नं. ३७	"	"	"	१	२६.३५	"
५५	स्टाफ क्वाटर नं. ३८	"	"	"	१	२६.३५	"
५६	गेस्ट हाउस	"	पक्की	०४०१४१	१	३३२.१०	"
५७	गार्ड क्वाटर गेस्टहाउस कम्पाउण्ड भित्र	"	"	"	१	२३.१८	"
५८	गार्ड क्वाटर स्टाफ क्वाटरको दक्षिण पूर्व रहेको	भक्तिपुर-२	पक्की	"	१	१८.७५	भत्केको
५९	वर्कसपको अफिस	"	पक्की	"	१	३३४.६५	जस्ताको छाना
६०	जेनेरेटर घर	"	"	"	१	२९.२५	पुरानो जीर्ण अवस्थाको
६१	वर्कसपको स्टोर घर	"	"	"	१	७३.८१	"
६२	वर्कसपको स्टोर घर	"	"	"	१	१२१.०४	जस्ताको छाना
६३	वर्कसपको गार्ड क्वाटर	"	"	"	१	१८.२७	पुरानो
६४	सागरनाथ स्कूल	"	"	०४११४२	१	१७८.२०	जीर्ण अवस्था
६५	सागरनाथ रेञ्ज यूनिट अफिस	"	"	"	१	१५१.३९	जस्ताको छाना
६६	स:मिल गार्ड क्वाटर	"	कच्ची	०३७३८	१	३२.६६	पुरानो
६७	स:मिल गार्ड क्वाटर	"	"	"	१	३२.६६	"
६८	स:मिल गार्ड क्वाटर	"	"	"	१	१४.५७	"

६९	सःमिल घर	„	„	„	१	३०३.८१	„
७०	सःमिल ईन्जीन घर	„	„	„		४४.१८	„
७१	स्वीपर बस्ने गार्ड क्वाटर	„	„	„	१	१४.२६	„
७२	डिप्टीलेसन प्लान्ट घर	„	„	„		१०२.१८	„
७३	सेड घर	„	„	„		१६८.३६	„
७४	सेड घर	„	„	„		१६८.३६	„
७५	स्वास्थ्य चौकी	„	पक्की	०४१।४२	१	२५.३०	जस्ताको छाना पुरानो
७६	मेनगेटको गार्ड क्वाटर	„	कच्ची	०३७।३८	१	१४.२६	पुरानो
७७	नर्सरीको गार्ड क्वाटर	„	„	„	१	१४.२६	„
७८	नर्सरीको गार्ड क्वाटर	„	पक्की	„	१	४७.४३	जीर्ण अवस्था
७९	टिस्यू कल्चर घर	„	कच्ची	०६९।६०	१	८४.१५	„
८०	ग्रीन हाउस	„	„	०३७।३८	१	२८१.८२	पुरानो
८१	नर्सरी स्टोर	„	पक्की	०३८।३९	१	८३.४८	जस्ताको छाना
८२	पम्प सेट घर	„	पक्की	०६५।६६	१	१६.५१	नयाँ
८३	पम्प सेट घर नर्सरी	„	„	०४१।४२	१	१४.१५	पुरानो
८४	सा.व.व्य. शाखा अफिस	„	कच्ची	०३७।३८	१	४८.१९	„
८५	क्यान्टीन घर	„	पक्की		१	९४.६२	„
८६	गार्ड क्वाटर हरियो डांडा	भक्तिपुर-७	पक्की	०४०।४१	१	१८.४५	„
८७	गार्ड क्वाटर राईटर खोर	भक्तिपुर-४	„	„	१	१८.४५	„
८८	गार्ड क्वाटर धर्मशाल टोल	गौरीशंकर-८	कच्ची	०६८।६९	१	३५.००	राम्रो
८९	गार्ड क्वाटर २१ नं. टावर सागरनाथ	गौरीशंकर-८	पक्की	०४०।४१	१	१८.४५	भत्केको
९०	गार्ड क्वाटर २४ नं. प्लट स्थित (राजमार्ग छेउ)	गौरीशंकर-९	पक्की	„	१	१८.४५	राम्रो
९१	मेनगेट (राजमार्ग छेउ)	भक्तिपुर-३	पक्की	०३८।३९	१	१८.४५	पुरानो

९२	फुलजोर क्याम्प	भक्तिपुर-३	कच्ची	०६९।७०	१	३०.८१	राम्रो
९३	मुर्तिया ईन्फ्रा एरियामा रहेको कर्मचारी आवास	हुंग्रेखोला.-६	पक्की	०४३।४४	१	१२२.९६	हाल सशस्त्र क्याम्प रहेको
९४	कर्मचारी आवास	"	"	"	१	१२२.९६	"
९५	कर्मचारी आवास	"	"	"	१	१२२.९६	"
९६	गार्ड क्वाटर	"	कच्ची	"	१	१५.०८	पुरानो
९७	ग्रीन हाउन	"	कच्ची	"	१	११७.००	"
९८	माटो राख्ने घर	"	कच्ची	"	१	५२.२०	"
९९	ग्यारेज	"	कच्ची	"	१	१९.५०	"
१००	अफिसर क्वाटर	"	पक्की	"	१	८५.६८	"
१०१	कर्मचारी आवास	"	"	"	१	१२२.९६	"
१०२	स्टोर भवन	"	"	"	१	८१.९०	टिनको छाना
१०३	अफिस भवन	"	"	"	१	६९.३०	पुरानो
१०४	गार्ड क्वाटर	"	"	"	१	१५.०८	"
१०५	गार्ड क्वाटर	"	"	"	१	२८.६२	पुरानो
१०६	गार्ड क्वाटर सोल्टी साइडको	शंकरपुर-८	"	"	१	२८.६२	"
१०७	गार्ड क्वाटर सोल्टी साइडको	"	कच्ची	"	१	१२.५०	"
१०८	गार्ड क्वाटर बागमती साइडको	राजघाट गा.वि.स.वडा नं.२	पक्की	"	१	२८.६२	भत्केको
१०९	गार्ड क्वाटर बागमती साइडको	"	"	"	१	२८.६२	भत्केको
११०	लक्ष्मिनिया कर्मचारी आवास	लक्ष्मिनिया महोत्तरी	पक्की	०४९।५०	१	३४.८२	पुरानो
१११	लक्ष्मिनिया गार्ड क्वाटर	"	कच्ची	०६२।६३	१	४६.८३	"
११२	१४ नं. स्थित छाप्रा	"	कच्ची	०६७।६८	१	३२.०४	राम्रो

११३	गार्ड क्वाटर लक्ष्मिनिया चोक	„	पक्की	०४०१४१	१	३१.२३	पुरानो
११४	रामनगर वेस क्याम्प	रामनगर - ६, महोत्तरी	पक्की	०४८१४९	१	३०.१०	राम्रो
११५	गार्ड क्वाटर कुशुमारी स्टील टावर	माईस्थान, महोत्तरी	पक्की	०४२१४३	१	१८.४५	पुरानो
११६	हाथिलेट अफिस	हाथिलेट -७, म.	पक्की	०३९१४०	१	१०७.३४	पुरानो, मर्मत गर्नु पर्ने
११७	स्टोर घर	„	पक्की	„	१	९६.११	„
११८	कर्मचारी क्वाटर	„	„	„	१	१०६.८३	„
११९	कर्मचारी क्वाटर	„	„	„	१	१०६.८३	„
१२०	अफिसर क्वाटर	हाथिलेट -७, म.	पक्की	०४११४२	१	१०९.९८	पुरानो, मर्मत गर्नु पर्ने
१२१	कर्मचारी क्वाटर	„	„	०३९१४०	१	१०६.८३	„
१२२	ग्यारेज	„	„	०४२१४३	१	३२.०४	„
१२३	गार्ड क्वाटर	„	„	०३९१४०	१	३१.२३	„
१२४	६ डी स्थित गार्ड क्वाटर	„	„	०४४१४५	१	३१.२३	„
१२५	माईस्थान गार्ड क्वाटर	माईस्थान-३	„	०४२१४३	१	२६.१०	„
१२६	कर्मचारी क्वाटर	„	कच्ची	०६५१६६	१	५१.५१	छाना चुहिने
१२७	माईस्थान चौकिदार क्वाटर	„	„	„	१	३७.८०	„
		जम्मा :				९४२५.२५	

अनुसूची-९

नर्मस २०६०

क्र.सं.	कार्य विवरण	इकाई	श्रोतसाधन						कैफियत	
			श्रमिक		निर्माण सामग्री		यन्त्रिक उपकरण			
			तह	इकाई परिमाण	किसिम	इकाई परिमाण	किसिम	इकाई परिमाण		
१९	नर्सरीमा विरुवा उत्पादनको काम									
१९.१	विऊ संकलनको काम(विभिन्न जातको रुख एवं बोट वृद्ध्यानको विऊ संकलन)									परिच्छेद १ अनुसार गर्ने
१९.२	वेड तयार गर्ने कार्य (१० हजार विरुवाको लागी)									
	क) विरुवा उमोने वेड तयार गर्ने (वेड साइज १ मि. X १० मि.)		ज्यामी संख्या	८				औजार	आ.अ.	
	ख) स्टम्प वेड तयार गर्ने (वेड साइज १ मि. X १० मी.)		ज्यामी संख्या	८				औजार	आ.अ.	
	ग) पोलिथिन वेड तयार गर्ने (वेड साइज १ मी. X १० मी.)		ज्यामी संख्या	१०				औजार	आ.अ.	
१९.३	माटोको काम (माथिल्लो तहको जंगलको माटो जम्मा गर्ने कार्य)	घ.मी.	ज्यामी संख्या	१						
१९.४	वनको माटो र बालुवा ढुवानी (माटो बालुवा नर्सरी सम्म ल्याउने कार्य)									आईटम नं. १७.२.१ अनुसार
१९.५	माटो बालुवा छान्ने र मिश्रण गर्ने कार्य	घ.मी.	ज्यामी संख्या	१						

१९.७	पालिथिन ट्यूबमा विरुवा उत्पादन गर्ने	१०००० विरुवा																	
क	पालिथिन ट्यूब (२०० गेज) अ) २" X ७" को ट्यूब (१ किलो ५७० ट्यूब) आ) ३" X ७" को ट्यूब (१ किलो ४५० ट्यूब) इ) २" X ६" को ट्यूब (१ किलो ७०० ट्यूब) ई) ४" X ७" को ट्यूब (१ किलो ४०० ट्यूब) उ) ५" X ८" को ट्यूब (१ किलो ३४० ट्यूब)											पालिट्यूब	के.जी			१७.५			
ख	बालुवा अ) २" X ७" को ट्यूबको लागि आ) ३" X ७" को ट्यूबको लागि इ) २" X ६" को ट्यूबको लागि ई) ४" X ७" को ट्यूबको लागि उ) ५" X ८" को ट्यूबको लागि											बालुवा	घ.मी			१.५			
ग	माटो अ) २" X ७" को ट्यूबको लागि आ) ३" X ७" को ट्यूबको लागि इ) २" X ६" को ट्यूबको लागि ई) ४" X ७" को ट्यूबको लागि उ) ५" X ८" को ट्यूबको लागि											माटो	घ.मी.			३.०			
१९.८	ट्यूब खोल्ने र मिश्रण गरेको माटो, बालुवा भनेर काम (१०००० ट्यूब)															६.७			
																२.५			
																१३.२			
																३०.०			

१९.१६	कलमी तयार गर्ने		५००	ज्यामी	संख्या	₹													
१९.१९	क) नर्सरीमा पानी हाल्ने रेखदेख एवं संरक्षण गर्ने कार्य (५०००० बेर्ना सम्मको लागी)			ज्यामी	संख्या	१५०													
	ख) हरेक १ मी. X १० मी. साईजको थप १० बेडको लागी प्रत्येक महिना पानी हाल्ने कार्यको लागी (९ महिनाको लागी मात्र)			ज्यामी	संख्या	३०													
५३	मसला विरुवा उत्पादनको लागी																		
	१. मिसाएको माटो बालुवा मसलाको विरुवा उत्पादनको लागी तताउने काम		१०,०००	ज्यामी	संख्या	२०													
	२. फंगीसाईड मिसाएको पानीमा पोलीब्यागको माटो भिजाउने		१०,०००	ज्यामी	संख्या	४													
	३. सेड हाउसबाट स्टैण्ड आउट वेडमा ओसार्ने		१०,०००	ज्यामी	संख्या	१०													
	४. पोलिव्याग																		
	५. फंसीसाईड खरिद																		
	६. जंगलको माटो संकलन गरी गाडीमा लोड गर्ने		१०,०००	ज्यामी	संख्या	८													
	७. खोलाको बालुवा गाडीमा लोड गर्ने काम		१०,०००	ज्यामी	संख्या	३													
	८. जंगलको दाउरा संकलन गरी गाडीमा लोड गरी ल्याउने		१०,०००	ज्यामी	संख्या	६													

	घ) १०० प्रतिशत झाडी घांस, वोट बुट्यान भएको स्थल	हेक्टर	ज्यामी	संख्या	४०					वन अनुसन्धान कार्यको लागि मात्र
२०.४	खाडल खन्ने कार्य (२५०० खाडल प्रति हेक्टर) (३० X ३० X ३० से.मी.) खाडलको दुरी २ मी. X २ मी.									
	क) नरम बलौटे माटो									
	१. ५० प्रतिशत सम्म भिरालो जमीन	हेक्टर	ज्यामी	संख्या	३०					
	२. ५० प्रतिशत भन्दा बढी भिरालो जमीन	हेक्टर	ज्यामी	संख्या	३५					
२०.५	खाडल खन्ने कार्य (१६०० खाडल) (४५ से.मी X ३० से.मी. X ३० से.मी. खाडलको दुरी २.५ मी. X २.५ मी.)									
	क) नरम बलौटे माटो									
	१. ५० प्रतिशत सम्म भिरालो जमीन	हेक्टर	ज्यामी	संख्या	३२					
	२. ५० प्रतिशत भन्दा बढी भिरालो जमीन	हेक्टर	ज्यामी	संख्या	३८					
	ख) ग्राभेल मिसिएको बलौटे माटो									
	१. ५० प्रतिशत सम्म भिरालो जमीन	हेक्टर	ज्यामी	संख्या	४२					
	२. ५० प्रतिशत भन्दा बढी भिरालो जमीन	हेक्टर	ज्यामी	संख्या	४८					
२०.६	ख) वृक्षरोपण क्षेत्र भित्र बेर्नाहर दुबानी गर्ने कार्य								९	विरुवा
										गोटा
२०.७	कटिङ्ग विरुवा रोप्ने कार्य (प्रति हेक्टर)									
	क) ५० प्रतिशत सम्म भिरालो जग्गा विरुवा रोप्ने कार्य	हेक्टर	ज्यामी	संख्या	२०					

अनुसूची-१०

कटान तथा ज्यालाको दर रेट

क्र. सं.	कार्य विवरण	एकाई	दर (आ.व. २०७०/०७१)	प्रस्तावित दर (आ.व. २०७१/०७२)
१	विद्युत्त पोल कटान गरी बोका भिकी तयार गर्ने काम			
	(क) ८ मी. लम्बाई भएको	प्रति पोल	५३१००	५९१००
	(ख) ९ मी. लम्बाई भएको	"	६५१००	७२१००
२	पोल पाईलिंग	प्रति क्यू.फिट	२१५०	३१००
३	पोल लोड अनलोड	"	०१००	१११००
४	पोल ढुवानी			
	(क) ०-५०० मी. सम्म	प्रति क्यू.फिट	४१००	४१५०
	(ख) ५००-२ कि.मी. सम्म	"	८१००	८१८०
	(ग) २-५ कि.मी.सम्म	"	१०१७०	१११८०
	(घ) ५-७ कि.मी. सम्म	"	१३३३८	१४१७५
	(ङ) ७-१० कि.मी. सम्म	"	१५११७	१६१७५
(च) १० कि.मि. र सो भन्दा माथी	"	१७८४	१९१७५	
५	गोलिया कटान मुछान	"	१५१००	१६१५०
६	रिङ्ग काट्ने	"	२११०	२१५०
७	गोलिया लोड अनलोड	"	१०१००	१११००
८	गोलिया ग्रेडिंग अनुसारको पाईलिङ्ग गर्ने	"	५१००	५१५०

९	गोलिया ढुवानी			
	(क) ०-५०० मी. सम्म	प्रति क्यू.फिट	४१९५	५१५०
	(ख) ५००-२ कि.मी. सम्म	”	९१९०	१११००
	(ग) २-५ कि.मी.सम्म	”	१३१२०	१४१५०
	(घ) ५-७ कि.मी. सम्म	”	१६१५०	१६१५०
	(ङ) ७-१० कि.मी. सम्म	”	१६१७०	२०१७५
	(च) १० कि.मि. र सो भन्दा माथी	”	२२१००	२४१५०
१०	बल्लाबल्ली कटान मुछ्यान	”	९१९०	१११००
११	बल्लाबल्ली लोडअनलोड	”	४१९५	५१००
१२	बल्लाबल्ली रिङ्ग काट्ने	”	११६५	२१००
१३	बल्लाबल्ली ग्रेडिङ्ग अनुसार पाईलिङ्ग	”	२१२०	४१००
१४	बल्लाबल्ली ढुवानी			
	(क) ०-५०० मी. सम्म	प्रति क्यू.फिट	३१६५	४१५०
	(ख) ५००-२ कि.मी. सम्म	”	७१७०	६१५०
	(ग) २-५ कि.मी.सम्म	”	९१९०	१११००
	(घ) ५-७ कि.मी. सम्म	”	१११६३	१३१००
	(ङ) ७-१० कि.मी. सम्म	”	१४१३०	१५१७५
	(च) १० कि.मि. र सो भन्दा माथी	”	१५१४०	१७१००
१५	सरपट कटान मुछ्यान गरी (२० X ५ X ५ को) दाउरा चट्टा तयार गर्ने			
	(क) ०-५०० मी. सम्म दाउरा ढुवानी गरी चट्टा लगाउने	प्रति चट्टा	३५००१००	३६५०१००
	(ख) ५००-२ कि.मी. सम्म दाउरा ढुवानी गरी चट्टा लगाउने	”	४०००१००	४४००१००
	(ग) २ कि.मि. भन्दा बढी दाउरा ढुवानी गरी चट्टा लगाउने	”	४५००१००	४९५०१००

१६	छनौट कटान तथा ढलापडा संकलन गरी (२० X ५ X ५ को) दाउरा चट्टा तयार गर्ने			
	(क) ०-२ कि.मि. सम्म दाउरा ढुवानी गरी चट्टा लगाउने	प्रति चट्टा	६०००।००	६६००।००
	(ख) २-५ कि.मि. सम्मको दाउरा ढुवानी गरी चट्टा लगाउने	„	६५००।००	७१५०।००
	(ग) ५-१० कि.मि. भन्दा बढी दाउरा ढुवानी गरी चट्टा लगाउने		७०००।००	७७००।००
१७	चौकिदार ज्याला	प्रति दिन	३३०।००	३७०।००
१८	ज्यामी ज्याला	„	२५०।००	२८०।००

अनुसूची-११

वृक्षरोपण प्लटहरू : (आ.व. २०६२/६३ को फिल्ड रिपोर्टबाट)

सागरनाथ

प्लट नं.	नेट क्षेत्रफल (हे.)	जात	वृक्षरोपण वर्ष	कैफियत
१ए	७.७७	सिसौ	२०३७०३८	
१ए	१.१०	टिक	२०४३१०४४	
१वी	८.००	मसला	२०४११०४२	
१सी	३०.००	टिक	२०३७०३८	
१डी	८.८०	सिसौ	२०३७०३८	
२ए	२२.८०	मसला + कदम	२०६११०६२	
२वी	२४.३०	मसला + कदम	२०६११०६२	
२सी	५.४८	मसला	२०६०१०६१	
२सी	१५.००	टिक	२०३६१०३७	
२डी	११.५०	मसला	२०६०१०६१	
२डी	१३.००	टिक + साल	२०३७०३८	
३ए	२४.३०	मसला	२०६२१०६३	
३वी	२०.५६	मसला + कदम	२०६२१०६३	
३सी	१५.३०	मसला	२०३८१०३९	
३सी	९.००	सिसौ + साल	२०३८१०३९	
३डी	२२.००	मसला	२०६०१०६१	
३डी	२.३०	मसला कपिस	२०३८१०३९	
४ए	१९.३६	मसला	२०६०१०६१	
४डी	११.००	टिक	२०३८१०३९	
४डी	१४.००	सिसौ + मसला	२०३८१०३९	
५ए	५.१२	मसला	२०६२१०६३	
५ए	१८.५१	सिसौ + टिक	२०३७०३८	
५वी	२४.००	मसला	२०६२१०६३	
५सी	२३.६३	मसला	२०६११०६२	
५डी	८.००	मसला	२०६२१०६३	

५डी	१५.४३	टिक + मसला	२०३८।०३९	
६ए	११.५८	मसला	२०६०।०६१	
६ए	१२.५०	मसला	२०३९।०४०	
६वी	१२.१५	मसला + टिक	२०३७।०३८	
६वी	१२.५०	टिक	२०३७।०३८	
६सी	२४.३०	टिक + मसला	२०३७।०३८	
६डी	२५.००	मसला + सिरिस	२०३७।०३८	
७ए	२४.३०	सिसौ	२०३८।०३९	
७वी	२४.३०	टिक	२०३८।०३९	
७सी	२४.३०	टिक	२०३८।०३९	
७डी	२४.३०	सिसौ + मसला	२०३८।०३९	
८ए	२४.३०	सिसौ + साल	२०३८।०३९	
८डी	२४.३०	सिसौ + साल	२०३८।०३९	
९ए	२४.३०	मसला + साल	२०३९।०४०	
९वी	२४.३०	सिसौ + मसला + खयर		
९सी	२४.३०	मसला + बांस		
९डी	२४.३०	मसला		
१०ए	२४.३०	मसला + साल		
१०वी	२३.५६			
१०सी	२३.४१			
१०डी	२४.३०	सिसौ + साल		
११ए	२४.३०	मसला + साल		
११वी	२४.३०	सिसौ + मसला + अन्य		
११सी	२३.२१	मसला + साल	२०४०।०४१	
११डी	२३.००			
१३ए	२४.३०			
१३वी	२४.३०			
१३सी	२३.६६			
१३डी	२४.३०			
१४ए	२४.३०			टिक
१४वी	१४.००	टिक + मसला	२०६१।०६२	
१४वी	१०.००	साल रिजनरेसन	२०४०।०४१	

१४सी	२४.३०	सिसौ + साल	२०३९।०४०	
१४डी	२४.३०	मसला + साल		
१५ए	२४.३०	सिसौ + साल		
१५वी	२४.३०	सिसौ + मसला		
१५सी	२४.३०	सिसौ+मसला+ साल		
१५डी	२४.००	सिसौ + साल		
१७ए	२३.००	मसला	२०४०।०४१	
१७वी	२०.००			
१७सी	२२.५०			
१७डी	२३.००	मसला + साल		
१८ए	२३.००	मसला + साल		
१८वी	२१.००	सिसौ + साल		
१८सी	२२.००			
१८डी	२२.५०			
१९ए	२३.००			
१९वी	२३.००			
१९सी	२२.८०			
१९डी	२२.००			
२१ए	२३.००	सिसौ + सिरिस		
२१वी	२३.००	सिसौ + सिरिस		
२१सी	२२.७०	मसला + खयर		
२१डी	२०.३०	मसला		
२२ए	२३.५०	सिसौ + साल	२०४१।०४२	
२२वी	२३.००	सिसौ + साल		
२२सी	२२.००	मसला + साल		
२२डी	२२.५०			
२३ए	१९.००			
२३वी	२१.००			
२३सी	१४.००	मसला + खयर		
२३डी	२१.००	मसला + खयर		
जम्मा	१७२४.८३			

भक्तिपुर

प्लट नं.	नेट क्षेत्रफल (हे.)	जात	वृक्षरोपण वर्ष	कैफियत	
१वी	९.०६	मसला	२०४७०४८		
१सी	२१.५३		"		
२ए	१८.८२		"		
२बी	१६.६५		"		
२सी	२३.२१		"		
२डी _१	११.२८		२०४७०४८		
२डी _२	१२.००		२०४६१०४७		
३ए _१	१३.५२		२०४६१०४७		
३ए _२	९.१६		"		
३बी _१	१७.५६		"		
३बी _२	७.१३		"		
३बी _३	१.००		"		
३बी _४	०.८०		"		
३सी	२०.२३		"		
३डी	२३.९९		२०४७०४८		
४बी _१	४.५०		"		
४बी _२	६.५७		"		
५ए	२४.०५		मसला + सिसौ	"	
५बी	२२.८७		मसला	२०४६१०४७	
५सी	१७.४४		सिसौ	२०४६१०४७	
६ए	२४.१९	मसला	"		
६बी _१	२३.७४		"		
६बी _२	७.११		"		

६सी _१	१८.४०		”	
६सी _२	२.६१		”	
६डी	२३.२१	मसला + सिसौ	”	
८ए	२.५२	मसला	२०४३१०४४	
८बी	१८.८०		”	
८सी	२२.५९		२०४३१०४४	
८डी _१	१७.२५	सिसौ	२०४३१०४४	
८डी _२	५.४५	खयर	२०४३१०४४	
९ए	२१.००	मसला	२०४३१०४४	
९बी _१	१२.०१		”	
९बी _२	२.१०		”	
९बी _३	१८.४०		२०४७१०४८	
९सी	१७.१०	मसला + लहरेपिपल	”	
९डी	२२.३०	मसला	२०४४१०४५	
१०ए _१	१६.४०	मसला + टिक	२०४३१०४४	
१०ए _२	३.२०	मसला	”	
१०बी	२३.७५		”	
१०सी	११.४०	मसला + सिसौ	”	
१०डी _१	२१.७४	मसला + सिसौ	२०४३१०४४	
१०डी _२	२३.३०	मसला		
११ए	२३.८०	मसला + सिसौ	२०४४१०४५	
११बी	२३.९०	सिसौ		
११सी	२४.३०			
११डी	२१.५९	मसला + सिसौ		
१२ए	२४.१५			
१२बी	२४.३०			
१२सी	१८.३०			

१२डी	२४.३०	सिसौ		
१३ए _२	९.९४	सिसौ + मसला	२०४५१०४६	
१३ए _१	२०.२०			
१३वी	२३.००			
१३सी	२०.६४			टिक
१३डी _१	०.७९	”		
१३डी _२	०.१४	सिसौ	२०४५१०४६	
१४ए	१८.९४	मसला	२०४६१०४७	
१४वी	२३.६२			
१४सी	२२.७७			
१४डी	२३.१०			
१५ए	२२.९३			
१५वी	२३.९३			
१५सी	२३.०७	मसला + सिसौ		
१५डी	२२.५६	सिसौ		
१६वी	९.३५	मसला	२०४५१०४६	
१६सी	५.००			
१९वी	२.२५			
१७ए	२३.१८			
१७वी	२२.५५	मसला + सिसौ		
१७सी	१०.७९	सिसौ		
१७डी	१९.८२	मसला + सिसौ		
१८ए	२४.२६	सिसौ		
१८वी	२४.१८	सिसौ		
१८सी	२१.९०	मसला		
१८डी	१२.४६	टिक		
२०ए	६.२४	मसला + सिसौ		
२०वी	१९.६५	मसला + सिसौ		

२०सी	३.१९	मसला			
२१ए	२२.६५	मसला + सिसौ			
२१वी	२१.९५	मसला	२०४६।०४७		
२१सी	२४.३०				
२१डी	२१.००				
२४ए	१६.८१	टिक + मसला	२०४७।०४८		
२४वी	२४.३१	मसला			
२४सी	२४.३१	”			
२४डी	१६.९०	टिक + मसला			
२७ए	२१.६१	मसला			
२७वी	२३.९५				
२७सी	१७.३६				
२७डी _१	१५.८६				
२७डी _२	८.१५				
जम्मा	१५४४.१९				

फूलजोर

प्लट नं.	नेट क्षेत्रफल (हे.)	जात	वृक्षरोपण वर्ष	कैफियत
१वी	१४.४३	मसला	२०४३।०४४	
१सी _१	२३.५०	विभिन्न + टिक		
१सी _२	१.१७	मसला		
२ए _१	२०.९१	सिसौ		
२ए _२	२.२५	मसला		
२वी _१	२४.३०	सिसौ		
२वी _२	६.८६	मसला		
२सी	१५.००			

२सी	९.३०	सिसौ + मसला	२०४३।०४४		
२डी	१६.३०		२०४३।०४४		
२डी	४.००	अन्य टायल			
३ए _१	२२.२५	मसला			
३ए _२	१.२०				
३वी	४.२०				
३सी	०.५०				
३डी	१७.७०				
जम्मा	१८३.८७				

परवानीपुर

प्लट नं.	नेट क्षेत्रफल (हे.)	जात	वृक्षरोपण वर्ष	कैफियत	
१ए	१६.००	सिसौ	२०४७।०४८		
१वी	११.२९				
१सी _१	२२.६७		२०४८।०४९		
१सी _२	२.०२				
१डी	१५.३३		२०४७।०४८		
२ए _१	०.६५		२०४८।०४९		
२ए _२	१५.००		२०४७।०४८		
२वी _१	२.१७		२०४८।०४९		
२वी _२	१६.६९				
२सी _१	९.००				
२सी _२	२.२३				
२सी _३	२.२३				
२डी _१	१०.६०				
२डी _२	२.०६				
जम्मा	१२७.९४				

हात्तिलेट

प्लट नं.	नेट क्षेत्रफल (हे.)	जात	वृक्षरोपण वर्ष	कैफियत
१ए	१६.५०	मसला	२०४०१०४१	
१बी	२३.९०			
१सी	५.९३			
१डी	०.८९			
२ए	२०.७४			
२बी	१४.१८			
२सी	१७.७८			
२डी	११.२१			
३ए	१७.९२		२०४११०४२	
३बी	२३.६४		२०४०१०४१	
३सी	७.७३			
३डी	१७.०७			
४ए	२४.३०			
४बी	२४.३०		२०४३१०४४	
४सी	२३.८५		२०४०१०४१	
४डी	१८.०७			
५ए	२४.००		२०४३१०४४	
५ए _१	७.५०		२०४७१०४८	
५डी _१	३.९०		२०४३१०४४	
५डी	२४.३०			
५डी _२	८.६२	टिक+सिसौ+खयर+मसला+सिरिस		
६ए	५.४४	टिक + सिसौ	२०४११०४२	
६बी	१२.९०	टिक + सिसौ		
६सी	२४.३०	मसला		
६डी	१०.१५	मसला + सिसौ		

७ए	१७.५०	मसला + सिसौ			
७बी	२३.००	मसला + खयर			
७सी	२०.००	मसला			
७डी	१०.५०	मसला			
८ए	२२.६३	मसला + साल	२०४२।०४३		
८बी	२१.९२				
८सी	२३.१३				
८डी	२२.६५				
९ए	२३.२०				
९बी	२३.८८				
९सी	२२.७०				
९डी	२२.७०				
१०ए	२३.८५			२०३९।०४०	
१०बी	२३.८४			२०३८।०३९	
१०सी	११.९७				
१०डी	२३.१०			२०३९।०४०	
११ए	५.४९			मसला	२०३९।०४०
११बी	२०.५०	टिक+सिसौ+ मसला	२०३८।०३९		
११सी	२३.१०	मसला			
११डी	७.००	मसला + सिसौ	२०३९।०४०		
१२ए	२३.८५	मसला+सिसौ+ साल			
१२बी	२४.१५	मसला + साल			
१२सी	२४.३०		२०४०।०४१		
१२डी	२४.३०	सिसौ + मसला	२०४१।०४२		
१३ए	१८.६६	मसला + साल	२०४२।०४३		
१३बी	१९.८७				
१३सी	२४.१५				
१३डी	२४.२१				

१४ए	१३.५०	मसला + खयर		
१४बी	१५.३६	मसला + खयर		
१४सी	२०.८०	मसला + साल		
१४डी	२३.२९	”		
१५ए	१२.७४	मसला + खयर		
१५बी	१७.७२	मसला		
१५सी	११.०७	मसला		
१५डी	२१.३४	खयर		
१७ए	६.८१	मसला	२०४५१०४६	
१७बी	७.९०	मसला		
१७सी	२३.४५	सिसौ + मसला	२०४०१०४१	
१७डी	१३.४५	मसला	२०३८१०३९	
१८ए	३.०५	खयर	२०४३१०४४	
१८बी	१३.६८	मसला + खयर	२०५०१०५१	
१८सी	१८.८०	मसला + खयर		
१८डी	१५.८०	मसला		
१९ए	१७.३०			
१९बी	२४.१३			
१९सी	१३.००		२०४३१०४४	
१९डी	२०.३०	मसला + खयर + फाटफुटसाल		
२०ए	२२.९०			
२०बी	२३.००			
२०सी	२३.९०			

२०डी	२१.३०	मसला + सिरिस + साल		
२१ए	१९.२५			
२१वी	२१.८०	मसला + साल		
२१सी	१५.८०	मसला + खयर		
२१डी	२३.६५	मसला + साल		
२२ए	२३.५०	मसला + साल		
२२डी	२१.६०	मसला		
जम्मा	१४९५.४६			

लक्ष्मिनिया

प्लट नं.	नेट क्षेत्रफल (हे.)	जात	वृक्षरोपण वर्ष	कैफियत
१वी	२१.२८	मसला + साल	२०४२।०४३	
१वी _१	७.००	मसला		
१सी	२३.१९			
१डी	५.६२	खाली		
२ए	२४.३०	मसला + साल		
२वी	२०.२९	मसला+साल+ सिसौ	२०५०।०५१	
२सी	२३.०६	सिसौ + साल	२०४३।०४४	
२डी	२४.३०	मसला	२०४२।०४३	
३सी	२४.३३	मसला+साल+ खयर		
३डी	२४.०५			
४सी	२३.३२	सिसौ + साल	२०४४।०४५	
४डी	२४.०५	मसला	२०४३।०४४	
५ए	९.४५			
५वी	२४.३०	मसला + सिसौ	२०४२।०४३	
५सी	२४.३०	सिसौ + साल		
५डी	९.९६	सिसौ + मसला		
६ए	२४.२२	मसला		

६वी	२४.३०	सिसौ + साल			
६सी	२२.५८				
६डी	२३.८०	सिसौ			
७ए	२३.८३	मसला + साल			
७वी	२४.००				
७सी	२४.२०				
७डी	२३.६७				
८ए	२४.००				
८वी	२३.६०	सिसौ + साल	२०४४।०४५		
८सी	२४.१०	मसला + साल			
८डी	२४.३०	मसला + साल			
९ए	१५.८०	सिसौ + मसला	२०४३।०४४		
९वी	१९.१२	सिसौ	२०४२।०४३		
९सी	२४.३०				
९डी	२३.०४	इपिलइपिल + क्यासिया मसला + टिक			
१०ए	२१.३९	सिसौ + मसला			
१०वी	२३.७५				
१०सी	२३.९२	मसला + साल	२०४३।०४४		
१०डी	२०.४५	सिसौ + साल	२०४२।०४३		
११ए	२४.२७	मसला + साल	२०४३।०४४		
११वी	२३.६०	मसला+साल+ असना	२०४२।०४३		
११सी	२३.९०		२०४३।०४४		
११डी	२४.०३		२०५३।०५४		
१२ए	२३.४४		२०४४।४५०		
१२वी	२३.२६		२०४३।०४४		
१२सी	२३.२२		सिसौ + मसला	२०४३।०४४	
१२डी	२४.३०		सिसौ + साल		
१३ए	२.००	मसला	२०४७।०४८		
१३ए	२३.८०	"	२०४४।०४५		
१३वी	२४.१०	सिसौ			

१३सी	२३.१०	सिसौ + खयर		
१३डी	२२.३३	मसला	२०४७०४८	
१३डी१	५.१२			
१४ए	२४.२८	सिसौ	२०४३१०४४	
१४वी	२०.७७			
१४सी	२२.९४	सिसौ + खयर	२०४३१०४४	
१४डी	२४.००	सिसौ + खयर		
१५ए	२४.३०	टिक + खयर + क्यासिया		
१५वी	२४.१३	मसला + साल	२०४४१०४५	
१५सी	२२.८४	मसला + साल	२०४७०४८	
१५डी	२१.२८	मसला + खयर	२०४४१०४५	
१६ए	२३.७८	टिक + क्यासिया + खयर + मसला		
१६डी	२३.९२	मसला	२०४४१०४५	
१७ए१	५.५८			
१७ए	२२.४०	मसला + खयर	२०४७०४८	
१७वी	२३.३०	मसला + खयर		
१८ए	२३.६६	सिसौ + मसला+ साल		
१८वी	२३.८०	खयर + मसला	२०४४१०४५	
१९ए	२४.३०			
१९वी	२२.००			
१९सी	२३.३६	खयर+ मसला+ अन्य	२०४५१०४६	
१९डी	२४.३०	खयर+ मसला+ अन्य		
२०ए	२१.९२	मसला		
२०डी	२३.६०			
जम्मा	१५३२.१०			

कुशमारी

प्लट नं.	नेट क्षेत्रफल (हे.)	जात	वृक्षरोपण वर्ष		
१ए	१४.२५	सिसौ	२०४५१०४६		
१बी	२४.३०		२०४६१०४७		
१सी	१९.००				
१डी	१२.००	सिसौ + खयर	२०४६१०४७, २०५११०६०		
२ए	२२.९६	मसला	२०४६१०४७		
२बी	१५.५०				
२सी	२४.००				
२डी	२२.५०				
३ए	१८.००				
३बी	२१.००				
३डी	२०.००				
४ए	२१.७०		२०४५१०४६		
४बी	२२.५५				
४सी	२१.५०				
४डी	२०.४०				
६बी	१२.५०				
६सी	१३.००				
६डी	८.५०				
७ए	२३.८०				
७बी	१६.००			२०४९१०५०	
७सी	२३.६०			२०४७१०४८	
७डी	२३.७५		२०४५१०४६		
८ए	१९.६५		२०४७१०४८		
८बी	२२.४०				
८सी	२०.२५				
८डी	२२.४५				
९ए	२३.३०				
९बी	२४.३०				

९सी	२०.६९	सिसौ + खयर				
९डी	२०.५०	मसला	२०४४१०४५			
१०ए	२४.३०					
१०बी	२३.५०					
१०सी	१८.२०					
१०डी	१५.५६			२०४६१०४७		
११ए	१०.२०			२०४५१०४६		
११बी	१५.५०			२०४७१०४८		
११सी	१७.५०					
११डी	६.००					
११डी _१	४.५०			२०४६१०४७		
१२ए	१४.००			२०४८१०४९		
१२बी	२२.००			२०४९१०५०		
१२सी	१६.९५			मसला + खयर	२०४७१०४८	
१२डी	१९.५०			मसला		
१३ए	२३.००					
१३बी	२३.००					
१३सी	२४.३०	२०४६१०४७				
१३डी	१८.५०	सिसौ	२०४७१०४८			
१४ए	१२.३०	मसला				
१४बी	१७.९०	सिसौ				
१४सी	२४.००					
१४डी	२१.४०		२०४६१०४७			
१५ए	१८.१०	मसला	२०४४१०४५			
१५बी	२२.६०					
१५सी	२२.००					
१५डी	२२.६५					
१६ए	२४.३०	मसला + टिक	२०४५१०४६			
१६ए _१	१०.२०	टिक	२०४५१०४६			
१६बी	२२.५०	मसला	२०४७१०४८			
१६सी	७.९५					

१६डी२	१०.००	सिसौ + मसला	२०४५१०४६	
१६डी१	६.५०	सिसौ		
१७ए	२१.५०	मसला	२०४७१०४८	
१७बी	२१.००			
१७सी	१२.७५			
१७डी	१२.५०			
१८ए	२०.४७			
१८बी	१९.२५			
१८सी	११.५०			सिसौ + मसला
१८डी	१२.००	मसला	२०४४१०४५	
१९ए	२३.१०			
१९बी	२३.१०			
१९सी	१४.००			
१९डी	२४.२०			
२०ए	२३.१०			
२०बी	२३.८०			
२०सी	१३.६०			
२०डी	१४.००			
जम्मा	१४२३.१३			

मुर्तिया (घुर्कौली)

प्लट नं.	नेट क्षेत्रफल (हे.)	जात	वृक्षरोपण वर्ष	कैफियत
१ए	९.१४	सिसौ	२०४३१०४४	
१सी	२.४६	सिसौ + मसला	२०४४१०४५	
१डी	२३.२५			
२ए	२४.४१	मसला + कदम		
२बी	८.५०	मसला		
२डी	११.५०			
३ए _१	२२.१९			
३ए _२	५.७६			
				२०४५१०४६

३वी	२३.६९	सिसौ + मसला	२०४४।०४५		
३सी	२३.२५				
३डी	२३.२८				
४ए	२३.७१				
४वी	२४.४१				
४सी	२१.२५	मसला	२०४५।०४६		
४डी	२०.३०				
५ए	१७.६८	मसला + सिसौ			
५वी	२३.८५				
५सी	२३.८६	टिक + सिसौ			
५डी	१७.८१	सिसौ + मसला			
६ए	१६.७९				
६वी	२३.१७				
६सी	१६.७९	मसला + साल			
६डी	१०.१२	मसला			
७ए	१९.१२	सिसौ + मसला			
७वी	८.७६				
७सी _१	२४.४०	मसला		२०४७।०४८	
७सी _३	१४.७८				
७डी	२२.१८				
८ए	२३.१९		२०४८।०४९		
८वी _१	१८.८१				
८वी _३	८.५२				
८सी	१६.८७				
८डी	२३.४८				
९ए	२१.९३				
९वी	९.९८		टिक	२०४७।०४८	
९सी	७.९८	मसला			
९डी	२४.२४				
१०ए	२२.८४				

१०वी	५.८५			
१०सी	५.११			
१०डी	२५.००			
११ए	२१.१७			
११वी	२.१२			
११सी	०.६३			
११डी	२४.९५			
जम्मा	७६९.०८			

मुर्तिया (बाग्मती टेकानी साइड)

प्लट नं.	नेट क्षेत्रफल (हे.)	जात	वृक्षरोपण वर्ष	कैफियत
१ए _१	१४.४२	खयर	२०६०।०६१	
१ए _२	७.३२	सिसौ + मसला	२०४४।०४५	
१सी	२१.००			
१डी _१	६.२०			
१डी _२	२६.२०			
२ए _१	३.७०			
२ए _२	२३.६०			
२वी	२३.८०			
२सी	२३.८०			
२डी	६.१५			
३ए	४.००			सिसौ
३वी	२१.९६	मसला	२०५०।०५१	
३सी _१	७.२८	खयर		
३सी _२	०.१४			

३डी	१३.८२	टिक		
४ए	२.४९	सिसौ	२०४८।०४९	
४सी	१.९८			
४डी	९.५७			
५ए	२३.८०			
५वी	१८.३६			
५सी	२६.२०			खयर + सिसौ
५डी	२५.१०	सिसौ	२०४८।०४९	
६ए	१६.९६			
६वी	१८.५४			
६सी	२६.७७	खयर + मसला	२०५०।०५१	
६डी _१	१२.९५	खयर		
६डी _२	०.२८	सिसौ		
७ए	१.५४	मसला		२०५१।०५२
७सी	१५.५१			
७डी	२१.५२			
८ए	२४.८९		२०५०।०५१	
८वी	२६.६३		२०५१।०५२	
८सी	१५.२०			
८डी	१९.५९			
९ए _१	२२.५४		सिसौ + मसला	२०५०।०५१
९ए _२	२३.६५			
९वी	२१.६१			
९सी	१९.८०			
९डी _१	८.४२			
९डी _२	२०.५०	२०४९।०५०		
१०ए	०.००	०		

१०सी	१२.६६	सिसौ	२०५११०५२	
१०डी	२४.७८	सिसौ + मसला		
११ए	१६.७६	सिसौ		
११वी _१	२४.३०	सिसौ + टिक		
११वी _२	११.९९	खयर		
११सी	८.७५	खयर + मसला		
११डी	१५.१७	खयर	२०५०१०५१	
१२ए	२२.७२	सिसौ		
१२वी	२२.८३			
१३ए	३.५५	खयर		
१३सी	१६.३०	सिसौ		
१३डी	२३.०८			
१४ए	२२.२०			
१४वी	१९.२२			
१४सी	११.९०			
१४डी	२५.०४	टिक + सिसौ		
१५ए	१०.५५	सिसौ		
१५वी	१.०५			
१६ए _१	२४.६४	मसला		
१६ए _२	८.३८	सिसौ		
१६वी	१६.१५	सिसौ + मसला	२०५०१०५१	
१६सी	२४.१६	मसला		
१६डी	२२.५५			
१७ए	२३.९६			
१७वी	२०.६४	सिसौ		
१७सी	९.४२			
१७डी	२०.४२			
१८ए _१	२१.०४			सिसौ + मसला

१८ए३	९.२९	सिसौ + मसला + टिक		
१८वी१	२३.०४	सिसौ		
१८वी२	१४.९२	मसला		
१८सी	२३.५१			
१८डी	२३.८९	टिक		
१९ए	२३.८३	सिसौ + मसला	२०४९१०५०	
१९वी	२३.४१	मसला	२०५०१०५१	
१९सी	७.१६			
१९डी	२३.३७			
२०वी	६.३३	मसला + सिसौ		
२०सी	१९.६८	”		
२१ए	१.५०	मसला + टिक	२०५४१०५५	
२१ए	८.०४			
२१वी	२४.४०			
२१सी	५.३६	सिसौ	२०५०१०५१	
२१सी	१९.७८	मसला	२०५३१०५४	
२२वी	११.४०		२०५४१०५५	
२२सी	२५.७१		२०६०१०६१	
२२डी	२४.७८	मसला + सिसौ		
२३ए	२०.४५	मसला	२०६०१०६१	
२३ए१	२१.११			
२३वी	१२.१८			
२३वी१	१५.९२	मसला	२०५३१०५४	
२३सी	१९.६९			
२३डी	५.४९			
२४ए	२२.२०			
२४वी	१८.४४	टिक + सिसौ		
२४सी	३२.६५	मसला + सिसौ	२०५३१०५४	

२४डी	७.४०	टिक + साल	२०५६।०५७	
२५ए	१७.३१	सिसौ + मसला	२०५४।०५५	
२५वी	२५.०२		२०५३।०५४	
२६ए	१७.३१	मसला + सिसौ	२०५४।०५५	
२६वी	२३.४१			
जम्मा	१६८९.९८			

जुडिवेला	५२.००	सिसौ + मसला	२०५१.०५२	
दुधियावा	१९८.११	सिसौ	२०५२.०५३	

एकमुष्ठ तेरीज

प्लट नं.	नेट क्षेत्रफल (हे.)
सागरनाथ	१७२४.८३
भक्तिपुर	१५४४।२
फुलजोर	१८३।८७
परवानीपुर	१२७।९४
हाथिलेट	१४९।५५
कुशमारी	१४२३।१
लक्ष्मिनिया	१५३२।१
जुडिवेला	५२.००
दुधियावा	१९८.११
मुर्तिया क्षेत्र	२४५९.०६
कूल जम्मा	१०७४०.६९